
Entomologiske Meddelelser

BIND 72
KØBENHAVN
2004

Sydlig Markgræshoppe – *Chorthippus mollis* (Charpentier, 1825) genfundet ved Ribe (Saltatoria, Acrididae)

Lars Maltha Rasmussen

Rasmussen, L.M.: *Chorthippus mollis* (Charpentier, 1825) – found again near Ribe.

Ent. Meddr 72: 3-8. Copenhagen, Denmark 2004. ISSN 0013-8851.

Late August 2003 *Chorthippus mollis* was found at 16 sites west and east of Ribe in the southwestern part of Jutland. Four sites held several hundreds of individuals. Only a few earlier records have been made of this species in Denmark, among them one record near Ribe where two males and a female were found in 1940. One site, Tange Bakker east of Ribe, held several thousands of individuals, and is most likely the site where the species was recorded in 1940.

This species is very thermophile and was assumed to have disappeared from Denmark (Nielsen, 2000). Most probably the species has been present in this area all the time, but present distribution is a fragment of a former much more widespread distribution. Former cultivation and plantation changed large areas of suitable habitat. The present habitat is inland dunes with sandy and dry soils and with very short vegetation as a result of grazing or human traffic. A few sites were along roads or on fallow fields with sandy soil and short vegetation. Now free succession combined with eutrophication is a major threat. Extensive grazing of former common lands seems necessary to keep vegetation low and this management can improve quality of more areas.

Lars Maltha Rasmussen, Vester Vedstedvej 123, DK-6760 Ribe.

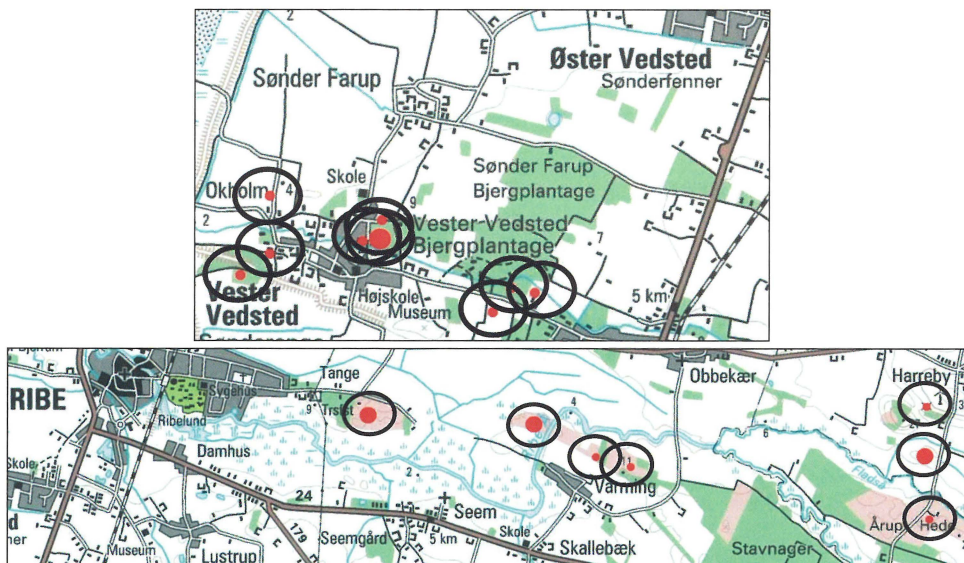
Tidligere fund

Chorthippus mollis er hidtil fundet i få gange i Danmark på tre adskilte lokaliteter (Nielsen, 2000). Første fund blev gjort nær Åbenrå i 1933. Andet fund, to hanner og en hun, blev gjort "ved Ribe" i 1940. På Nordsamsø blev der fundet mange individer i 1976, men her er den ikke siden genfundet. Da Ole Fogh Nielsen ikke kunne genfinde arten på lokaliteterne ved Åbenrå og på Samsø i forbindelse med forstudier til sin fremragende bog "De danske græshopper" udtrykte han tvivl om hvorvidt den endnu fandtes i Danmark. Den blev imidlertid ikke eftersøgt ved Ribe.

Nye fund

På en varm sommerdag er lyden fra græshopper, især Cikadegræshoppen (*Metriopectera roeseli*) i Vester Vedsted sydvest for Ribe til tider overvældende. Jeg har tidligere bestemt enkelte græshopper, men ansporet af omtalen af en helt ny art, Jysk Markgræshoppe (*Chorthippus jutlandica*) ville jeg undersøge artsgruppen nærmere (Nielsen, 2003). Blandt flere græshoppearter på et mindre område med indlandsklitter, kunne jeg bestemme *C. mollis* d. 27. august 2003 ved hjælp af lydoptagelserne på den CD der er inkluderet i "De danske Græshopper". Sidstnævnte var endog langt den talrigeste art.

Ole Fogh Nielsen kunne godt en uge efter fundet bekræfte artsbestemmelsen. Vi op søgte ved hans besøg yderligere et par lokaliteter i hhv. Vester Vedsted og Tange Bakker

Figur 1: Kortet viser de 16 lokaliteter hvor *C. mollis* blev registreret i begyndelsen af september 2003. En stor cirkel angiver kernelokaliteterne. Fra Vester Vedsted er der ca. 8 km i luftlinie til Tange Bakker øst for Ribe. De østlige lokaliteter ved Fladså ligger i Sønderjyllands Amt.

nær Ribe. Begge steder var arten langt den talrigeste græshoppeart. I løbet af blot tre dage fandt jeg *C. mollis* på i alt 16 adskilte lokaliteter, hhv. 9 lokaliteter omkring Vester Vedsted og 7 lokaliteter inden for en afstand af ca. 10 km øst for Ribe. Der var tale om 4 kernelokaliteter med hver flere hundrede individer, samt en række satellitlokaliteter med fra 5 til 200 individer.

Beskrivelse af lokaliteterne

Fra Vadehavet ved Vester Vedsted og mere end 7 km ind i land findes et strøg med gamle indlandsklitter, hvilket navnet Vester Vedsted Bjergplantage vidner om. Langt de fleste klitområder er enten dyrket op eller tilplantet. Enkelte steder ligger der endnu nogle ubevoksede rester tilbage, f.eks. ved spejderhytten ved Degnetofte som udgør hovedlokaliteten ved Vester Vedsted. Området udgøres af et 1½ ha stort ubevokset areal med indlandsklit, hvor der i den vestlige del for godt 50 år siden har været hentet sand til forskellige formål. Den vestlige del fremtræder derfor helt plan og med to opstillede mål fungerer en del af den flade plads som boldbane for spejderhytten. Flere steder skønnedes tætheden af *C. mollis* at være på 10-15 individer/m². Tilsammen var der mindst 400 individer på de dele af arealet hvor vegetationen var kortest, dvs. i kanten langs boldpladsen og i en central klitgryde, hvor der pga. slid efter færdsel af mennesker er en særlig lav vegetation. På selve boldpladsen var der ingen vegetation og derfor heller ingen græshopper. Vegetationssammensætningen på Degnetofte er karakteristisk for de øvrige lokaliteter med indlandsklitter. De dominerende arter er Markfrytle (*Luzula campestris*), Sandstar (*Carex arenaria*), Rød Svingel (*Festuca rubra*), Bølget Bunke (*Deschamsia flexuosa*), Lyngsnerre (*Galium saxatile*) med indslag af bl.a. Hedelyng (*Calluna vulgaris*) og Håret Visse (*Genista pilosa*).

De andre arter af græshopper registreret på Degnetofte er Cikadegræshoppe (*Metrioptera roeseli*), Stor Grøn Løvgræshoppe (*Tettigonia viridissima*), Alm. Markgræshoppe

(*Chorthippus brunneus*), Strandengsgræshoppe (*Chorthippus albomarginatus*), Lynggræshoppe (*Omocestus viridulus*) og Kølleggræshoppe (*Myrmeleotettix maculatus*).

I en afstand på op til 1,5 km fra Degnetofte fandtes *C. mollis* på yderligere 8 lokaliteter. Disse kan karakteriseres som græsdede vejkanter eller sandede brakmarker. Flere af brakmarkerne har kun henligget få år, hvorfor de må være koloniseret for nyligt. En græsklædt mark på en halv ha, hvor græsvegetationen holdes kort, husede mere end 200 individer.

Langs Ribe Å, Fladså og Gels Å øst for Ribe strækker der sig et landskab, som under og efter sidste istid har været præget af sandflugt i de store ådale, hvor mængder af smeltevandssand blev efterladt. Hovedparten af indlandsklitterne er i dag beplantede eller opdyrkede, men enkelte klitpartier fremstår endnu med sparsom vegetation. Tange Bakker er en indlandsklit hvoraf de 26 ha er næsten uden trævegetation. Et tilsvarende areal er tilplantet med nåletræer. Området har indtil for et par år siden været ret intensivt afgræsset og vegetationen har været præget af græsser som Fåresvingel (*Festuca ovina*) og Katteskæg (*Nardus stricta*). Området husede i 2003 formentlig mange tusinde individer af *C. mollis*, idet der i større områder var en tæthed på op til 10 individer/m², men på nordsiden af klitterne var der ingen. Det er højst sandsynligt her i Tange Bakker, at arten blev fundet i 1940. Det forhold, at man ikke den gang registrerede arten på grundlag af sangen, kan forklare at kun så få individer blev bestemt til denne art, da den uden tvivl også har været talrig på denne lokalitet tidligere.

1,5 km øst for Tange Bakker ligger nogle klitområder ved Varming. Klitområdet er gennemskåret af Ribe Å som for godt 100 år siden fik sit løb forlagt. Det vestlige klitområde afgræsses ret intensivt, og her fandtes arten talrigt. Det samme landskab øst for åen har ikke været græsset i en del år, og vegetationen her er forholdsvis tæt og høj og ligeledes præget af græsser og hedelyng. Her var ingen åbne sandede steder og ingen *C. mollis*. Dog fandtes arten igen på nogle mindre områder lidt længere mod øst. Disse områder blev græsset af kreaturer, og et mindre lyngområde som inden for de seneste par år er inddraget til græsning, var allerede nu så åbent, at man der kunne finde enkelte *C. mollis*.

En km syd for Harreby, midt mellem Ribe og Rødding, fandtes endnu en stor lokalitet, med flere hundrede individer. Lokaliteten har ikke noget navn på et 4cm-kort. Der er tale om en markant indlandsklit på ca. 4 ha. Lokaliteten afgræsses forholdsvis intensivt af kvæg, dog bruges der ikke kunstgødning. På enkelte steder hvor der har stået kreaturhegn i en del år består vegetationen af meterhøj hedelyng. Selve lokaliteten er ligesom de øvrige præget af græsser og har lav vegetation flere steder med åbne sandflader som følge af kreaturers slid. Ca. 500 m herfra, på en bakkedråning som indtil for ca. 10 år siden har været bevoget med grantræer, fandtes yderligere et antal individer. Træerne blev ryddet for at friholde en bronzealdergravplads. I nærheden var der også enkelte individer på en skrænt ved en tidligere mindre grusgrav. Der er yderligere enkelte ældre grusgrave og åskrænter i nærheden som ikke blev besøgt, men hvor det vil være sandsynligt at finde arten.

Udbredelse

C. mollis når sin absolutte nordgrænse ved Ribe i Danmark (Nielsen, 2000). De nærmeste kendte lokaliteter i Schleswig-Holstein ligger ca. 50 km sydligere, og her er der tale om små og spredte bestande, tilsyneladende med noget færre individer end på de nu fundne lokaliteter ved Ribe (Winkler, 2000). I alt er *C. mollis* registreret på ca. 45 forskellige lokaliteter i Schleswig-Holstein, men antallet er siden faldet markant. Arten forekommer mere udbredt i de mere kontinentale dele af Tyskland omkring Hamborg, i Niedersachsen og Mecklenburg-Vorpommern. For godt 100 år siden var den landskabs-

type, som arten trives i – åbne nedgræssede sandede lokaliteter – vidt udbredt vest for israndlinien hele vejen fra Ribe og sydpå til Elben. Arten må derfor have være betydeligt mere udbredt og udbredelsen har været næsten sammenhængende. De fleste områder er nu enten tilplantede eller opdyrkede. Kun meget få lokaliteter har gennem de sidste 100 år bevaret en lysåben karakter med lav vegetation.

Arten blev eftersøgt på et par lokaliteter øst for Skærbæk, men fandtes ikke her. Spørgsmålet er, om der mellem Ribe og landegrænsen endnu findes lokaliteter, hvor vegetationen er tilstrækkeligt lav til at artens særlige krav til et varmt levested opfyldes.

Artens økologi og habitat

Arten hører til de mest varmekrævende græshopper i Mellem- og Nordeuropa (Winkler, 2003). Levestederne ved Ribe kan karakteriseret som områder med meget mager sandbund, overvejende indlandsklitter med sandet, løs og meget tør jordbund. Her ses individerne udelukkende på sydskråningerne eller i bunden af tørre lavninger, men ikke på mere skyggefulde og bevoksede nordskrån timer. Vegetationen er lav med et overvejende indslag af græsser, og gerne med åbne sandflader indimellem. Lokaliteterne er enten græssede eller også er de prægede af mekanisk slid fra færdsel. Det kuperede terræn er tilsyneladende afgørende for, at temperaturen her på artens nordgrænse bliver tilstrækkelig høj.

Spredningspotentiale

Noget tyder på at *C. mollis* ret hurtigt kan kolonisere nærliggende områder der bliver egnede. Ca. 1 km fra Degnetofte n, mellem Vester Vedsted og Egebæk fandt jeg flere individer dels på en mark der har været lagt brak i 3 år, dels inde i plantagen på et sted, hvor der indtil den store orkan i december 1999 var en helt lukket skovbevoksning. Der er angivelser af, at *C. mollis* kan flyve længere distancer. C. Winkler (2003) formoder, at det kan dreje sig om op til 4 km. Udbredelsen ved Ribe tyder derfor på, at artens forekomst er en relik af en tidligere større udbredelse, og nu forekommer i to adskilte bestande: En mindre omkring Vester Vedsted og en større i området øst for Ribe.

Udseende og sangaktivitet

Artens udseende varierer en del. Arten er den mindste af markgræshopperne i *biguttulus*-gruppen. Især nogle hunner er ret grønlig e, som også Lynggræshopper (*Omocestus viridulus*) kan være det, andre brunlige eller blege. Hannerne er mindre end hunnerne, oftest mørkere og med mørke knæ. Hannens bagkropsspids er sjældent så rød som den ses hos Almindelig Markgræshoppe eller Kølleg ræshoppe. Arten er ikke mulig med sikkerhed at skelne fra Almindelig og Syngende Markgræshoppe alene på udseendet (Nielsen, 2000). Dog er Syngende Markgræshoppe (*C. biguttulus*) ikke kendt fra Ribee gnen.

Sangen er karakteristisk. En lang sekvens, ofte 20 sekunder eller længere, fremført i et inciterende tempo med ca. 3-4 "echemes", dvs. benbevægelser, pr. sekund. Starten kan være lang og svag og ofte næppe hørbar, hvorefter den stiger i styrke for til sidst at klinge hurtigt af. I slutningen af august og begyndelsen af september, medens der endnu var temperaturer godt over 20°C, var der så mange græshopper at de forstyrrede hinanden, og sangen blev for det meste afbrudt længe før. Ofte sås 2-3 hanner om en hun. Selvom solindstrålingen aftager meget gennem efteråret, så bevirker det kuperede terræn i klitterne, at sydskråningerne varmes godt op, hvilket selv ret sent på efteråret muliggør en vis aktivitet hos *C. mollis*, på et tidspunkt hvor andre græshopper ikke har været aktive i en måneds tid. Den seneste dato hvor jeg hørte arten synge var d. 13 oktober. På det

Figur 2: Tange bakker øst for Ribe er den mest betydningsfulde danske lokalitet for *C. mollis*. Her områdets nordlige del set mod øst.

tidspunkt var sangaktiviteten noget nedsat i forhold til begyndelsen af september. Jeg vurderer at der i perioden op til den 20. oktober hvor vejret var solrigt endnu har været sangaktivitet. Der blev fundet solende græshopper indtil den 10. november, men dog ingen sangaktivitet. De synger først rigtig aktivt i direkte sol og ved temperaturer på mindst 20°C ved jordoverfladen.

Trusler

Der er endnu ikke tilstrækkelige data om danske græshopper til at kunne vurdere denne artsgruppes status i en rødliste-sammenhæng. I Schleswig-Holstein er arten gået markant tilbage og artens status betegnes som stærkt truet. De faktorer, der har størst negativ betydning i Schleswig-Holstein, er ophør med ekstensiv græsning og fri succession i kombination med eutrofiering (Winkler, 2000 og 2003). De samme trusler må anføres at gælde for arten ved Ribe. Dog har reintroduktion af græsning på tidligere heder enkelte steder betydet, at arten kunne genindvandre fra nærliggende lokaliteter.

Ved Degnetofte holdes vegetationen stedvist lav pga. slid fra menneskelig færdsel. Det vil dog være nødvendigt at sikre områdets åbne karakter ved at forhindre ny trævækst i områdets periferi. Nærliggende områder, der er beskyttet af §3 i Naturbeskyttelsesloven, trænger ligeledes til en let pleje i form af trærydning og stedvis slåning af vegetationen, hvis naturtypen skal opretholdes.

I Tange Bakker, som var lokaliteten med det største antal *C. mollis*, afgræsses arealet fortsat, omend græsningstrykket er blevet reduceret inden for de seneste par år, efter

Skov- og Naturstyrelsen har erhvervet arealet. Det er af afgørende betydning, at græsningstrykket fortsat er så højt, at vegetationen i større områder holdes lavere end 5 cm. Der er således gunstige muligheder for at fastholde en meget stor bestand af *C. mollis* på lokaliteten. To andre klitområder ved Varming på tilsammen 20 ha, hvor der tidligere har været græsning, huser ingen *C. mollis*. Disse klitområder ligger midt imellem andre *mollis*-lokaliteter. Ved en introduktion af ekstensiv afgræsning her, vil man hurtigt kunne forbedre forholdene for *C. mollis* og skabe et meget stort og sammenhængende område. Introduktion af græssende dyr på Årup Hede har allerede betydet, at arten findes her. Dermed ligger flere hedepartier omkring Stensbæk Plantage godt 2 km syd herfor inden for artens rækkevidde, hvis man her introducerer en passende pleje af hederne.

Tak

Tak til Ole Fogh Nielsen for kommentarer og hjælp med denne artikel.

Litteratur

- Nielsen, O. F., 2000. De danske Græshopper. Apollo Books. Stenstrup. 191 pp.
Nielsen, O. F., 2003. *Chorthippus jutlandica* sp. nov. – a new grasshopper found in Jutland, Denmark. *Entomologiske Meddelelser* 71: 41-51.
Winkler C., 2000. Die Heuschrecken Schleswig-Holsteins-Rote Liste. Landesamt für Natur und Umwelt des Landes Schleswig-Holstein. 52 pp.
Winkler C., 2003. Pers. medd via brev.

Hadena capsincola ([Denis & Schiffermüller], 1775), en for Danmark ny ugleart (Lepidoptera, Noctuidae)

Morten Top-Jensen & Michael Fibiger

Top-Jensen, M. & M. Fibiger: *Hadena capsincola* ([Denis & Schiffermüller], 1775) recorded for the first time in Denmark (Lepidoptera, Noctuidae).
Ent. Meddr 72: 9-12. Copenhagen, Denmark 2004. ISSN 0013-8851.

This paper reports on specimens of *Hadena capsincola* (Den. & Schiff.), which were captured in recent years on the island of Bornholm in the Baltic Sea. *Hadena capsincola* is difficult to recognise from its sister-species *Hadena bicruris* (Hufnagel, 1766), which is commonly distributed in Denmark. The imago of *H. capsincola* is on average smaller than the sister-species, and can be correctly determined only by examination of the genitalia. The everted vesica of the aedeagus has a heavier sclerotised bar subbasally, and it is situated between the broad subbasal cornutus and across the vesica on the left lateral side; also the subapical brush of cornuti is smaller in *H. capsincola*. The female genitalia are easy to distinguish from those of *H. bicruris*: the ovipositor lobe with the posterior apophysis and the membranous cylindric tube between the 8th and 9th segment is much shorter, about $\frac{3}{4}$ as long as that of *H. bicruris*. *H. bicruris* is a western European species distributed west for a line from mid-Sweden to the Adriatic Sea. *H. capsincola* is an eastern European species, distributed east of the same line, towards the east to Central Asia. *H. capsincola* and *H. bicruris* are members of the *Hadena bicruris* species-group, which comprises 7 species, occurring from eastern Central Asia to the Açores.

Morten Top-Jensen, Plantagevej 30, 3751 Østermarie, Denmark.
Michael Fibiger, Molbechs Allé 49, 4180 Sorø, Denmark.

Indledning

Siden Hermann Hacker's revision (1996) af slægten *Hadena* Schrank, 1802 har mange samlere været på jagt efter den 'nye' søsterart til *H. bicruris* (Hufnagel, 1766): *H. capsincola* ([Denis & Schiffermüller], 1775). Samtidigt har mange taxonomer været både skeptiske m.h.t. artens berettigelse som selvstændig art, samt forsøgt at finde flere sikre kendetegn mellem de to arter.

Hacker (1996) opgraderer det gamle Denis & Schiffermüller navn, *H. capsincola* til selvstændig art, forskellig fra *H. bicruris* (Hufn.). Han undersøgte over 100 eksemplarer – inklusiv adskillige af Michael Fibiger's eksemplarer fra hele Danmark og specielt mange fra Bornholm, men fandt ingen danske eksemplarer af *H. capsincola*. Derimod kunne han konstatere, at *H. bicruris* er en vest-europæisk udbredt art, og at *H. capsincola* er en øst-europæisk art.

Hufnagel (1766) beskrev sin art på baggrund af eksemplarer indsamlet i og omkring Berlin, og da Berlin netop ligger på den konstaterede grænse mellem *H. bicruris*' og *H. capsincola*'s udbredelser, må man sige, at det er en tilfældighed, hvilken af arterne der kom til at bære navnet *bicruris*. Schiffermüller's eksemplarer er indsamlet i og omkring Wien, og her forekommer kun *H. capsincola*.

De danske sensomre og efterår i årene 1995-2003 har været særdeles gunstige for nat-

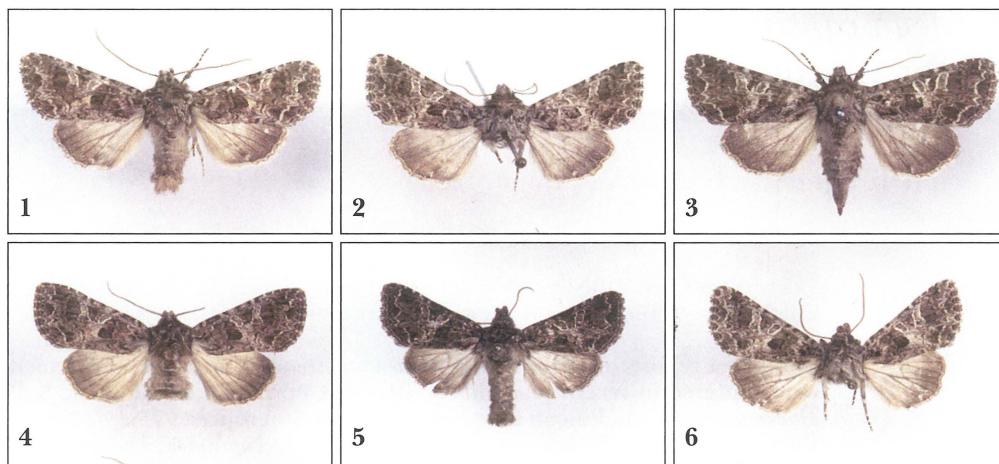

Fig. 1-3. *Hadena bicruris*. 1, han, Danmark, SZ, Vejlbj Fed; 2, han, Germany, Nordbayern; 3, hun, Danmark, B, Dueodde.

Fig. 4-6. *Hadena capsincola*. 4, han, Austria, Neusiedlersee; 5, han, Russia, S Ural; 6, han, Greece, 6 km N Pherae.

fangst, og resultaterne heraf har væsentligt øget vort kendskab til natsommerfuglenes trækmonster og formåen, samt indikeret små gradvise klimaforandringer – måske mod en lidt varmere tid. Både Morten Top Jensen og Per Falck havde i 2001 sat lysfælder op på Bornholm. De kunne begge – ligesom mange andre danske samlere i det øvrige Danmark, i Sverige og i Finland – konstatere mange nye og interessante observationer. Begge var vel bekendt med *H. capsincola* og har gennem de seneste år sendt adskillige bagkroppe til Michael Fibiger med henblik på genitalpræparation, som for hannernes vedkommende fordrer en vel udblæst vesica for at sikre en korrekt bestemmelse. Morten Top Jensen sendte i september 2001 et ret affløjet haneksemplar af en lille *Hadena* i *bicruris* arts-gruppen. Den var fra slutningen af August, dvs. langt senere end *H. bicruris*'s normale flyvetid i Danmark, og tilhørte formodentlig en partiel anden generation, som ikke er ualmindelig, og blev bestemt til *H. capsincola*. Per Falck, som snart hørte om fundet, havde også en *capsincola*-kandidat – også en han fra Øst-Bornholm og fra samme periode. Den viste sig også at være en *H. capsincola*. De to eksemplarer er dateret "Dania, Bornholm, Saltuna, 30.viii.-1.ix.2001, leg. Morten Top-Jensen, genit. prep. 4146 M. Fibiger", og "Dania, Bornholm, Årsdale, 25.viii.-1.ix.2001, leg. Per Falck, genit. prep. 4184 M. Fibiger". Rygtet om disse to fund spredte sig hurtigt, og efter en lang række af nye genitalpræparationer kan yderligere fund rapporteres: En hun "Dania, B, Sømarken, 18-23.viii.1998, leg. Valter Hansen, genit. prep. 4477 M. Fibiger"; en han "Dania, B, Boderne, 6-9.viii.2002, leg. Benny Lynggård, genit. prep. 4488 M. Fibiger"; samt en hun "Dania, B, Sømarken, 12-24.viii.2002, leg. John Møller, genit. prep. 4479 M. Fibiger"; en han og 3 hunner, "Dania, B, Sandvig, 3-16.viii.2003, leg. Morten Top-Jensen, genit. prep. 4849, 4850, 4860 og 4874 M. Fibiger.

***Hadena capsincola* ([Denis & Schiffermüller], 1775) og *Hadena bicruris* (Hufnagel, 1766):**

En grundig beskrivelse af de to arter vil ikke være til megen hjælp for en korrekt bestemmelse, mens det skønnes, at en opstilling af specifikke forskelle vil være mere relevant.

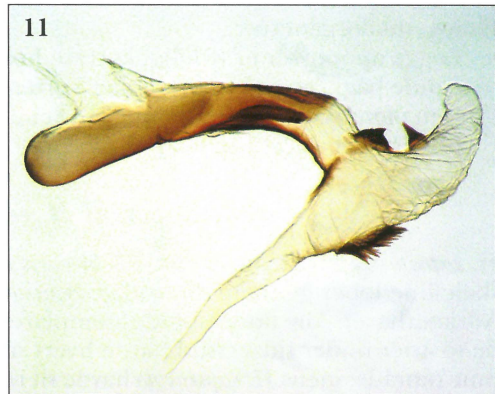
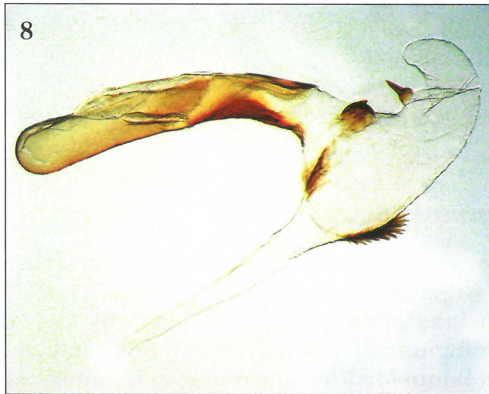

Fig. 7-9. *Hadena capsincola*. 7, han armatur, Danmark, B, Årdsdale, 25.viii.-1.ix.2001, leg. & coll. P. Falck, genit. prep. 4184 M. Fibiger; 8, aedeagus med udblæst vesica af samme; fig. 9, hun genitalorganer (uden corpus bursae), Danmark, B, Sømarken, 18-23.viii.1998, leg. & coll. V. Hansen, genit. prep. 4477 M. Fibiger.

Fig. 10-12. *Hadena bicruris*. 10, han armatur, Danmark, LFM, Bøtø, 28.vii.2003, leg. & coll. K. Bech, genit. prep. 4564 M. Fibiger; 11, aedeagus med udblæst vesica af samme; 12, hun genitalorganer (uden corpus bursae), Danmark, NEZ, Ølsted, 4.viii.1997, leg. & coll. K. Bech, genit. prep. 4478 M. Fibiger.

Imagines:

- Det gennemsnitlige vingefang er mindst hos *H. capsincola*: han 28-32 mm; 31-35 mm for *H. bicruris*.
- Grundfarven er hos *H. capsincola* brunsort; hos *H. bicruris* mørkebrun.
- Det hvidlige V, som opadtil dannes af ring- og nyremærket, er bredest og lysest hos *H. bicruris*.

Han-genitalorganerne:

- Valverne er distalt smallere hos *H. capsincola*.
- Clasper er kortere og smallere hos *H. capsincola*.
- Et godt kendetegn hos hannerne er, at det tværgående sclerotiserede bånd fra den brede subbasale cornutus er stærkere sclerotiseret hos *H. capsincola*; på *H. bicruris* er båndet enten helt uden sclerotisering eller oftest kun let sclerotiseret ved cornutus.
- Et andet godt kendetegn er, at den apicale børste af cornuti er betydeligt mindre hos *H. capsincola* end den tilsvarende hos *H. bicruris*.

Hun-genitalorganerne:

- Begge apophyser er tydeligt kortere hos *H. capsincola*.
- Sende bagkropsled er betydeligt kortere hos *H. capsincola*.
- Den membranøse cylinder mellem 8ende og 9ende bagkropsled er betydeligt kortere hos *H. capsincola*, kun $\frac{3}{4}$ af *H. bicruris*.

Udbredelsen af *H. capsincola* og *H. bicruris*

H. capsincola er øst-europæisk. *H. bicruris* er vest-europæisk. Den udbredelsesmæssige skillelinie løber gennem det østlige Sverige, sydpå øst om Rügen og herfra stik syd til Adriaterhavet. Alle undersøgte eksemplarer bekræfter denne linie, hvilket indikerer, at de to arter under sidste istid havde hvert sit refugium: *H. bicruris* i det Atlanto-Mediterrane område, mens *H. capsincola* havde sit i det Ponto-Mediterrane område. *H. capsincola* er nordligst rapporteret fra Den botniske Bugt og det mellemste Finland; østligst i hele Central-Asien; og sydligst i hele Tyrkiet og nordligste Syrien, Irak og Iran. *H. bicruris* er vestligst udbredt i England, Skotland, Wales og det østlige Irland; sydligst er den fundet i det nordlige Marokko og Algeriet.

Bemærkninger om *H. bicruris*-artsgruppen

H. bicruris-artsgruppen indeholder i alt 7 arter:

Den vesteuropæiske *H. bicruris*. Den østeuropæiske-centralasiatiske *H. capsincola*. *H. zaprjagaevi* Hacker & Nekrasov, 1996 fra Pamir, Tadjikistan (kun et eksemplar er kendt). *H. nigricata* Pinker, 1969 fra De Kanariske Øer. *H. atlantica* (Hampson, 1905) og *H. karsholti* Hacker, 1996 fra Madeira. Sidstnævnte blev også beskrevet på baggrund af et eksemplar; nu er en lille serie kendt, hvori begge køn indgår (det. M. Fibiger, coll. ZMUC). Samt *H. azorica* Meyer & Fibiger, 2002 fra Acorerne (kun et eksemplar er kendt). Med undtagelse af *H. zaprjagaevi* er alle disse arter temmelig svære at adskille fra hinanden på han-genitalorganerne; med hunnerne går det lettere.

Litteratur

- Hacker, H., 1996. Revision der Gattung *Hadena* Schrank, 1802. – *Esperiana* 5: 7-696.
Meyer, M. & M. Fibiger, in Hacker, H., L. Ronkay & M. Hreblay, 2002. *Noctuidae Europaeae*. Vol. 4. Hadeninae I. Sorø.

Eublemma ostrina (Hübner, 1808) ny for den danske fauna (Lepidoptera, Noctuidae)

Knud Larsen & Brian Martinsen

Larsen, K. & B. Martinsen: *Eublemma ostrina* (Hübner, 1808) new to the Danish Fauna (Lepidoptera, Noctuidae).
Ent. Meddr 72: 13-17. Copenhagen, Denmark 2003. ISSN 0013-8851.

The noctuid moth *Eublemma ostrina* (Hübner, 1808) has been recorded for the first time in Denmark in 2002. A single specimen was caught in a light trap in the southern part of Zealand between the 24th of June and the 7th of July 2002. Beside description of imago, life history and distribution of the species the authors also comment on the two other species of the genus *Eublemma* Hübner, 1821 occurring in Denmark: *E. minutata* (Fabricius, 1794), which is a very local species and *E. parva* (Hübner, 1808) that has only been found once. The genus *Eublemma* is poorly represented in the northern parts of Europe. The total number of *Eublemma* species known from the European region is 26. The species are mainly distributed in the Mediterranean area and in southeast Europe (Nowacki & Fibiger, 1996).

The total amount of Noctuidae found in Denmark is now 403.

Knud Larsen, Røntoftevej 33, DK-2870 Dyssegård.
Brian Martinsen, Nordhøjvej 1, St. Torøje, DK-4640 Fakse.

Indledning

Under sorteringen af et fældemateriale fra SZ: Magleby Skov fra perioden 24.vi.–7.vii.2002 fandt forfatterne et eksemplar af noctuiden *Eublemma ostrina* (Hübner, 1808), der er ny for Danmark.

Bortset fra helt almindelige træarter som f.eks. 14 eksemplarer af *Autographa gamma* (Linnaeus, 1758), samt 8 eksemplarer af pyraliden *Evergestis limbata* (Linnaeus, 1767) bar indholdet af fælden ikke præg af stor trækaktivitet i perioden.

Habituelle kendetegn

Som det ses på billederne af arten er *E. ostrina* (Hübner, 1808) trods sin ringe størrelse og store variationsbredde oftest en umiskendelig art. Det danske eksemplar (fig. 1 a) tilhører nominatformen, der er stribet på langs af vingen med kraftig rødviolette eller lyserøde anstrøg på de yderste to tredjedele af vingen. Bagvingerne er mørkt gråbrune. Arten kan dog have helt gullig, bleg og lys bundfarve med svage tegninger (fig. 1 c) eller være næsten helt tegningsløs (fig. 1 d). De lyse former har ligeledes helt lyst gullige bagvinger. Hos begge former er mellemskyggen mørkere og er undertiden afsat som prikker. Ydre mellemlinje er manglende og erstattet af korte horisontale linjer afgrænset udadtil af en bleg mangelkurvet bølgelinje. De helt tegningsløse eksemplarer kan kendes på den lille sorte markerede midtplet og den mørke skyggestribe i spidsen af vingen. Culot (1986) viser på pl. 67 og Calle (1982) på pl. 42 fig. 543 de fire vigtigste former af arten.

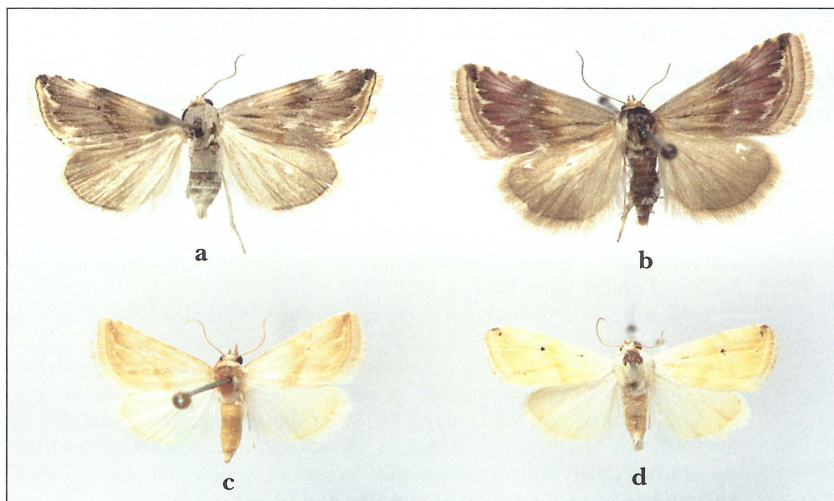

Fig. 1. *Eublemma ostrina* (Hübner, 1808). 1a: ♂ DANIA. SZ: Magleby Skov, 24.vi.-7.vii.2002 (K. Larsen & B. Martinsen, coll. K. Larsen); 1b: ♀ LIBYA. Gharian: Wadi el Hira, 25.iii.1983 (U. Seneca coll. K. Larsen); 1c: *carthami* (Herrich-Shäffer, 1851). ♂ LIBYA. Gharian: Wadi el Hira, 3.vi.1983 (U. Seneca coll. K. Larsen); 1d: *aestivalis* Guenée, 1852. ♂ Libya. Gharian: Wadi el Hira, 22.vi.1983 (U. Seneca coll. K. Larsen). Foto: Geert Brovad.

Artens vingefang varierer fra 16-25 mm. Det danske eksemplar måler 21 mm. Den lidt lignende art *E. parva* (Hb.) kendes fra *ostrina* på den tydelige og oprette delingslinie på forvingen og på den blegbrune bundfarve (Bretherton, Goater & Lorimer, 1983 p. 303).

Genitalier

Hangenitalier (fig. 2) af *ostrina* er kendetegnet ved en spatelformet valve med en lille, bred og centralt placeret clasper. Aedeagus er lang og tynd med mange meget små cornuti i sidste tredjedel. I vesica er der en stribe meget små cornuti samt en lidt større rund.

Hungenitalierne (fig. 3) er kendetegnet ved en snoet ductus bursa og ved en pladeformet cornuti i bursa samt et tornfelt, der deler bursa. Ductus bursa er for neden kraftigt sclerotiseret.

Biologi

Arten er en tørbundsart, der kan leve også i egentlige ørkenområder. Den er varmeelskende og bliver mere almindelig mod syd og er meget talrig i Nordafrika og i steppe- og ørkenområder længere østpå.

Imago flyver sydpå i flere overlappende generationer. I England er arten hyppigst fundet i maj-juni men med spredte fund fra marts til oktober. Selvom generationerne er overlappende er der et toppunkt først og sidst på året. I England havde arten i 1992 en invasionsagtig optræden, og der forekom et træk af arten i perioden 14.-27.v. hvor der blev indsamlet ikke mindre end 21 eksemplarer. Denne indflyvning af arten medførte, at arten satte et kuld. Der blev fundet 27 larver og pupper fra frøhoveder af

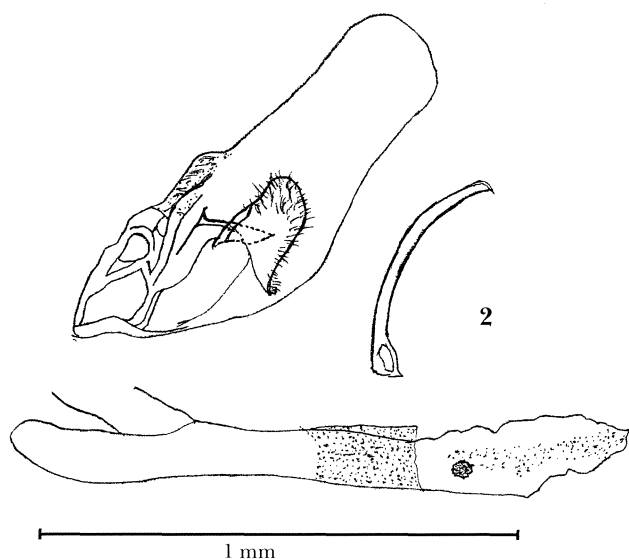

Fig. 2. *Eublemma ostrina* (Hübner, 1808). ♂ genitalier. Gen. Præp. 4417 M. Fibiger, Spain, Murcia.

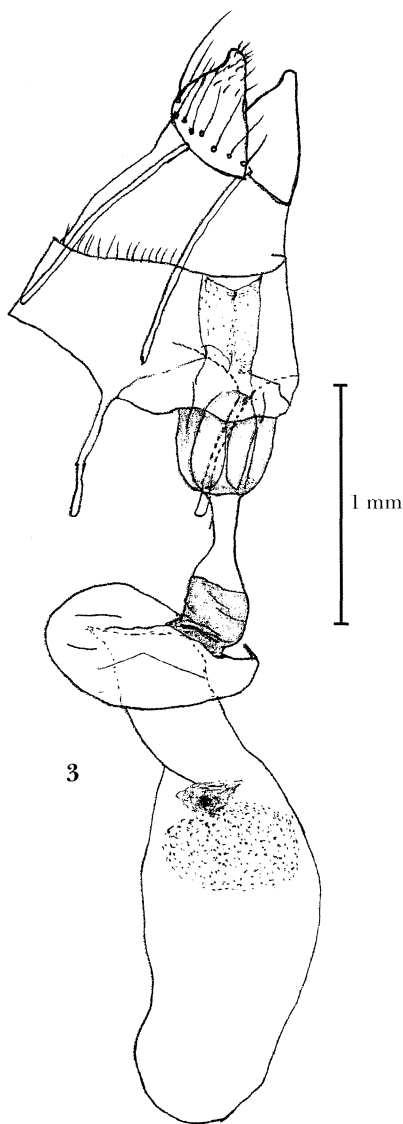

Fig. 3. *Eublemma ostrina* (Hübner, 1808). ♀ genitalier. Gen. Præp. 4418 M. Fibiger, Greece, Pindos Ori.

Bakketidseel. Desuden blev der i perioden 23. vii.-23.ix. fundet yderligere 15 imagines (Skinner, 1998).

Arten kommer til lys, sukkerlokning og kan tages om dagen. Larven lever i blomster- og frøhoveder og skud af forskellige tidselarter, men de hyppigst nævnte arter er Bakketidseel, Tidselkugle og Evighedsblomst, desuden nævnes Artiskok (*Carduus* sp., *Carlina* sp., *Cirsium* sp., *Cynara scolymus*, *Echinops* sp. & *Helichrysum* sp) (Fajčik, 1998 p. 32; Meyrick, 1970 p.178; Nowacki, 1998 p.16; Rungs, 1981 p. 384; Skinner, 1998 p. 149).

Larven er 14–17 mm lys gul-grå med en svag gul ryglinje og utydelige sidelinjer. Nakkeskjoldet er brunt med lysere mærker og hovedet er mørkebrunt. I England og Irland har man i 1992, efter det store træk af arten i maj måned efterfølgende fundet larverne

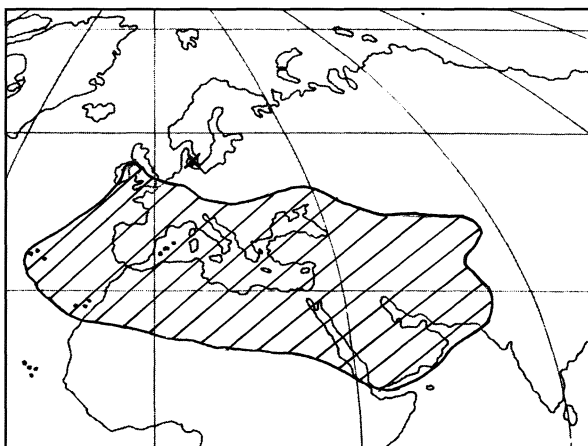

Fig. 4. Udbredelseskort over den samlede palaearktiske udbredelse af *Eublemma ostrina* (Hb.).

i frøhoveder af Bakketidsel (*Carlina vulgaris*) i august. Arten skulle være nem at klække. (Porter, 1997 p. 142, pl. 45 fig. O; Spuler, 1989 (reprint) Nachtrag pl. 4 fig. 13).

Udbredelse

Udbredelsen (fig. 4) er ponto-mediterran. *Eublemma ostrina* er i Europa fundet i samtlige sydeuropæiske lande til og med alpelandene foruden de tidligere sydøstlige Sovjetrepublikker. I Frankrig er den kun almindelig mod syd. Den er kendt fra Corsica og Sardinien. Den er taget i Sydtykland op til og med Hessen. Desuden migrerer den langs kysten af Atlanterhavet og er fundet i Holland 1 stk. 24.v.1958, mens den tages med tiltagende hyppighed og antal i hele Sydengland samt enkeltvis i Irland første gang den 10.vi.1947, foruden enkeltfund i Nordengland. (Baynes, 1973 p. 52; Bretherton, Goater & Lorimer, 1983 p. 304; Lempke, 1972; Nowacki & Fibiger, 1996 p. 261; Rungs, 1988 p. 37).

Uden for Europa er arten kendt fra Madeira, De kanariske Øer, Azorerne, Marokko, Algeriet, Tunesien, Libyen, Ægypten, Den arabiske Halvø, Mellemøsten, Irak, Syrien, Libanon, Israel, Tyrkiet, Armenien, Turkmenistan, Kirgisistan, Centralasien, Mongoliet, Iran, Pakistan og Afghanistan (Bretherton, Goater & Lorimer, 1983 p. 304; Gaedike & Heinicke, 1999 p. 151; Hacker, 1989 p. 327 & 1990 p. 279; Lempke, 1972; Meyrick, 1970 p. 178; Nowacki, 1998 p.16; South, 1961 p. 348; Staudinger & Rebel, 1901 p. 228; Warren, 1914 p. 263).

De øvrige *Eublemma* arter

Slægten *Eublemma* Hübner, 1821 omfatter en lang række arter i troperne og subtropene. (Bretherton, Goater & Lorimer, 1983). I Europa er der kendt 26 arter (Nowacki & Fibiger, 1996), hvoraf blot tre er fundet i Danmark: *E. minutata* (Fabricius, 1794), der er en lokal art, *E. parva* (Hübner, 1808), der er fundet en enkelt gang og så den sidst ankomende *E. ostrina* (Hübner, 1808).

I Sverige og Norge findes kun *E. minutata* (F.), og i Finland forekommer kun den meget smukke *Eublemma purpurina* (Denis & Schiffermüller, 1775). I Tyskland og England er der også kun kendt de tre arter, der er kendt fra Danmark. Længere mod syd

og øst bliver mange af arterne mere udbredte og almindelige, og der er eksempelvis fundet ikke mindre end 15 forskellige *Eublemma* arter i Østeuropa (EE), og disse er alle særdeles varmekrævende (Nowacki & Fibiger, 1996). Det er således kun sandsynligt at finde yderligere *E. purpurina* i Danmark af de kendte *Eublemma* arter

Eublemma ostrina (Hübner, 1808) placeres i det danske katalog (Karsholt & Nielsen, 1998) efter *E. minutata* (Fabricius, 1794).

Tak til

G. Brovad for fotografering af imagines.

M. Fibiger for tegninger af genitalierne af begge køn.

Litteratur

- Baynes, E.S.A., 1973: *A Revised Catalogue of Irish Macrolepidoptera* (Butterflies and Moths). Hampton, 110 pp.
- Berio, E., 1991: Lepidoptera. Noctuidae. II. Sezione Quadrifide. *Fauna D'Italia* vol. XXVII. Bologna, 708 pp. 16 pl.
- Bretherton, R.F., Goater, B. & Lorimer, R.I., 1983: Noctuidae. Cucullinae to Hypeninae in Heath & Emmet, ed. *The Moths and Butterflies of Great Britain and Ireland* vol. 10 part II. Colchester, 449 pp., 13 pl.
- Calle, A.J., 1982: *Noctuidos Españoles*. Madrid, 430 pp., 56 pl.
- Culot, J., 1986: *Noctuelles et Geometres d'Europe*. Première Partie. Noctuelles Vol. II 1914-1917. Reprint edition. Svendborg. Apollo Books 243 pp., pls. 39-81.
- Fajčík, J., 1998: *Die Schmetterlinge Mitteleuropas* II. Band. – Bratislava 170 pp., 42 pls.
- Gaedike, R. & Heinicke, W., 1999: Verzeichnis der Schmetterlinge Deutschlands. Entomofauna Germanica Band 3. – *Entomologische Nachrichten und Berichte*. Beiheft 5. Dresden. 216 pp.
- Hacker, H., 1989: Die Noctuidae Griechenlands (Lepidoptera, Noctuidae). – *Herbipoliana. Buchreihe zur Lepidopterologie* Band 2. Markleuthen, 589 pp.
- Hacker, H., 1990: Die Noctuidae Vorderasiens (Lepidoptera) – *Neue Entomologische Nachrichten* 27. Band. Markleuthen, 707 pp., 16 pls.
- Hansen, K. (ed.), 1981: *Dansk Feltflora*. 559 pp. København.
- Karsholt, O. & Nielsen, E.S., 1998: *Revideret katalog over de danske sommerfugle*. København, 144 pp.
- Lempke, B.J., 1972: *De Nederlandse trekvlinders*. Zutphen, 151 pp.
- Meyrick, E., 1970: *A Revised Handbook of British Lepidoptera*. Hampton, 914 pp.
- Møller, H.E., 1986: "Eublemma parva, ny dansk ugle". *Lepidoptera* bd. V nr. 1 1986.
- Nowacki, J., 1998: *The Noctuids (Lepidoptera, Noctuidae) of Central Europe*. – Bratislava 51 pp., 65 pls.
- Nowacki, J. & Fibiger, M., 1996: Noctuidae p. 251-293 in Karsholt, O. & Razowski, J.: *The Lepidoptera of Europe*. A Distributional Checklist. – Apollo Books. Stenstrup.
- Porter, J., 1997: *The Colour Identification Guide to Caterpillars of the British Isles*. London, 275 pp.
- Rungs, C.E.E., 1981: *Catalogue Raisonné des Lépidoptères du Maroc*. Inventaire Faunistique et observations écologiques. Tome II. Rabat 588 pp.
- Rungs, C.E.E., 1988: *Liste-Inventaire Systématique et Synonymique des Lépidoptères de Corse*. Alexanor, tom 15, suppl. 86 pp.
- Skinner, B., 1998: *Colour Identification Guide to Moths of the British Isles (Macrolepidoptera)*. London, 276 pp.
- South, R., 1961: *The Moth of the British Isles*. First Series. London & New York, 427 pp.
- Spuler, A., 1989 (reprint edition): *Die Raupen der Schmetterlinge Europas*. Svendborg, 38 pp. 60 pl.
- Staudinger, O. & Rebel, H., 1901: Catalog der Lepidopteren des Palaearctischen Faunengebietes, 1. theil. Berlin, Friedländer & Sohn, 411 pp.
- Warren, V.W., 1914: *Die Gross-Schmetterlinge der Erde* in Seitz ed. Stuttgart, 511 pp. 75 pl.

Anmeldelse

Brian Boyd & Robert Michael Pyle (red.): Nabokov's Butterflies.
Unpublished and uncollected writings.
Allen Lane, The Penguin Press, 2000. XIV + 783 sider. Cirka \$ 45.

Vladimir Nabokov er berømt som skønlitterær forfatter, men han var også en dygtig lepidopterolog, ekspert i især blåfugle (*Lycaenidae*, *Polyommata*). Denne bog samler næsten alt, Nabokov har nedfældet på skrift om entomologi, i romaner, fortællinger, videnskabelige artikler, foredrag, breve m.m., med talrige billeder af ham som sommerfugleforsker og -jæger, og gengivelser af hans egne fremragende illustrationer.

I en fyldig indledning opsummeres Nabokovs videnskabelige resultater: Skelsættende revisioner af *Lycaeides* og *Neonympha*, han var blandt pionererne i brug af genitalier (opfandt nye analyseteknikker og kom med nytolkninger af deres strukturer), og han var opfinder af metoden med tælling og nummerering af rækkerne af vingeskæl. Hans originale tanker om artsbegreber, fx med fremsynet kritik af det biologiske artsbegreb, samt skarpsindige overvejelser om klassificering, kan stadig læses med udbytte.

Nabokov var i en årrække i 1940'erne kurator for Lepidoptera ved Harvard-universitetets samlinger, hvilket siger noget om hans dygtighed, trods uden formel videnskabelig uddannelse.

Der var den forbindelse mellem Nabokovs litterære og entomologiske indsats, at han i begge tilfælde dyrkede alle små nuancer og mestrede at tage dem på kornet. Han havde de lette løsninger, i litteraturen som i videnskaben. Skønt systematik bør drives som eksakt videnskab, er det dog nok kun et plus at gøre det med et kunstnerisk sind, som forstår livets mangfoldighed, der ikke respekterer vore forenklede og grove systemer. Som Nabokov skrev i 1965: "Jo mere, man lærer, desto mindre ved man. Taksonomi er menneskelig, naturen dæmonisk."

Nabokovs videnskab gav ham en indsigt, som han også brugte litterært, nemlig om virkelighedens uendelige uhåndgribelighed. Som Brian Boyd formulerer det i bogens indledning: "Ved at dissekere og tyde lycaeniders genitalstrukturer, eller at tælle skælrækker på deres vinger, indså han, at jo længere vi udforsker, desto mere kan vi opdage, men alligevel opdager vi mere, vi ikke ved, ikke fordi sandheden er en illusion eller blot et spørgsmål om skik og brug, men fordi verden er uendelig detaljeret, kompleks og uhåndgribelig, 'en uendelig række af trin, erkendelsesniveauer, falske fundament'."

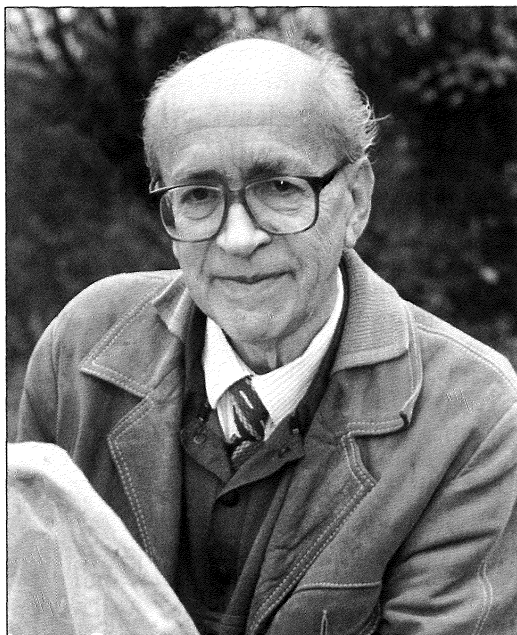
Selv titelpersonen i Nabokovs berømteste roman "Lolita" er blevet fortolket som en menneskeliggjort sommerfugl, men det er dog en for grov overfortolkning af sommerfuglenes litterære betydning for forfatteren (skønt han selv anså sin entomologiske indsats for vigtigst). Men en del af hans fortællinger er entomologisk inspirerede.

Allerede som niårig skrev Nabokov til tidens ledende russiske lepidopterolog Kuznetsov og foreslog en ny underart (som dog ikke blev godtaget), og han samlede, til han som 76-årig var ude for et alvorligt fald under en ekskursion i Alperne, hvorefter han aldrig blev rask igen.

Velredigeret og -kommenteret er hans entomologiske og entomologisk inspirerede litterære indsats samlet i dette storværk af litteraten Brian Boyd og entomologen Robert Michael Pyle. Det kan passende læses sammen med "Nabokov's Blues: The Scientific Odyssey of a Literary Genius" af Kurt Johnson og Steven L. Coates, der også udkom i forbindelse med den store forfatters 100-årsdag. Som "Nabokov's Butterflies" viser den, at insekssystematik ikke blot er sterile akademiske øvelser, men berører det almene kultur- eller åndsliv som udtryk for verdens skønhed og subtilitet og for menneskets intellektuelle stræben. (Jævnfør også den store tyske forfatter Ernst Jüngers billestudier!).

Peter Neerup Buhl

Ernst Torp Pedersen

* 5. juni 1929 – † 16. november 2003

Med Ernst Torps bortgang har Entomologisk Forening mistet et af sine æresmedlemmer. Med ham mistede vi også en af de i vore dages Danmark så sjældne naturhistoriske polyhistorer. Ernst Torp havde nemlig et meget bredt kendskab til danske naturforhold. Han var en yderst habil botaniker, siden drengeårene en entusiastisk fuglekikker og havde et indgående kendskab til Danmarks geologiske og topografiske forhold. Hans brede viden blev da også udnyttet i mange sammenhænge. Således var han 1960-72 medlem af "Dansk Ornithologisk Forening"s hovedbestyrelse og formand for "Feltornithologisk Udvalg for Jylland" 1961-68. Hans dybe interesse for naturfredning udmøntede sig i, at han fra 1978 og til få år før sin død var med i ledelsen af forskellige organer med tilknytning til naturbeskyttelse, således bl.a. "Entomologisk Fredningsudvalg" (senere "Entomologisk Fagudvalg"). Han var desuden formand for "Naturhistorisk Forening for Jylland" fra 1985 til 2001 og omfattede denne forening og dens tidsskrift "Flora og Fauna" med stor interesse. Hans øvrige entomologiske indsats vil blive omtalt nedenfor.

Ernst Torp er født på gården "Torp" i Aulum sogn mellem Holstebro og Herning. Efter et par år ved landbruget bestemte han sig for at læse videre. Dengang – under og lige efter 2. verdenskrig – fandtes der ikke mulighed for at læse videre i hver en by, så Ernst Torp blev optaget på Hvidbjerg Kost- og Realskole på Thyholm, ca. 50 km fra hjemmet. Herfra tog han preliminæreksamen i juni 1947. Personligt mødte jeg Ernst Torp første gang den augustdag i 1947, da vi begge mødte op på første skoledag for 1. gymnasieklasse på matematisk-naturvidenskabelig linie på Struer Statsgymnasium. Som allerede berørt havde Ernst Torp allerede på dette tidspunkt et godt kendskab til fuglenes verden, ligesom han havde ringmærket for P. Skovgaard i Viborg gennem flere år. Denne interesse smittede åbenbart, for i de tre gymnasieår foretog vi talrige fugleture på cykel eller gåben rundt i det nordvestjyske landskab. Et af de senere – og

mest synlige – resultater af disse aktiviteter var artiklen fra 1956: "Nissum Fjords fugle" (Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift 50: 1-66). Interessen for insekter lå i disse år på et absolut lavt vågeblus.

Studentereksamen blev bestået i 1950, og efter et årsvikariat i folkeskolen startede Torp naturhistorie-studiet ved Københavns Universitet i september 1951. Torps hovedfag var zoologi med speciale i ornithologi (specielt korsnæb) og bifagene botanik, geologi og geografi, og i disse fag bestod Ernst Torp skoleembedseksamen i 1957. Han fik samme år ansættelse ved Maribo Gymnasium, men flyttede allerede i oktober 1959 til Jelling, hvor han underviste de kommende lærere i naturhistorie og geografi ved Statsseminariet frem til 1996, da han tog sin afsked.

I foråret 1958 besøgte jeg med familien Ernst Torp og hustruen Esther i deres hjem i Maribo. På en eller anden vis smittede min da rimeligt nyhvervede interesse for tovingerne, og Ernst Torp blev inspireret til at begynde et studium af disse insekter. I årene fra ca. 1959 og frem indsamlede Torp et kolossalt stort materiale – især af svirrefluer – fra talrige lokaliteter, og kontakt blev skabt til mange danske såvel som udenlandske samlere og forskere. Torp efterlod sig en samling på ca. 30.000 individer, hvor mere end 1.000 arter er repræsenteret. Samlingen er doneret til Zoologisk Museum i København, der også har modtaget hans store samling af særtryk.

Det var i de år altid en oplevelse at besøge hjemmet i Jelling. Torps entusiasme var enorm og selv ved middagsbordet varede det ikke længe, før end opdækningen var omgivet af et antal æsker med særligt spændende fund fra de seneste ture, eller med tilbyttet materiale. Torp var ligeledes en listernes mester. Inden for minutter kunne man blive præsenteret for en liste over fugle observeret i Bosnien for et årti siden, en liste over syrphider kendt fra Sverige men ikke fra Norge, en liste over storsvampe fundet i Jelling skov, og en liste over livsforløbet for de over 30 elever som startede i 1. klasse sammen med Ernst Torp på Aulum Byskole i 1936! Denne liste-mani kom ham selvfølgelig til gode, da han i forløbet med Atlas-projektet skulle holde styr på, hvilke arter der var fanget i de enkelte kvadrater.

Ernst Torps første entomologiske artikler kom i 1960 i "Flora og Fauna" og handlede ikke om svirrefluer, men om en for Danmark ny sneppeflue og om en god lokalitet for Klæger. Først i 1964 kom den første svirreflue-artikel, der er en beskrivelse af faunaen af disse fluer i hjemsognet Aulum. I de følgende år kom der flere artikler om svirreflue-faunaen i lokalområder som Læsø, Anholt, Grejsdalen, Grærup Langsø og Skallingen, ligesom han i 1973 publicerede en fortegnelse over Danmarks svirrefluer. Denne fortegnelse blev ajourført med tillæg i 1975, 1979, 1983, 1987, 1990, 1993.

Torp fandt hurtigt frem til, at der var behov for ny bestemmelseslitteratur inden for mange slægter. Allerede i 1968 kom en dansk-sproget oversigt over vore arter af *Sphegina* Mg., efterfulgt i 1971 af en artikel om slægten *Neoascia* Will. og om slægten *Paragus* Latr. i 1972. Disse artikler var forløberne for fremmedsprogede artikler, hvor slægter blev behandlet inden for et større geografisk område. Her kan nævnes artikler om *Anasimyia* Schiner (sammen med tyskeren Claus Claussen), hvori beskrives en ny art, hvis holotype stammer fra Torps elskede Grærup Langsø. Monografien over de europæiske *Sphegina* Mg. (sammen med amerikaneren F.C. Thompson) fra 1986 er et mønster for, hvordan en sådan artikel skal udformes. Men Torp beherskede den europæiske syrphide-fauna så godt, at han i 1971 kunne udsende en artikel om sydspanske syrphider og i 1973 (sammen med nordmanden Tore R. Nielsen) rapporteres om en samling svirrefluer fra Sicilien; i begge artikler er beskrevet nye arter.

I oktober 1984 kom så den første milepæl i rækken af publikationer fra Ernst Torp, nemlig den 300 sider store "De danske Svirrefluer (Diptera: Syrphidae), kendetegn, levevis og udbredelse". Med dette værk var der pludselig for første gang mulighed for på dansk rimeligt let at kunne bestemme de ca. 270 arter af svirrefluer kendt fra vort land.

Men bogen indeholdt også udbredelseskort for samtlige arter baseret på alt tilgængeligt materiale til og med 1984.

Torp betragtede disse foreløbige udbredelseskort som utilstrækkelige og besluttede at intensivere arbejdet i de følgende år frem til 1994, da den anden milepæl i publikationsrækken: "Danmarks Svirrefluer (Diptera: Syrphidae)" udkom. Der blev udarbejdet arbejdskort over hver eneste af de 640 10x10 km UTM-kvadrater, og en lang række entomologer blev inspireret til at deltage i kortlægningen, ligesom Torp selv undersøgte en lang række kvadrater. Man gør sig vist ikke begreb om, hvilket kæmpearbejde det har været at holde styr på de mange tråde i dette projekt, og resultatet fortæller alt om den stædighed og vedholdenhed, der var et vigtigt karaktertræk for Ernst Torp.

Bogen "Danmarks Svirrefluer" er et monumentalt værk på næsten 500 sider og fik en god modtagelse i ind- og udland. Dens udgivelse var den direkte anledning til at Ernst Torp i 1995 blev udnævnt til æresmedlem af Entomologisk Forening. Bogen vil blive stående som et evigt minde om en mand med en glødende interesse for naturen.

Leif Lyneborg

P.S. Fotografiet er optaget i 1994.

Anmeldelse

G.R. Walter: *Insect Pest Management and Ecological Research*. 2003.
387 pp. ISBN 0521800625. Indbundet. Pris ca. 570 kr.
Cambridge University Press, Cambridge, England.

Skønt anliggendet for denne bog, skrevet af snyltehvepseeksperten Gimme Walter, som det fremgår af titlen er anvendt entomologi, griber den emnet an fra grundforskningens perspektiv. Mens der ofte i anvendt entomologi af økonomiske hensyn fokuseres på konkrete resultater frem for erkendelse, er det Walters pointe, at reel viden på længere sigt også økonomisk er det mest holdbare. Prøv-og-fejl metoden har rigtig nok mange gange med held ramt plet, når prædatorer er blevet udsat mod skadedyr i et område, men i kapitlet "Understanding species", der er af generel interesse for taksonomisk entomologi, gennemgår Walter, hvor fragmentarisk vores viden om, hvad der er arter, egentlig er.

Ved nærmere (genetiske etc.) undersøgelser af nogle af de mest kendte skade- og nytedyr har det vist sig, at "polyfage arter" i virkeligheden består af subtile artskomplekser, og Walter har – tilsyneladende med rette – mistanke om, at dette er et ganske generelt fænomen. Han giver flere eksempler på manipulation med populationer, der er slået fejl eller fejlfortolket, fordi man troede at stå med en art, hvor det i virkeligheden var et kompleks. Bl.a. mistænker man nu coloradobillen for at bestå af et kompleks med forskellige egenskaber.

Omvendt påpeger han, at litteraturen er en sump af vildledning, når (både bytte- og værts-) arters reelle fødespektrum skal vurderes, idet "værter" ganske ukritisk er blevet noteret uden hensyn til deres kvalitative betydning. Mange "polyfage" arter går reelt for størstedelens vedkommende på ganske få værter. Et andet aspekt er, at nogle parasitoider snarere synes at være mikrohabitat-specifikke end værtsspecifikke. Walter gennemgår bl.a. artsdannelsesteori og teorier om værtssøgning med tankevækkende konklusioner, der viser, at de håndfaste bokse og kategorier, der almindeligvis bruges for at holde styr på naturens mangfoldighed, hviler på et skrøbeligt fundament. Ved museumssamlinger sidder man derefter med en noget usikker følelse, når man opdeler i sine morfologiske arter ...Hvad hele moradset af "former", "biotyper", "underarter" osv. egentlig står for i naturen, er stadig uhyre uklart. Måske er forskning i kommunikationssystemer (fx paringssignaler) den bedste – men ganske vist ikke nemme – måde at opklare dette på.

Walters læggen afgørende vægt på viden om de enkelte arters egenskaber som forudsætning for succesfuld anvendt entomologi får ham også til at fremhæve autøkologisk forskning, afklaring af de enkelte arters præferencer og adfærd, på bekostning af den herskende populations økologi med vægt på de større demografiske linjer. Denne vil jo hvile på skrøbelig grund, hvis en stor del af detailviden er ukorrekt. Men nogle af de store teoretikere har dog flot affærdiget kendskab på artsniveau som et irrelevant og overstået stadium. Walters bog er en velkommen rehabilitering af nytten af den mere naturhistoriske tilgangsvinkel, ligesom den altså slår koldt vand i blodet hos taksonomen, der mindes om, at den levende natur er altings prøve.

Peter Neerup Buhl

De danske arter af slægten *Silvanus* Latreille, 1807, med *S. proximus* Grouvelle, 1904 og *S. lewisi* Reitter, 1876, som nye for Danmark (Coleoptera, Silvanidae)

Ole Vagtholm-Jensen

Vagtholm-Jensen, O.: The Danish species of the genus *Silvanus* Latreille, 1807, with *S. proximus* Grouvelle, 1904, and *S. lewisi* Reitter, 1876, new to Denmark (Coleoptera, Silvanidae).
Ent. Meddr 72: 23-29. Copenhagen, Denmark, 2004. ISSN 0013-8851.

Two species of the genus *Silvanus* are recorded for the first time from Denmark, viz., *Silvanus proximus* Grouvelle, 1904, and *Silvanus lewisi* Reitter, 1876. Both species were sifted from a large pile of wood chips September 2003 at Hollufgård on the island of Funen.

A key for the identification of the 4 Danish species as well as diagnostic characters and information on biology and distribution are given.

Ole Vagtholm-Jensen, Søndermarksvej 301, DK-7190 Billund, Denmark.

På en billeekskursion til Fyn den 4. september 2003 besøgte jeg bl.a. den legendariske flisbunke på Odense kommunes depotplads ved Hollufgård i den syd-østlige udkant af Odense. Flisbunken var på dette tidspunkt meget omfangsrig (ca. 600 m³), og bestod dels af flere år gammelt flis, dels af nyere materiale, primært træ- og barkflis, men også af lidt nåle og løvtræsblade.

Denne flisbunke er ifølge Hr. Jørgen Edgar Hansen, tilsynsførende for parker og grønne områder/sydøst ved Odense kommunes Park- og Vejafdeling (Jan Boe Runge pers. med.), opbygget af materiale fra hele kommunens område, dog primært fra den sydøstlige del. Flisen er udelukkende forarbejdet af rydnings- og udtyndingstræer på kommunale arealer langs veje og stier samt parker. Der forekommer *intet* flis eller affald fra private haver, da området er afskærmet med bomme, således at private ikke kan køre til.

På et lunt, soleksponeret sted midt i denne enorme flisdyngte sigtede jeg dels i overfladen, dels lidt dybere i dyngen, hvor materialet var en del skimlet, i alt to store tøjposer fulde med sigtegods. Ved hjemkomsten blev godset sat til "drys", og blandt de mange biller der dryssede ned i spanden, var der også en *Silvanus*-art. Da billen kom under mikroskopet kunne det ret hurtigt konstateres, at arten ikke var en af de to kendte danske arter.

Flisbunken blev derfor besøgt igen den 30. september, og af det hjembragte sigtegods – ligeledes to store tøjposer fulde – dukkede yderligere en *Silvanus* op, men til min store overraskelse var denne art ikke identisk med den først fundne – og heller ikke med nogen af de to kendte danske arter.

Materiale

Slægten *Silvanus* Latreille er blevet revideret af D. G. H. Halstead i 1973 med nøgler, beskrivelser, tegninger etc. publiceret i Bulletin of The British Museum (Natural History). Ved at benytte dette værk kunne de to fundne arter fra Hollufgård hurtigt bestemmes

Fig. 1. Den store flisbunke ved Hollufgård. /The big pile of wood chips at Hollufgård. (Photo: J. Boe Runge).

til: *Silvanus proximus* Grouville, 1904 (leg. 4.9.2003) og *Silvanus lewisi* Reitter, 1876 (leg. 30.9.2003).

På Zoologisk Museum i København findes en del materiale af indslæbte arter, således også en del biller indsamlet fra importeret tropisk tømmer på Frihavnen i København. Jan Pedersen har gennemgået dette materiale m.h.t. forekomst af *Silvanus*-arter, og meddelt mig at både *proximus* og *lewisi* (såvel som nogle andre arter af slægten samt af slægten *Silvanoprus*) findes her.

Af *Silvanus proximus* fandtes følgende: 2 eks. 20.5.1947, 1 eks. 20.5.1953, 1 eks. 8.8.1954, 1 eks. 12.9.1954 og 1 eks. 23.10.1954 (hos sidstnævnte fund er yderligere tilføjet: på stammer fra Afrika) – alle fund J. Th. Skovgaard leg. og D. G. H. Halstead det. 1978.

Af *Silvanus lewisi* følgende: 1 eks. 1.5.1950, 4 eks. 12.5.1952, 1 eks. 5.6.1952, 1 eks. 15.9.1952, 1 eks. 5.10.1953 og 1 eks. 25.9.1954 – alle fund J. Th. Skovgaard leg. og D. G. H. Halstead det. 1969.

Ved at sammenligne mine eksemplarer med ovennævnte materiale kunne bestemmelsens rigtighed yderligere bekræftes.

Andre billesamlere har efterfølgende sigtet i flisdynge ved Hollufgård for at finde yderligere eksemplarer, hvilket hidtil har givet følgende resultat: Af *Silvanus proximus*: 1 eks. 4.10.2003 (J. Pedersen leg.). Af *Silvanus lewisi*: 1 eks. 2.10.2003 (J. Boe Runge leg.), 2 eks. 4.10.2003 – det ene eks. nyklækket (H. Liljehult og J. Pedersen leg.), 1 eks. 13.10.2003 – nyklækket (G. Pritzl leg.) og 1 eks. 30.10.2003 – sammen med *Silvanus bidentatus* (J. Pedersen leg.). Ved alle de nævnte besøg har der været sigtet endog ganske betydelige mængder materiale.

Kendetegn

I Danmark er hidtil kendt to arter af slægten *Silvanus*, nemlig *bidentatus* (Fabricius, 1792) og *unidentatus* (Olivier, 1790) og af slægten *Silvanoprus* en art, nemlig *fagi* (Guérin-Ménéville, 1844). I litteraturen er de to slægter normalt adskilte, men i "Danmarks Fauna – Clavicornia I" (V. Hansen, 1950) – hvor en ny nøgle skal indpasses – er den danske *Silvanoprus*-art uden kommentar eller begrundelse henført til slægten *Silvanus*. Dette er noget uforståeligt, idet de to slægter er klart adskilte bl. a. på føddernes 3. led (se fig. 2 og 3). Det har derfor også været nødvendigt at udarbejde en ny slægtsnøgle til familien Silvanidae's danske slægter.

Følgende ændringer i "Danmarks Fauna – Clavicornia I" (V. Hansen, 1950) bør derfor foretages:

Side 154 linie 13 f.o.:

Sætningen "3. fodled ikke nående helt forbi 4. led" bortfalder.

Side 154 i punkt 9. udgår de 3 første linier og erstattes af følgende:

Fødderne simple (fig. 2).....3. *Silvanus* (p. 157)

Føddernes 3. led forlænget med en lap, der når forbi

4. led (fig. 3).....3a. *Silvanoprus* (p. 159)

Side 159 efter linie 11 f.o. indsættes følgende overskrift:

3a. *Silvanoprus* Reit.

Som følge af ovennævnte udgår artsoversigten på side 157-158 og erstattes af følgende:

Nøgle til adskillelse af arterne:

1. Pronotums forhjørner meget stumppe, ikke spidst forlængede, hovedet bag de ret store øjne med tydelige tandformet fremstående tindinger (fig. 4) 1. *proximus*
- Pronotums forhjørner moderat til stærkt tandformet forlængede (fig. 5-7)..... 2

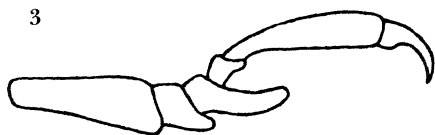
2

Fig. 2. *Silvanus* sp. – fod set fra siden. / *Silvanus* sp. – lateral view of tarsus. (O. Vagtholm-J. del.).

Fig. 3. *Silvanoprus* sp. – fod set fra siden. / *Silvanoprus* sp. – lateral view of tarsus. (O. Vagtholm-J. del.).

3

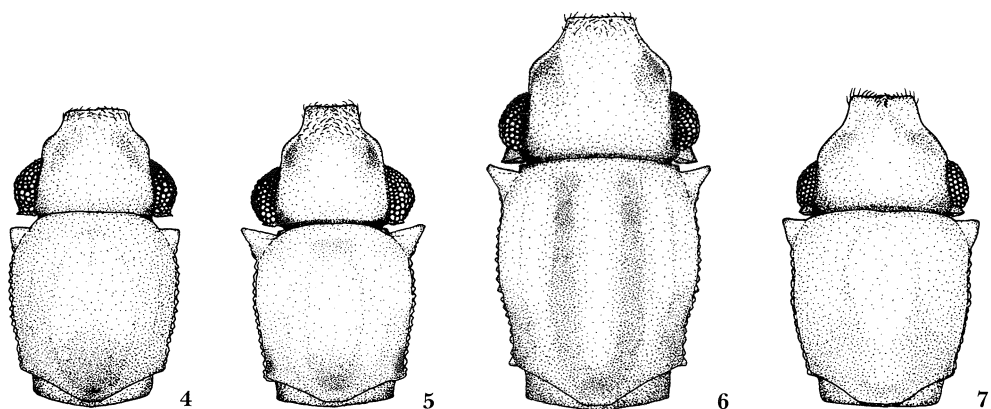

Fig. 4-7. *Silvanus* – hoved og pronotum. / *Silvanus* – head and pronotum.

Fig. 4. *S. proximus* Grouv., Fig. 5. *S. lewisi* Reitt., Fig. 6. *S. bidentatus* (Fabr.), Fig. 7. *S. unidentatus* (Oliv.). (J. Pedersen del.).

2. Pronotums forhjørner tandformet men moderat forlængede, hovedet bag de ret små øjne med korte, tandformet fremstående tindinger, følehornene ret kraftige (fig. 7) 4. *unidentatus*
Pronotums forhjørner stærkt tandformet forlængede, øjnene store (fig. 5 og 6) 3
3. Øjnene meget store, tindingerne meget små og næsten forsvundne, følehornene ret slanke (fig. 5) 2. *lewisi*
Øjnene mindre, tindingerne store og tandformet fremspringende, følehornene ret kraftige (fig. 6) 3. *bidentatus*

Ud over de i ovennævnte nogle nævnte karakterer til adskillelse af arterne kan tilføjes følgende kendetegn:

1. *proximus* Grouv.

Længde 2,0-2,4 mm. Let glinsende gul-brun. Kroppen let hvælvet. Hoved og pronotum tæt og ret kraftigt punkterede. Pronotum lidt længere end bredt, bagud tilsmalnet med svagt rundede sider og med et ret kraftigt og bredt midterindtryk. Vingedækkerne tæt stribet punkterede.

2. *lewisi* Reitt.

Længde 2,0-2,5 mm. Vingedækkerne let glinsende, gul-brun. Kroppen let hvælvet. Hoved og pronotum ret tæt punkterede. Pronotum lidt længere end bredt, bagud let tilsmalnet med meget svagt rundede sider og med to svage længdeindtryk. Vingedækkerne tæt stribet punkterede.

3. *bidentatus* (Fabr.)

Længde 2,5-3-5 mm. Mat rustrød. Langstrakt og temmelig flad. Hoved og pronotum tæt og groft punkterede. Pronotum længere end bredt, bagud tilsmalnet med rundede, bagtil svagt indbuede sider og med to tydelige, brede længdeindtryk. Vingedækkerne tæt stribet punkterede.

4. *unidentatus* (Oliv.)

Længde 2,3-3,0 mm. Vingedækkerne let glinsende, rustrød. Meget smal og parallelsidet. Hoved og pronotum ret fint punkterede. Pronotum lidt længere end bredt, bagud tilsmalnet med svagt rundede sider og bagtil med to meget svage indtryk. Vingedækkerne tæt stribet punkterede.

Udbredelse og biologi

S. proximus Grouv.

Kendt fra tropisk Afrika, importeret til den neotropiske zone. I Afrika er arten sigtet i stort antal af frugter fra oliepalmer, samt fundet i skovaffald og på lys. Importeret til USA med brun sukker fra Mexico og med blomster fra Hong Kong. I England fundet i jordnødder, palmekeer, kakaobønner og opskåret tømmer fra Afrika samt i paranødder fra Brasilien.

I Danmark fundet i Frihavnen i København på tømmer fra Afrika. De nye danske fund fra Hollufgård ved Odense er interessante derved, at arten er fundet under omstændigheder, der indikerer, at den nu yngler i det fri hos os.

S. lewisi Reitt.

Kendt fra Stillehavsområdet, Orienten, palæarktis og tropisk Afrika. I Indien er arten fundet under bark af forskellige træer. I Singapore under bark på tømmerstokke. I Afrika på friskfældede kokospalmer og i Vietnam og Malaysia fanget på lys. I England fundet i forskellige varer importeret fra Orienten, samt i bark, gummi arabicum, jordnødder og bønner fra Afrika.

I Danmark fundet i Frihavnen i København på tømmer fra Afrika. De nye danske fund fra Hollufgård ved Odense – er som nævnt under *proximus* – interessante derved, at arten er fundet under omstændigheder, der indikerer, at den nu yngler i det fri hos os.

S. bidentatus (Fabr.)

Kendt fra palæarktis, Orienten og nearktis. I landene omkring Danmark meget udbredt: England, Tyskland (kendt fra alle distrikter), Baltikum og Skandinavien (fundet helt op til 66° n. br.).

I Danmark blev arten tidligere anset som synantrop, men har i de sidste 50 år spredt sig meget. Der foreligger nu en del distriktsfund fra EJ, WJ, F, LFM, SZ, NWZ og NEZ – og alle steder fundet under omstændigheder, der klart indikerer, at arten yngler i det fri hos os. Arten er fundet under bark af fyr, eg, bøg og elm, samt sigtet af store, let skimlede træflisdynger.

S. unidentatus (Oliv.)

Kendt fra palæarktis. I landene omkring Danmark meget udbredt: England (almindelig i Sydengland), Tyskland (kendt fra alle distrikter), Baltikum og Skandinavien (fundet helt op til 67° n. br.).

I Danmark tidligere kun kendt fra københavnske skibsværfter og tømmerpladser, samt fundet i det fri i Jægerspris Nordskov (1 eks. i Kongeegen, 25.5.1910, coll. Z.M.). Også denne art synes under spredning i Danmark – men er stadig meget sjælden – der foreligger nu nye fund fra distrikterne NEJ, LFM, SZ og NWZ. Arten er fundet under bark af eg, bøg, poppel og elm. Arten er rødlistet i kategori E.

Diskussion

Når man har fulgt debatten i medierne om den forarmning af naturen som finder sted m.h.t. artsdiversitet, dels på grund af direkte menneskelig påvirkning, dels på grund af den aktuelle klimaændring, er det meget opmuntrende, at man stadig kan finde nye arter for den danske fauna – arter, der ganske vist tidligere er fundet synantrop, men som nu er dukket op i det fri på en habitat, hvor de yngler og kan overleve.

Som det fremgår af kommentarerne ved de danske fund, synes de to arter at forekomme temmelig fåtalligt (og muligt meget stedbundne) i flisen, og givet kun hvor der på grund af gæring er et særligt varmt mikroklima. Denne gæring kræver et vist kontinuum af frisk flis i ikke for tynde lag. Spørgsmålet er, hvor længe denne flisdyng ved Hollufgård får lov at blive liggende? Ifølge oplysninger fra Odense kommune er de meget villige til at lade en del af flisdyngen blive liggende tilbage, så arterne får mulighed for at yngle videre.

I min indledning omtalte jeg flisdyngen ved Hollufgård som "legendarisk" – dette er der naturligvis en årsag til. Alle aktive danske billesamlere har med stor intensitet inden for de seneste år sigtet i flisdyngen. Udbyttet har givet ganske overraskende fund, dels af biller som på det givne tidspunkt var nye for den danske fauna, dels af biller som er meget sjældne i Danmark og kun kendt fra enkelte andre lokaliteter. Lad mig blot nævne: *Ptiliola brevicollis* (Matth.), *Acrotrichis chevrolatii* (Allib.), *Gabronthus thermarum* (Aubé), *Falagrioma concinna* (Er.), *Thecturota marchii* (Doderø), *Acritus komai* Lew., *Clambus simsoni* Blackb., *Cryptophilus integer* (Heer), *Cryptophilus oblitteratus* Rtt., *Symbiotes gibberosus* (Lucas), *Cartodere bifasciata* Rtt., *Anthicus tobias* Mars., *Aderus populneus* (Creutz.).

Tak

Tak til Jan Boe Runge for foto af flisdyngen ved Hollufgård samt for oplysninger om samme fra Odense kommune. Ligeså tak til Jan Pedersen for undersøgelse af *Silvanus*-materialet på Zoologisk Museum samt for omhyggeligt udførte stregtegninger.

Litteratur

- Bangsholt, F., 1975: Fjerde tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 43: 65-96.
- Bangsholt, F., 1981: Femte tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 48: 49-103.
- Freude, H., K. W. Harde & G. A. Lohse, 1967: *Die Käfer Mitteleuropas* 7: 310pp. – Krefeld.
- Gürlich, S. et al., 1995: Katalog der Käfer Schleswig-Holsteins und des Niederelbgebietes. *Verhandlungen des Vereins für Naturwissenschaftliche Heimatforschung zu Hamburg e. V.*, Band 41: 1-111. – Hamburg
- Halstead, D. G. H., 1973: A revision of the genus *Silvanus* Latreille (S. L.) (Coleoptera: Silvanidae). – *Bulletin of the British Museum (Natural History) Entomology*, Vol. 29 (2): 112pp. – London.
- Halstead, D. G. H., 1993: Keys for the identification of beetles associated with stored products – II. Laemophloeidae, Passandridae and Silvanidae. – *Journal of Stored Products Research* 29 (2): 99-197
- Hansen, M., 1988: Syvende tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 56: 131-162.
- Hansen, M., H. Liljehult, V. Mahler & J. Pedersen, 1995: 14. tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 63: 21-50.
- Hansen, M., 1996: Katalog over Danmarks biller (Catalogue of the Coleoptera of Denmark). – *Entomologiske Meddelelser* 64: 1-231.
- Hansen, M., V. Mahler, E. Palm & J. Pedersen, 1996: 15. tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 64: 233-272.

- Hansen, M., P. Jørum, E. Palm & J. Pedersen, 1997: Fund af biller i Danmark, 1996 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 65: 119-148.
- Hansen, M., J. Pedersen & G. Pritzl, 1999: Fund af biller i Danmark, 1998 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 67: 71-102.
- Hansen, V., 1950: Biller XIII. Clavicornia 1. del. – *Danmarks Fauna* 55: 278 pp.
- Hansen, V., 1964: Fortegnelse over Danmarks biller (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 33: 1-507.
- Hansen, V., 1970: Tillæg til Fortegnelse over Danmarks biller (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 38: 223-252.
- Jørum, P., J. Pedersen, J. B. Runge & O. Vagtholm-Jensen, 2002: Fund af biller i Danmark, 2001 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 70: 81-110.
- Köhler, F. & B. Klausnitzer (Hrsg.) et al., 1998: Verzeichnis der Käfer Deutschlands. *Entomofauna Germanica*. Entomologische Nachrichten und Berichte, Beiheft 4: 1-185. – Dresden
- Mahler, V., 1987: Sjette tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 54: 181-235.
- Palm, T., 1959: Die Holz- und Rinden-Käfer der Süd- und Mittelschwedischen Laubbäume. *Opuscula Entomologica Supplementum* XVI: 1-374. – Lund.
- Pedersen, J., G. Pritzl, J. B. Runge & O. Vagtholm-Jensen, 2001: Fund af biller i Danmark, 2000 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 69: 81-107.
- Reitter, E., 1911: *Fauna Germanica*. Die Käfer des Deutschen Reiches, III: 436 pp. – Stuttgart.
- Silfverberg, H., 1992: *Enumeratio Coleopterorum Fennoscandiae, Daniae et Baltiae*. V + 94 pp. – Helsinki.
- Stoltze, M. & S. Pihl (red.), 1997: *Rødliste 1997 over planter og dyr i Danmark*. Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen. – 220 pp.
- West, A., 1940-41: Fortegnelse over Danmarks Biller. Deres Udbredelse i Danmark, Forekomststeder og -Tider, Biologi m.m. – *Entomologiske Meddelelser* Bind XXI – II halvbind – 283-664.

Ny guldøje fundet på Anholt – *Peyerimhoffina gracilis* (Schneider, 1851) ny for Danmark (Neuroptera, Chrysopidae)

Ole Fogh Nielsen

Nielsen, O.F.: *Peyerimhoffina gracilis* (Schneider, 1851) recorded as new to Denmark. (Neuroptera, Chrysopidae).

Ent. Meddr 72: 31-32. Copenhagen, Denmark, 2004. ISSN 0013-8851.

One male of the lacewing *Peyerimhoffina gracilis* (Schneider, 1851) was found on June 30, 2003 on the island of Anholt. The specimen was beaten from a low pine in a dry and sandy locality. *Peyerimhoffina gracilis* has never before been recorded from Denmark.

Ole Fogh Nielsen, Tulstrupvej 112, DK-8680 Ry.

En række entomologer tilknyttet Naturhistorisk Museum i Århus foretager i disse år undersøgelser af insekt- og spindlerfaunauen på Anholt. På en af disse ekskursioner blev der fundet et eksemplar af guldøjet *Peyerimhoffina gracilis* (leg. Ole Fogh Nielsen, coll. Naturhistorisk Museum, Århus). Fundet blev gjort den 30. juni 2003 på den sydlige del af øen ved Kistehøj (UTM: EJ, PH 58). *P. gracilis* er ikke tidligere meldt her fra landet og er altså ny for Danmark.

P. gracilis blev nedbanket af en sydvendt, solbeskinnet fyr i et tørt og sandet område, hvor lave fyrretræer støder op til den vestlige del af Ørknen. Der blev kun fundet ét eksemplar af *P. gracilis*, mens en anden guldøje *Chrysopa pallens* (tidligere *C. septempunctata*) blev fundet i stort tal. Denne art er i det hele taget meget almindelig og talrig på Anholt. Først og fremmest på fyr, men også på birk og andre løvtræer.

P. gracilis (foto af arten kan ses hos Wachmann & Saure, 1997) minder umiddelbart en del om *Chrysoperla carnea*, og i felten blev dyret da også i første omgang taget for at være et lille eksemplar af denne, vor mest almindelige guldøje. En nærmere undersøgelse med lup og den relevante bestemmelseslitteratur afslørede dog hurtigt, at der var tale om en guldøje, som ikke tidligere var meldt fra Danmark.

P. gracilis er let at kende, når man ser nærmere efter – og når man ved, hvad man skal kigge efter. Som nævnt minder den umiddelbart om *C. carnea*, men den er mindre, og den har smallere og mere tilspidsede vinger.

Et afgørende kendetegn, som adskiller arten fra alle andre danske guldøjer, er dog placeringen af den inderste, intermediære tværribbe. Hos *P. gracilis* er denne ribbe placeret i forlængelse af den udvendige kant af den basale mediancelle (fig. 1A). Hos *C. carnea* ligger ribben uden for den basale mediancelle (fig. 1B). Hos alle de øvrige arter ligger ribben inden for den basale mediancelle (fig. C). Hannen kan desuden kendes på bagkropsspidsens spidse og meget karakteristiske udseende. Hos *C. carnea* er hannens bagkropsspids meget anderledes.

Ifølge Aspöck, Aspöck & Holzel (1980) er *P. gracilis* knyttet til fyr eller gran. I den nordlige del af udbredelsesområdet er der sandsynligvis kun én årlig generation, men arten overvintrer som imago og vil derfor kunne findes en stor del af året. Dog kun som larve i foråret. Af de øvrige danske guldøjer er det kun *C. carnea*, der overvintrer som imago. Alle andre guldøjer overvintrer i det tredje larvestadie.

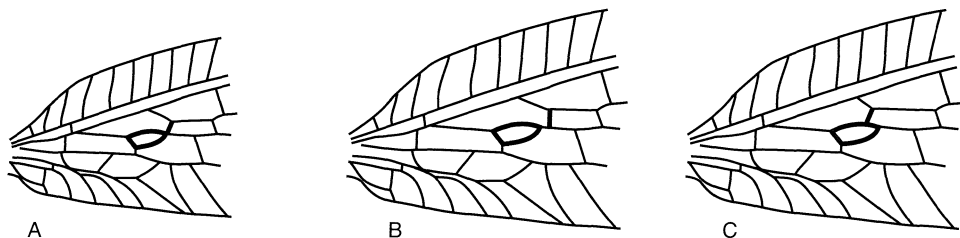

Fig. 1. Hos *P. gracilis* (A) er den inderste, intermediære tværribbe placeret i forlængelse af den udvendige kant af den basale mediancelle. Hos *C. carnea* (B) er ribben uden for den basale mediancelle. Hos alle de øvrige arter (C) ligger ribben inden for den basale mediancelle.

Ifølge Aspöck, Aspöck & Holzel (1980) har *P. gracilis* sin nordligste europæiske udbredelse et godt stykke nede i Tyskland. De seneste 10-15 år er der dog sket store ændringer med hensyn til udbredelsen hos en række insekter. Mange har udvidet deres udbredelsesområde mod nord og nordvest, og adskillige nye insekter er således indvandret til Danmark og er begyndt at yngle her i landet.

Fundet på Anholt tyder på, at også *P. gracilis* er rykket mod nord. Næste år vil arten derfor blive grundigt eftersøgt med det formål at undersøge, om der findes en ynglebestand på Anholt. Eller om det kun drejer sig om en tilfældig strejfer. Man bør også eftersøge arten andre steder her i landet på egnede lokaliteter. Hos os vil den typiske lokalitet være varme og solbeskinnede fyrrebevoksninger på tør og sandet bund.

Det enlige eksemplar af *P. gracilis* opbevares i sprit på Naturhistorisk Museum i Århus.

Tak til Jens Kirkeby, Ry, for hjælp med tegninger.

Litteratur

- Aspöck, H., U. Aspöck & H. Holzel, 1980: Die Neuropteren Europas I-II. – Goecke & Evers. Krefeld.
 Wachmann, E. & C. Saure, 1997: Netzflügler, Schlamm- und Kamelhalsfliegen. – Naturbuch Verlag. Augsburg.

Fund af småsommerfugle fra Danmark i 2003 (Lepidoptera)

Otto Buhl, Per Falck, Benny Jørgensen, Ole Karsholt, Knud Larsen & Flemming Vilhelmsen

Buhl, O., P. Falck, B. Jørgensen, O. Karsholt, K. Larsen & F. Vilhelmsen:
Records of Microlepidoptera from Denmark in 2003 (Lepidoptera).
Ent. Meddr. 72: 33-46. Copenhagen, Denmark, 2004. ISSN 0013-8851.

This article reports on interesting Danish Microlepidoptera collected in 2003, and comments on remarkable findings from previous years. The classification and nomenclature follow the Danish catalogue (Karsholt & Stadel Nielsen, 1998), which is based on the European checklist (Karsholt & Razowski (eds), 1996).

Seven species are reported as new to the Danish fauna: 1) *Agonopterix multiplicella* (Erschoff, 1877) (Depressariidae). One specimen was caught in a light trap in the island of Bornholm. 2) *Eupoecilia cebrana* (Hübner, 1813) (Tortricidae). One specimen was caught flying in the afternoon around the host plant in the island of Bornholm. 3) *Acleris stettinensis* Leraut, 2003 (Tortricidae). The species is similar to *A. emargana*, but it has more brownish forewings with two rows of raised black scales across the wing. The form with yellow ground colour is less contrasting than *emargana* and much rarer. The species is widespread in Denmark, but more local than *emargana*. It feeds on *Salix pentandra* between rolled leaves. It is full-grown at the end of June or beginning of July. The colour of the larva is bluish green. The distribution is north European. 4) *Endothenia pullana* (Haworth, 1811) (Tortricidae). One specimen was caught in late afternoon sunshine in the island of Bornholm. In late September a few larvae were found at the same locality in stems of *Stachys palustris*. The full-grown larva overwinters in the stem and makes its flight hole just before pupation. We could not confirm the differences in genitalia towards *E. nigricostana* (Hw.) described by Razowski (2003). 5) *Eucosma wimmerana* (Treitschke, 1835) (Tortricidae). Two specimens were taken in light traps in the island of Bornholm. 6) *Cydia millenniana* (Adamczewski, 1967) (Tortricidae). One specimen was taken in a light trap in the island of Møn in southeastern Denmark. 7) *Hellinsia inulæ* (Zeller, 1852) (Pterophoridae). One specimen was taken in a light trap in the island of Bornholm. One species, *Clavigesta sylvestrana* (Curtis, 1850) (Tortricidae) is deleted from the Danish list due to misidentification.

The total number of Danish Depressariidae is now 45, of Tortricidae 378 and of Pterophoridae 39. The total amount of Microlepidoptera (families Micropterigidae-Pyralidae) found in Denmark is now 1525 and Macrolepidoptera 945, all together 2470 species.

Correspondance to: Småsommerfuglelisten, Zoologisk Museum, Universitetsparken 15, DK-2100 København Ø, Denmark.

Denne oversigt over fund af nye, sjældne og biologisk eller faunistisk set interessante småsommerfugle er udarbejdet efter de samme retningslinier som de 24 foregående årslister publiceret i *Entomologiske Meddelelser*.

Vejrmæssigt var 2003 kendetegnet af en meget solrig og tør marts, mens april, der også var solrig, mod slutningen blev mere fugtig. I maj, juni og juli var der overskud af nedbør i forhold til normalgennemsnittet, dog mindst mod øst; alle 3 måneder (især

Pyralidae	SJ	EJ	WJ	NWJ	NEJ	F	LFM	SZ	NWZ	NEZ	B	I alt
<i>Aphomia zelleri</i> (Joan.)							38	9		2	102	151
<i>Oncocera semirubella</i> (Sc.)		1				1	5	1		1	17	26
<i>Myelois circumvoluta</i> (Fourc.)	123	29				22	30	21		8	220	453
<i>Euchromius ocella</i> (Hw.)												
<i>Crambus heringiellus</i> H.-S.											44	44
<i>Catoptria verellus</i> (Zinck.)												
<i>Schoenobius gigantella</i> (D.&S.)	2					6	7			6	5	26
<i>Cynaeda dentalis</i> (D.&S.)								1			4	5
<i>Evergestis extimalis</i> (Sc.)							5			1	12	18
<i>Evergestis aenealis</i> (D.&S.)		1					21			1	105	128
<i>Udea ferrugalis</i> (Hb.)	5	5	13				7				3	33
<i>Loxostege turbidalis</i> (Tr.)							1					1
<i>Loxostege sticticalis</i> (L.)	12	4	1			3	50	1	1	24	180	275
<i>Pyrausta aerealis</i> (Hb.)							2				5	7
<i>Nascia ciliaris</i> (Hb.)	2						3	7			3	15
<i>Sitochroa palealis</i> (D.&S.)	1	77				38	45	5		16	161	343
<i>Ostrinia palustralis</i> (Hb.)								1			17	18
<i>Mecyna flavalis</i> (D.&S.)												
<i>Palpita vitrealis</i> (Rossi)		1										1
<i>Nomophila noctuella</i> (D.&S.)	2016	485	4211		54	474	5519	211	9	75	2576	15630
Samlet registrering	2161	603	4224		54	544	5733	257	10	134	3454	17174
Antal fælder med pyralider	13	10	17		3	4	21	3	1	3	25	100
Antal fælder uden pyralider				1			3					4
Antal fældeindberetninger i alt	13	10	17	1	3	4	24	3	1	3	25	104

Tabel 1. Pyralider registreret fra automatiske lysfælder i Danmark i 2003.

Tabel 1. Pyralidae recorded from automatically light traps in Denmark in 2003.

juli) havde flere soltimer end normalen. Juli måneds laveste temperatur på 8,1°C er den højeste minimumstemperatur for juli, der nogensinde er målt (i 2002 var den 7,5°C). Både august og september var udpræget varme, solrige og tørre måneder med stort minus i nedbørgennemsnittet. Alle nævnte 7 måneder marts–september havde månedsmiddeltemperatur fra 0,6 til 2,5°C over normalgennemsnittet, mens oktober blev 2,2°C koldere end normalgennemsnittet for perioden 1961-90. Helt usædvanligt havde oktober 67% flere soltimer på landsplan end gennemsnittet (www.dmi.dk/vejr).

Vi kan i denne liste berette om 7 arter, der er nye for den danske fauna: *Agonopterix multiplicella* (Erschoff, 1877) (Depressariidae), *Eupoecilia cebraana* (Hübner, 1813) (Tortricidae), *Acleris stettinensis*, Leraut, 2003 (Tortricidae), *Endothenia pullana* (Haworth, 1811) (Tortricidae), *Eucosma wimmerana* (Treitschke, 1835) (Tortricidae), *Cydia millenniana* (Adamczewski, 1967) (Tortricidae) og *Hellinsia inulae* (Zeller, 1852) (Pterophoridae). Der blev i 2003 rapporteret 41 nye distriktsfund, hvilket er betydeligt flere end forrige år (Buhl et al., 2003: 65). 17 af disse blev gjort på Bornholm, hvor også flertallet af de nye arter blev fundet.

Vi beretter desuden om følgende fund af særlig interesse: Af *Platyptilia farfarellus* (Zeller), der i 2002 fandtes som ny for Danmark i et enkelt eksemplar, blev der i 2003 fundet det andet danske eksemplar. Af *Eudonia murana* (Curt.), som sidst var fundet i 1983, og som var betragtet som forsvundet, fandtes to eksemplarer i 2003. Der blev desuden gjort fund af nogle meget lokale arter på nye steder. Bemærkelsesværdige er især *Hypercallia citrinalis* (Scop.) fra Nordjylland og *Crambus alienellus* (Germ. & Kaul.) fra Bornholm.

Flere arter, der i disse år er under udbredelse, fortsatte i 2003 denne tendens. Det drejer sig bl. a. om *Caloptilia populetorum* (Zell.), *Phyllonorycter leucographella* (Zell.), *Cameraria ohridella* (Deschka & Dimić), *Argyresthia trifasciata* Stgr., *Eucosma metzneriana* (Tr.), *Crombrugghia distans* (Zell.), *Nephopterix angustella* (Hb.) og *Anania verbascalis* (D. & S.).

Der arbejdes fortsat med taxonomien af *Clavigesta* (K. Larsen, in prep.) (se Buhl et

al., (2003: 66)), men det kan allerede nu fastslås, at angivelsen af *C. sylvestrana* (Curtis, 1850) fra Danmark (Buhl et al., 2002: 73) beror på en fejlbestemmelse, og denne art må igen slettes af den danske liste. Også i denne liste afstår vi fra at bringe fund af arter i denne gruppe, indtil ovennævnte undersøgelser er afsluttet.

I lighed med de foregående år bringer vi i tabel 1 en oversigt over (især) migrerende pyralider, der er indberettet fra automatiske lysfælder – og kun fra disse fælder, idet øvrige indberetningerne om de pågældende arter er meget sporadiske. Sådanne 'træk-sommerfugle' omtales kun i listen, hvis de repræsenterer nye distriktsfund, eller hvis der er tale om særligt sjældne arter, fx *Loxostege turbidalis* (Tr.). Som det fremgår af tabellen blev *Nomophila noctuella* (D. & S.) fundet i så stort antal, at det udgør mere end 90% af registreringerne. Andre arter som *Euchromius ocella* (Hw.) og *Palpita vitrealis* (Rossi) blev ikke eller kun meget sparsomt registreret fra disse lysfælder i 2003.

Antallet af danske Depressariidae er nu 45, af Tortricidae 378 og af Pterophoridae 39. Det samlede antal af Microlepidoptera (familierne Micropterigidae-Pyralidae) fundet i Danmark er nu 1525. I 2003 blev der tilføjet fem arter til listen over danske Macrolepidoptera (Madsen et al., 2004: 3; Goater et al. 2003: 191-194), hvorefter denne omfatter 945 arter. Der er således kendt 2470 arter af sommerfuglearter fra Danmark.

Som nævnt øverst i denne indledning er formålet med disse årlige lister at publicere fund af nye, sjældne og biologisk eller faunistisk set interessante småsommerfugle. Det grundlæggende kriterium for udvælgelsen af fund til listen er, at det skal indeholde nye oplysninger. Derfor gentages fund af sjældnere arter fra allerede kendte lokaliteter normalt ikke. Herved adskiller småsommerfuglelisterne sig fra de årlige fundlister over Macrolepidoptera, der publiceres som tillæg til *Lepidoptera* (Madsen et al., 2004).

Den systematiske opdeling samt rækkefølgen og nomenklaturen følger *Revideret katalog over de danske Sommerfugle* (Karsholt & Stadel Nielsen, 1998). Opdelingen af Danmark i distrikter er ligeledes den samme som heri. Fund af præimaginale stadier medtages normalt kun, hvis der foreligger klækket materiale. Navne på planter følger *Dansk Feltflora* (Hansen (ed.), 1981). Forkortelsen NHMÅ henviser til Naturhistorisk Museum, Århus og ZMUC til Zoologisk Museum, København.

Småsommerfuglelisten er et kollektivt produkt, men i de tilfælde, hvor enkeltpersoner har leveret grundige kommentarer til en art, anføres de ansvarliges navne i parentes efter kommentarerne, på samme måde som finderne angives i parentes efter de enkelte fund. Næste årsliste vil blive udarbejdet efter de samme retningslinier. Indberetninger om fund af småsommerfugle fra 2004 bedes sendt til ovenstående adresse eller på e-mail (okarsholt@zmuc.ku.dk) senest i forbindelse med *Entomologisk Årsmøde*.

ERIOCRANIIDAE

Eriocrania sparrmannella (Bosc). LFM: UA07 Horreby Lyng, 1 stk. 5.v.2003 (P. Szyska). **Ny for LFM.**

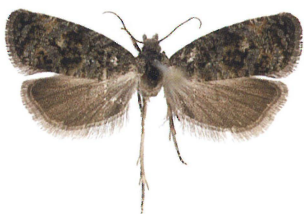
NEPTICULIDAE

Ectoedemia decentella (HS.). NWZ: PG27 Røsnæs, 1 stk. 30.vi.2003 (U. Seneca).

Ectoedemia amani Svens. B: WB00 Svaneke, 17 stk. 21.-25.vii.2003 (P. Falck), 2 stk. 23.-24.vii.2003 (P. Szyska).

PRODOXIDAE

Lampronia fuscata (Tgstr.). LFM: UA39 Mandemarke, 1 stk. 25.-31.v.2003 (O. Karsholt).

HELIOZELIDAE

Incurvaria pectinea Hw. B: WB00 Paradisbakkerne, 1 stk. 17.v.2003 (P. Falck). **Første fund fra B efter 1959.**

TINEIDAE

Karsholtia marianii (Rbl.). SZ: PG64 Sorø Sønderkov, antal la. 12.vi.2003, på død gren af *Corylus avellana* (Hassel) (K. Gregersen).

Triaxomasia caprimulgella (Stt.). NEZ: UB47 København Ø, 1 stk. 23.vi.-10.vii.2003 (O. Karsholt).

PSYCHIDAE

Banksia conspurcatella (Zeller, 1850). F: NG52 Assens, antal la., pu. & imagines 19.iii.-25.iv.2003 (N.-H. Madsen m. fl.). Største antal flyvende hanner konstateret i dagene 27.-31.iii.2003.

GRACILLARIIDAE

Caloptilia populetorum (Zell.). EJ: PH58 Anholt, By, 2 stk. 10.-14.viii.2002 (R. Bygebjerg, coll. NHMÅ); F: NG84 Stige, 2 stk. 10. og 11.viii.2003 (O. Buhl); NWZ: PG47 Føllenslev, 1 stk. 23.vii.2003 (E. Palm). **Ny for EJ og F.** Arten er i disse år hyppig i store dele af Danmark.

[*Caloptilia azaleella* (Brants)]. NEZ: UC32 Nakkehoved Fyr, 1 stk. 18.-26.vii.2002 (G. Jeppesen). Indslæbt art.

Caloptilia robustella Jäckh. B: VA99 Øster Sømarken, 1 stk. 14.viii.2003 (P. Falck). **Ny for B.**

Phyllonorycter leucographella (Zell.). SZ: PG64 Sorø By, 2 stk. 5.vi.2003; i august-september 2003 sås talrige miner på *Malus* (Æble) og *Pyrus* (Pære) (K. Gregersen). **Ny for SZ.**

Cameraria ohridella (Deschka & Dimić). F: NG93 Tarup-Davinde, 2 la. 6.ix.2003 (O. Buhl), NG85 Otterup, flere la. 11.ix.2003 (N. Lykke), NG84 Stige, 3 la. 12.ix.2003, NG82 Brobyværk, Onsebakke, 2 la. 13.ix.2003, NG95 Hofmansgave, 2 la. 13.ix.2003 (O. Buhl), NG45 Hindsgavl, 5 la. 23.ix.2003 (O. Buhl, L. Jensen), NG76 Jersore, 2 la. 4.x.2003 (N. Lykke); SZ: PG64 Sorø By, antal la. 28.viii.2003 (K. Gregersen); NEZ: UB85 Rye Skov, Kirkemosen, antal la. 27.vi.2003 (K. Gregersen), UB47 København Ø, 1 stk. 21.-24.vii.2003 (O. Karsholt), UB27 Høje Taastrup, antal la. 4.ix.2003 (K. Gregersen). **Ny for F og NEZ.** På Fyn blev arten konstateret ved fund af larver overalt i distriktet i september og oktober 2003 (O. Buhl).

Phyllocnistis labyrinthella Bjerk. WJ: MG46 Vejers, antal la. 27.ix.2003, *Populus alba* (Sølv-Poppel) (E. Vesterhede, F. Vilhelmsen), MG45 Oksby, antal la. 5.x.2002, *Populus alba* (Sølv-Poppel) (U. Seneca); B: VB90 Almindingen, antal pu. 24.viii.2003, *Populus alba* (Sølv-Poppel) (P. Falck). **Ny for WJ og B.**

Fig. 1. *Agonopterix multiplicella* (Ersch.). Hun. Letland, Riga, 4.ix.1981, 18 mm.

Fig. 2. *Eupoecilia cembrana* (Hb.). Han. Sverige, Sk., Nymö, 26.v.1963, 16 mm.

Fig. 3-4. *Acleris stettinensis* Leraut. Fig. 3. Hun, Dania, F, Fåborg, Kalekoengen, 9.viii.1920, 22 mm.

Fig. 4. Hun, Dania, NEJ, Skagen, la. 26.vi.1978, 19 mm.

Figs 5-7. *Endothenia pullana* (Hw.). Fig. 5, hun, Dania, B, Neksø, la. 26.ix.2002, 13 mm. Fig. 6, han, England, 12 mm. Fig. 7, han, Dania, B, Neksø, la. 26.ix.2002, 13 mm.

Fig. 8. *Eucosma wimmerana* (Tr.). Hun, Dania, B, Sømarken, 6.vi.2003, 18 mm.

Fig. 9. *Cydia millenniana* (Adamc.). Han, Dania, LFM, Mandemarke, 1.-4.vi.2003, 17 mm.

Fig. 10. *Hellinsia inulæ* (Zell.). Hun, Tjekket, Moravia, Marefy, 27.viii.1978, 17 mm.

YPONOMEUTIDAE

[*Prays citri* (Mill.)]. F: NG84 Stige, 1 stk. 28.viii.2003 (O. Buhl). Indslæbt art.

Argyresthia trifasciata Stgr. SZ: PG64 Sorø By, 7 stk. 5.vi.2003 (K. Gregersen); B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 6.vi.2003 (P. Falck). **Ny for SZ og B.**

Argyresthia glaucinella Zell. NWZ: PG46 Astrup Gods, Jyderup, 8 stk. 22.vi.2003 (U. Seneca). **Ny for NWZ.**

YPSOLOPHIDAE

Ypsolopha sequella (Cl.). B: WB00 Saltuna, 1 stk. 30.viii.-1.ix.2001 (M. Top-Jensen), 2 stk. 1.viii. og 6.viii.2003 (P. Falck), WB00 Årdsdale, 1 stk. 11.viii.2003 (P. Falck). **Ny for B.**

ACROLEPIIDAE

Digitivalva reticulella (Hb.). B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 5.vi., 1 stk. 17.vii., 1 stk. 25.vii.2003 (P. Falck), VA99 Øster Sømarken, 1 stk. 6.vi.2003 (P. Falck).

BEDELLIIDAE

Bedellia somnulentella (Zell.). NEZ: UB47 København Ø, 1 stk. 23.vi.-10.vii.2003 (O. Karsholt). Arten optrådte i antal flere steder på F, LFM og B.

LYONETIIDAE

Lyonetia prunifoliella (Hb.). B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 9.viii.2003 (P. Falck), WB00 Grisby, 1 stk. 20.viii.2003 (P. Falck). Tidligere kun fundet i 2 eksemplarer.

DEPRESSARIIDAE

Agonopterix multiplicella (Ersch.). B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 22.v.2003 (P. Falck). **Ny for Danmark.**

Arten (Fig. 1) ligner med sine vinrødbrunne forvinger og det lyse, skarpt afgrænsede rodeltet *A. cnicella* (Treitschke, 1832). Palm (1989) nævner, at de to arter kan adskilles på farven af rodeltet, der hos *cnicella* er gråt, mens det hos *multiplicella* skal være gulbrunt eller vinrødt. Hos det danske eksemplar er rodeltet imidlertid gråt, hvilket kan skyldes, at dyret er fanget efter overvintring. *A. multiplicella* kan især kendes på, at det lyse rodeltet er tydelig mørkt afgrænset udadtil, samt på at være mere bredvinget. Der er gode genitalforskelle. Disse afbildes hos Palm (1989) og Hannemann (1995).

Larven lever ifølge Hannemann (1995) imellem sammenrullede blade på *Artemisia vulgaris* (Grå-Bynke) i juni. Arten flyver fra sidst i juli og igen efter overvintring i maj.

A. multiplicella er en udpræget østlig art. I Europa er arten fundet i Slovakiet, Ukraine, siden 1970'erne i de Baltiske lande og endelig i Finland (1 stk. i 2000 og 3 stk. i 2001).

A. multiplicella (Erschoff, 1877) placeres i det danske katalog (Karsholt & Stadel Nielsen 1998: 29) efter *A. astrantiae* (Heinemann, 1870). (P. Falck)

Agonopterix capreolella (Zell.). WJ: MG45 Blåvand, 1 stk. 4.-18.x.2003 (V. Hansen, S. B. Larsen, F. Naabye).

Depressaria olerella Zell. B: VA99 Øster Sømarken, 1 stk. 24.vii.2003 (P. Falck).

ELACHISTIDAE

Elachista eleochariella Stt. NWZ: PG37 Saltbæk Vig, flere stk. 21.vi.2003 (O. Karsholt & U. Seneca), 1 stk. 28.vi.2003 (G. Jeppesen).

Elachista pomerana Frey. NWZ: PG46 Halleby Ore, i antal 16.vii.2003 (P. Szyska).

AGONOXENIDAE

Chrysoclista linneella (Cl.). B: VB91 Salene, 1 stk. 25.vi.2003 (P. Falck).

Spuleria flavicaput (Hw.). NWZ: PG27 Røsnæs, 1 stk. 24.v., i antal 29.v.2003 (U. Seneca, F. Vilhelmsen). **Ny for NWZ.**

SCYTHRIDIDAE

Scythris limbella (F.). B: VA99 Øster Sømarken, 1 stk. 19.viii.2003 (P. Falck). **Første fund fra B efter 1959.**

OECOPHORIDAE

Batia lunaris (Hw.). F: NG84 Stige, i antal 6.-30.vii.2003 (O. Buhl); NEZ: UB47 København Ø, 13 stk. 23.vi.-8.viii.2003 (O. Karsholt). Arten er blevet hyppigere på sine få kendte lokaliteter.

Hypercallia citrinalis (Scop.). NEJ: NJ76 Lendum, 1 stk. 5.vii.2003 (F. Helsing). **Ny for NEJ.** Tidligere kun kendt fra Bornholm samt i ét eksemplar fra LFM.

COLEOPHORIDAE

Coleophora fuscocuprella HS. EJ: NH36 Sødal Skov, 6 la. 7.x.2002, *Corylus avellana* (Hassel) (P. Falck). **Første fund fra EJ efter 1959.**

Coleophora binderella (Koll.). SZ: UB11 Præstø, 1 stk. 27.vi.-1.vii.1992 (O. Karsholt). **Ny for SZ.**

Coleophora betulella Hein. SZ: UB11 Præstø, 1 stk. 27.vi.-1.vii.1992 (O. Karsholt). **Ny for SZ.**

Coleophora conspicuella Zell. B: VB80 Sose, antal la. 20.vi.2003, *Centaurea scabiosa* (Stor Knopurt) (P. Falck). **Ny for B.**

Coleophora tamesis Waters. NWZ: PG38 Lille Vrøj, Saltbæk, 1 stk. 16.vii.2003 (U. Seneca), PG17 Røsnæs Fyr, 1 stk. 21.vii.2003 (U. Seneca).

Coleophora adelogrammella Zell. NEZ: PH81 Asserbo, 1 stk. 5.viii.1981 (K. Schnack, coll. ZMUC). **Første fund fra NEZ efter 1959.**

MOMPHIDAE

Mompha subbistrigella (Hw.). B: WB00 Årdsdale, i antal 1.v.2003 (P. Falck), VA99 Pedersker, i antal 23.v.2003 (P. Falck). **Ny for B.**

COSMOPTERIGIDAE

Sorhagenia rhamniella (Zell.). NWZ: PG27 Røsnæs, 1 stk. 23.vii.2003 (H. Hendriksen).

Cosmopterix orichalcea Stt. B: WB00 Grisby, 1 stk. 7.vi.2003 (P. Falck), WB00 Årdsdale, 1 stk. 8.vi.2003 (P. Falck). **Ny for B.**

GELECHIIDAE

Isophrictis anthemidella (Wcke.). LFM: UA39 Mandemarke, 1 stk. 1.-4.vi. og 1 stk. 9.-13.vi.2003 (O. Karsholt); B: WB00 Grisby, 1 stk. 4.vi., 1 stk. 21.vi.2003 (P. Falck), VA99 Øster Sømarken, 1 stk. 7.vi., 1 stk. 13.vi.2003 (P. Falck). **Ny for B.**

Metzneria santolinella (Amsel). NEZ: UB47 København Ø, 1 stk. 10.-15.vi.2003 (O. Karsholt). Tidligere kun fra NEZ: Hedeland Grusgrav ved Hedehusene.

Bryotropha galbanella (Zell.). NEZ: UB47 København Ø, 1 stk. 15.-20.vii.2003 (O. Karsholt).

Recurvaria nanella (D. & S.). F: NG84 Stige, 1 stk. 29.vii.2003 (O. Buhl).

Gelechia hippophaella (Schrk.). F: NG82 Storeø, Nærå Strand, antal la. 16.vi.2003, *Hippophae rhamnoides* (Havtorn) (O. Buhl).

Chionodes continuella (Zell.). NEZ: Gilleleje, 1 stk. 30.vii.2003 (F. Vilhelmsen).

Brachmia inornatella (Douglt.). B: WB00 Saltuna, 1 stk. 8.vi.2003 (P. Falck). **Ny for B.**

SESIIDAE

Synanthedon flaviventris (Stgr.). EJ: Anholt, Ørkenen, 3 stk. 29.vi.2003 (O. Fogh Nielsen), Anholt, Nordbjerg, 1 stk. 2.vii.2003 (R. Bygebjerg, coll. NHMÅ), Anholt, Porsemosen, 1 stk. 5.vii.2003 (S. Kjeldgaard). **Ny for EJ.** Tidligere kun på Bornholm.

COSSIDAE

Phragmataecia castaneae (Hb.). SZ: UB22 Store Torøje, 1 stk. 3.-6.vi.2003 (K. Larsen, B. Martinussen).

TORTRICIDAE

Gynnidomorpha luridana (Gregs.). B: WB00 Ølene, 1 stk. 1.vii.1957 (B. W. Rasmussen, coll. ZMUC).

Eupoecilia cembrana (Hb.). B: VA99 Boderne, 1 stk. 31.v.2003 (P. Falck). **Ny for Danmark.**

Arten (Fig. 2) ligner med sin karakteristiske urolige vingetegning ikke andre arter i vore omgivelser. Genitalierne afbildes bl. a. af Razowski (2001, 2002).

Larven lever i juli og august i et spind mellem blomsterne og frøene på *Helichrysum arenarium* (Gul Evighedsblomst), på vore breddegrader i ét kuld og i Sydeuropa i to kuld (Razowski 2001, 2002). I starten af august fandtes en del larver i sammenspundne blomster på Gul Evighedsblomst; larverne viste sig dog at være *Homoesoma albatella* (Ragonot, 1887). Viser det sig alligevel, at *cebrana* har danske populationer, er de sandsynligvis meget små, idet værtsplanten er på retur især i det østlige Danmark. Det danske eksemplar er ketsjet om eftermiddagen.

Udbredelsen i vore nærmeste omgivelser omfatter Sverige, hvor den kun er fundet i Skåne og ikke i de sidste årtier (Svensson, pers. med.), Baltikum, Polen, samt dele af Mellemeuropa.

E. cembrana (Hübner, 1813) placeres i det danske katalog (Karsholt & Stadel Nielsen 1998: 43) efter *Agapeta zoegana* (Linnaeus, 1767). (P. Falck).

Cochylidia moguntiana (Rössl.). B: VA99 Øster Sømarken, 1 stk. 14.viii.2003 (P. Falck).

Cochylis roseana (Hw.). LFM: PF36 Maglehøj, 1 stk. 30.vii.-2.viii.2003 (S. B. Christensen).

Acleris maccana (Tr.). NWZ: PG27 Vollerup Overdrev, 2 stk. 8.ix. og 6.xi.2003 (U. Seneca). Desuden i flere eksemplarer fra Bornholm.

Acleris stettinensis (Leraut, 2003). EJ: NG59 Horsens, 1 stk. 15.viii.1868, 1 stk. uden dato (O. G. Jensen, coll. ZMUC), NG59 Horsens, Helligkilde, 1 stk. 17.viii.1871 (O. G. Jensen, coll. ZMUC); NEJ: NJ 99 Skagen, antal la. 26.vi.1978, *Salix pentandra* (Femhannet Pil) (K. Larsen), NJ89 Hulsig, 1 stk. 7.-9.viii.1980 (K. Schnack, coll. ZMUC), 7 la. 30.vi.1982, *Salix sp.* (Pil) (O. Buhl); F: NG80 Alleskoven (Alliskov), 1 stk. 6.ix.1899 (C. S. Larsen, coll. ZMUC), NG70 Fåborg, Tornehaven, 8 stk. 29.vii.-9.ix.1906, 2 stk. 11.ix.1909, 1 stk. 28.viii.1910, 2 stk. 4. & 7.ix.1917, 5 stk. 23.viii.-2.x.1919, 1 stk. 17.ix.1923, 1 stk. 14.ix.1924 (C. S. Larsen, coll. ZMUC), NG70 Fåborg, Tornehavemosen, 1 stk. 26.viii.1917, 1 stk. 10.viii.1919 (C. S. Larsen, coll. ZMUC), NG80 Kaleko (Kalekoengen), 1 stk. 2.viii.1920, 2 stk. 9.viii.1920, 1 stk. 16.viii.1920, 1 stk. 4.viii.1921, 1 stk. 17.ix.1923 (C. S. Larsen, coll. ZMUC), NG80 Fåborg, Sundvejen, 1 stk. 25.viii.1925 (C. S. Larsen,

coll. ZMUC), NG80 Fåborg, Sundet, 1 stk. 2.viii.1926 (C. S. Larsen, coll. ZMUC); LFM: PF67 Maribo, 1 stk. 1a. 24.vii.1912 (H. P. S. Sønderup, coll. ZMUC), PF66 Godsø Mose, 7 stk. 23.viii.-15.ix.1964 (K. Pedersen & E. Pyndt, coll. ZMUC), PF77 Hanemose, 1 stk. 30.viii.1960 (E. Pyndt, coll. ZMUC), 5 stk. 28.-29.viii.1964 (K. Pedersen & E. Pyndt, coll. ZMUC), UA39 Mandemarke, 1 stk. 20.-22.viii.2001 (O. Karsholt), PF55 Rødbyhavn, 1 stk. 4.ix.2002 (K. Bech); NWZ: PG66 Undløse, 1 stk. 11.viii.1978 (K. Schnack, coll. ZMUC); B: VB91 Åsedam, 1 la. vii.1928, "*Berberis*", (F. Gudmann, coll. ZMUC), WB00 Svaneke, 1 stk. 12.viii.1993 (P. Falck). **Ny for Danmark.**

Arten (Figs 3-4) ligner den ensfarvede, grålige form af *A. emargana* (Fabricius, 1775), fra hvilken den for nylig er udskilt. *A. stettinensis* kan imidlertid kendes fra denne på, at forvingerne er mere brunlige, og at disse har to tværgående rækker af små, sorte, opretstående skæl. Desuden er den karakteristiske indbugtning på forvingens kant normalt mindre end hos *emargana*. Afstøvede eksemplarer kan have en vis lighed med mørke former af *A. rhombana* (D. & S., 1775). Former, hvor forvingen er opdelt i en gul og en brun del, der er hyppige hos *emargana*, forekommer kun meget sjældent hos *stettinensis*, og hos sådanne eksemplarer er den gule del mørkere. Genitalierne afbildes af Leraut (2003) og Aarvik et al. (in prep).

Den blågrønne larve lever i juni til ind i juli mellem sammenspundne blade i skudspidserne af *Salix* (Pil). Den er i Danmark fundet i antal på *Salix pentandra* (Femhannet Pil). På etiketten af et af de danske eksemplarer er angivet, at det skulle være klækket fra *Berberis*, men det beror utvivlsomt på en fejl. De danske lokaliteter er overvejende moser og vådområder. Sommerfuglen flyver fra slutningen af juli til begyndelsen af oktober.

Udbredelsen er endnu mangelfuldt kendt, men synes især at være nordlig. Ud over Danmark er arten i hvert fald kendt fra Storbritanien, Fennoskandien, Tyskland og Polen.

A. stettinensis (Leraut, 2003) placeres i det danske katalog (Karsholt & Stadel Nielsen, 1998: 44) efter *A. rhombana* (Denis & Schiffermüller, 1775). (O. Karsholt)

Acleris rufana (D. & S.). B: WB00 Saltuna, 1 stk. 15.-16.x.2001 (M. Top-Jensen).

Choristoneura diversana (Hb.). NWZ: PG48 Kåruphøj, 1 stk. 26.vi.2003 (H. Hendriksen). I NWZ tidligere kun kendt fra Hesselø.

Selenodes karelica (Tgstr.). LFM: PF95 Bøtø, 1 stk. 17.vii.2002 (K. Gregersen). I LFM tidligere kun kendt fra Maglehøj (Palm, 1982: 80).

Apotomis lineana (D. & S.). F: NG84 Stige, 2 stk. 14. & 15.vii.2003 (O. Buhl).

Endothenia pullana (Hw.). B: WB00 Nexø, 1 stk. 25.vi.2003, enkelte larver 26.ix.2003, *Stachys palustris* (Kær-Galtetand) (P. Falck). **Ny for Danmark.**

Arten (Figs 5-7) ligner meget *E. ustulana* (Haworth) og en sikker bestemmelse af ikke klækkede eksemplarer vil nok kræve genitalundersøgelse. Et godt fingerpeg ved bestemmelsen er habitatet, idet *pullana* er knyttet til *Stachys palustris* (Kær-Galtetand) og derfor ofte findes i fugtige områder som marskegne, strandenge o.l., mens *ustulana* findes langs skovveje og i skovlysninger, hvor værtsplanten *Ajuga reptans* (Krybende Læbeløs) vokser. En anden nært beslægtet art, der kan volde problemer ved bestemmelsen, er *Endothenia nigricostana* (Haworth, 1811), der dog oftest har en tydelig gulorange dorsalplet, samt virker mørk i forvingens yderste tredjedel (hos *pullana* er denne del af vingen lysere p. g. a. flere blyfarvede linjer og rustrøde skæl). Desuden har *nigricostana* bredere og mere trekantede forvinger. Af larverne fra Neksø klækkede en han med gul dorsalplet (fig. 7). Bortset fra denne plet er eksemplaret identisk med de øvrige (få) eksemplarer fra lokaliteten.

Genitalier afbildes af Bradley et al. (1979: 61) sammen med genitalierne af *ustulana*. Mens der findes sikre forskelle mellem disse to arter, er det vanskeligere at skille *pullana* og *nigricostana* på genitalierne. Razowski (2003) afbilder og beskriver forskelle i de to arters genitalier, men beskrivelserne dækker snarere over forskelle i tegningerne end i reelle forskelle. Genitalierne hos *nigricostana* er ret variable, og det har ikke på basis af det forhåndenværende materiale været muligt at finde klare forskelle fra *pullana*. Pierce & Metcalfe (1922: 47) afbildede ikke genitalierne af *nigricostana*, fordi de ikke kunne adskille dem fra *pullana* (som de kaldte *fuligana*).

Larven lever i stænglen og rodstocken af *Stachys palustris* (Kær-Galtetand) fra juli til maj. Den er gulgrøn med rødbrunt hoved. På den danske lokalitet var larverne sidst i september næsten fuldvoksne. De overvintrede i stænglerne, og det følgende forår gnavede de flyvehul umiddelbart inden forpupningen. Planterne bar ikke spor af larveangreb. Imago flyver i juni-juli, og det danske eksemplar er fanget flyvende sidst på eftermiddagen i solskin.

E. pullana er fundet i de fleste lande i Mellemeuropa samt for nyligt i Finland (Kullberg et al., 2001: 148).

E. pullana (Haworth, 1811) placeres i det danske katalog (Karsholt & Stadel Nielsen, 1998: 47) efter *E. marginana* (Haworth, 1811). (Per Falck)

Phiaris bipunctana (F.). B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 4.vi.2003 (P. Falck).

Pristerognatha fuligana (D. & S.). F: NG84 Dallund Sø, 3 la. 26.x.2002, *Impatiens noli-tangere* (Spring-Balsamin) (O. Buhl).

Epinotia subsequana (Hw.). B: WB00 Paradisbakkerne, i antal 17.v.2003 (P. Falck). **Ny for B.**

Crociosema plebejana Zell. WJ: MG55 Ho Klitplantage, 1 stk. 26.ix.2003 (K. Bech, J. Lyngsøe, J. Wiemann); LFM: PF36 Næsby Strand, 1 stk. 23.xi.2003 (K. Bech, F. J. Nielsen, B. J. K. Nielsen).

Eucosma metzneriana (Tr.). EJ: PH14 Glatved Strand, 1 stk. 4.vi.2003 (S. B. Christensen), PH03 Skærsø Plantage, 1 stk. 22.-25.vi.2000 (S. Kaaber), NH93 Strandkær, Mols, 2 stk. 26.-30.vi.2003 (S. Kaaber); F: NG85 Otterup Skov, 1 stk. 3.vi.2003 (N. Lykke); SZ: UB34 Magleby Skov og UB22 Store Torøje, 5 stk. 1.-11.vi.2003 (K. Larsen, B. Martinsen); NWZ: PG65 Lyng Huse, 2 stk. 4.vi.2003 (H. K. Jensen), 1 stk. 26.vi.2003 (K. Rasmussen), PG55 Munke Bjergby, i antal 14.vi. og 16.vi.2003 (K. Gregersen), PG47 Føllenslev, 1 stk. 8.vii.2003 (E. Palm); NEZ: UB26 Hedeland, 1 stk. 5.vi.2003 (K. Rasmussen), UB47 Søborg, 1 stk. 14.vi.2003 (K. Larsen, B. Martinsen), PH81 Melby Overdrev, 1 stk. 26.vi.2003 (K. Bech, P. S. Nielsen). **Ny for SZ.** Desuden flere steder på LFM og B, lokalt i antal.

Eucosma wimmerana (Tr.). B: VA99 Øster Sømarken, 1 stk. 6.vi.2003 (P. Falck), WB00 Årdsdale, 1 stk. 8.vi.2003 (P. Falck). **Ny for Danmark.**

Arten (Fig. 8) ligner ikke andre danske arter af slægten *Eucosma*. Den har brunlighvide forvinger med utydeligt randmærke, samt et meget fremtrædende sølvglinsende spejl. Bagvingerne er grå med hvide frynser. Genitalierne afbildes bl. a. af Razowski (2001, 2003).

Larven er gullig til rødgul med mørkebrunt hoved og nakkeskjold. Den lever fra september til maj i stænglen af *Artemisia campestris* (Mark-Bynke). Larven røber sin tilstedeværelse ved, at de angrebne stængler danner galler. Flyvetiden er maj-juni. Begge de danske eksemplarer er taget på lys.

E. wimmerana findes i Syd- og Mellemeuropa og er i vore nærmeste omgivelser fundet i Baltikum, Polen, Tyskland og Holland.

E. wimmerana (Treitschke, 1835) (syn.: *incana* (Lienig & Zeller, 1846)) placeres i det danske katalog (Karsholt & Stadel Nielsen, 1998: 50) efter *E. messingiana* (Fischer v. Röslerstamm, 1837). (P. Falck)

Pseudococcyx posticana (Zett.). F: NG84 Stige, 2 stk. 10.v.2003 (O. Buhl); B: WB00 Grisby, 1 stk. 4.vi.2003 (P. Falck), VA99 Øster Sømarken, 1 stk. 6.vi.2003 (P. Falck).

Clavigesta sylvestrana (Curt.). Nye undersøgelser (K. Larsen, upubliceret) har vist, at denne art, der blev meldt som ny for landet af Buhl et al. (2002: 73), alligevel ikke forekommer i Danmark.

Ancylis paludana (Barr.). LFM: PF96 Elkenøre Strand, 1 stk. 13.-19.vii.2003 (G. Jeppesen); B: WA09 Snogebæk, 1 stk. 7.-10.viii.1989 (K. Gregersen).

Cydia conicolana (Heyl.). LFM: PF95 Gedesby, 1 stk. 4.vi.2003 (P. Szyska); B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 4.vi.2003, 1 stk. 12.vi.2003 (P. Falck). **Ny for B.**

Cydia millenniana (Adamc.). LFM: UA39 Mandemærke, 1 stk. 1.-4.vi.2003 (O. Karsholt). **Ny for Danmark.**

Arten (Fig. 9) kendes på de mørkt gråbrune til blysorte forvinger med en karakteristisk sort plet yderst i midtcellen. Denne kan variere en del i form og størrelse. *C. millenniana* minder om *C. zebeana* (Ratzeburg, 1840), der har fire store, sorte pletter på forvingen. Den kan også forveksles med mørke former af *C. splendana* (Hübner, 1799), men disse mangler altid den sorte plet og flyver i øvrigt senere på sommeren. Genitalierne afbildes bl. a. af Razowski (2001, 2003).

Larven er skinnende gulbrun med brunt hoved, nakkeskjold og analplade. Den lever 2-årigt minerende under barken i tynde grene af *Larix* (Lærk), hvorved en aflang, uregelmæssig harpiks-galle udvikles (afbildet hos Bradley et al., 1979). Den overvintrer og forpupper sig i april-maj det andet år. Flyvetiden er maj-juni. Bradley et al. (1979) angiver, at gallerne især sidder i

sidegrene i mere end to meters højde. I Østrig fandtes galler i topskuddene af unge lærketræer (O. Karsholt, upubliceret).

Arten er udbredt fra England gennem Mellemeuropa til Ural og videre østpå til Øst-Sibirien og Nord-Kina (Razowski, 2003: 118). Den er ikke tidligere fundet nord for Østersøen.

C. millenniana har tidligere været sammenblandet med *C. zebeana*, hvilket først blev erkendt i 1960'erne, hvor Adamczewski (1967) og Steuer (1969) uafhængigt af hinanden beskrev den som henholdsvis *millenniana* og *deciduana*. Sidstnævnte er et synonym, idet Adamczewskis beskrivelse blev publiceret først. Mange steder i litteraturen, fx hos Razowski (2001, 2003) staves artsnavnet *milleniana*, hvilket er en fejl.

C. millenniana (Adamczewski, 1967) indføres i det danske katalog (Karsholt & Stadel Nielsen, 1998: 51) efter *C. grunertiana* (Ratzeburg, 1868). (O. Karsholt).

Pammene ignorata Kuzn. LFM: PF36 Vindeholme Strand, 2 stk. 5.vi.2003 (P. Szyska); SZ: PG64 Sorø By, 1 stk. 30.v. og 2 stk. 4.vi.2003 (K. Gregersen).

Pammene aurita Razow. F: NG85 Bårdesø Mose, 1 la. 22.x.2002, *Acer pseudoplatanus* (Ahorn) (N. Lykke), NG65 Nyhave, Hugget, 1 stk. 6.vii.2003 (J. Rosschou).

EPERMENIIDAE

Phaulernis dentella (Zell.). SJ: NF47 Kragesand, 1 stk. 5.vi.2000 (G. Jeppesen). **Ny for SJ.**

PTEROPHORIDAE

Platyptilia farfarellus Zell. LFM: PF46 Hobyskov, 1 stk. 21.-28.ix.2003 (F. Vilhelmsen). Tidligere kun kendt i ét dansk eksemplar.

Buckleria paludum (Zell.). B: VA99 Øster Sømarken, 1 stk. 7.vi.2003 (P. Falck), WA09 Dueodde, i antal 18.vi.2003 (P. Falck). **Ny for B.**

Hellinsia inulae (Zell.). B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 23.ix.2003 (P. Falck). **Ny for Danmark.**

Arten (Fig. 10) ligner især *H. carphodactyla* (Hübner, 1813), der endnu ikke er fundet i Danmark, og *H. distinctus* (Herrich-Schäffer, 1855). *H. inulae* er karakteriseret ved den gulbrune farve på forvingerne. Det adskiller arten fra *carphodactyla*, hvis forvinger er gule. Desuden er pletten ved basis af forvingeflignen skarp og tydelig tegnet hos *inulae*, mens den hos *distinctus* virker mere udflydende. Genitaltegninger af alle tre nævnte arter findes hos Gielis (1996).

Larven lever i maj-juni på blomsterknopperne og senere frøene af *Inula salicina* (Pile-Alant) og *Inula britannica* (Soløje-Alant). Flyvetiden i Mellemeuropa er fra juli til september (Gielis, 1996). Det danske eksemplar er taget på lys.

Arten er udbredt i Mellem- og Sydeuropa, og de nærmeste findesteder er i Polen og Tyskland.

H. inulae (Zeller, 1852) placeres i det danske katalog (Karsholt & Stadel Nielsen, 1998: 54) efter *H. distinctus* (Herrich-Schäffer, 1855). (P. Falck)

Crombrugghia distans (Zell.). NWZ: PG17 Røsnæs Fyr, i antal 5.viii.2003 (K. Gregersen, U. Seneca), PG38 Lille Vrøj, Saltbæk, 1 stk. 12.viii.2003 (U. Seneca). **Ny for NWZ.**

PYRALIDAE

Pyralis regalis D. & S. B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 14.vii.2003 (P. Falck, J. Møller), WB00 Grisby, 1 stk. 17.vii.2003 (P. Falck, J. Møller).

Etiella zinckenella (Tr.). B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 23.ix.-4.x.2003 (P. Falck, J. Møller).

Oncocera semirubella (Scop.). EJ: NH70 Kysing Næs, 1 stk. 11.-17.vii.2003 (P. E. Jørgensen); F: PG06, Fyns Hoved, 1 stk. 13.-17.vii.2003 (L. Hansen), NG84 Stige, 1 stk. 16.vii.2003 (O. Buhl), NG53 Tellerup Bjerger, 6 stk. 23.vii.2003 (O. Buhl, N. Lykke, J. Rosschou), NG53 Lunge Bjerger, 2 stk. 25.vii.2003 (O. Buhl), PF18 Vindeby, Lindelse, 1 stk. 26.vii.2003 (J. Trepax). Arten er i disse år hyppig flere steder i Danmark.

Dioryctria sylvestrella (Raz.). NEZ: UC32 Gilbjerg Hoved, 1 stk. 25.-28.vi.2003 (F. Vilhelmsen).

Nephoterix angustella (Hb.). EJ: NH70 Rude Strand, 1 stk. 15.-19.ix.2003 (S. B. Larsen); WJ: MG55 Skallingen, 1 stk. 14.-20.ix.2003 (V. Hansen, S. B. Larsen, F. Naabye), MG45 Oksby, 1 stk. 14.-20.ix.2003 (V. Hansen, S. B. Larsen, F. Naabye); NWZ: PG27 Vollerup Overdrev, 1 stk. 21.ix.2003 (U. Seneca). **Ny for EJ og NWZ.** Desuden flere steder på LFM og B.

Apomyelois bistriatella (Hulst.). LFM: PF96 Elkenøre, 1 stk. 19.ix.2003 (G. Jeppesen); B: WB00 Årsdale, 1 stk. 24.vii., 1 stk. 18.viii. 2003 (P. Falck, J. Møller), VB91 Melsted, 1 stk. 7.ix.2003 (P. Falck, J. Møller).

Myelois circumvoluta (Fourc.). NEJ: NJ89 Hulsig, 1 stk. 5.vii.2003 (M. Andersen); EJ: NG78 Amstrup, 4 stk. 16.vi.2003 (P. E. Jørgensen), NH70 Kysing Næs, i antal 4.-17.vii.2003 (P. E. Jørgensen); NWZ: PH50 Lumsås, Sonnerup, 3 stk. 5.-11.vii.2003 (P. Tejlmann). **Ny for NEJ.** Arten er i disse år hyppig flere steder i Danmark.

Euzophora bigella (Zell.). B: WB00 Årsdale, 1 stk. 7.vi.2003 (P. Falck). **Ny for B.** Tidligere kun kendt i to danske eksemplarer fra henholdsvis WJ og LFM.

Ancylosis oblitella (Zell.). B: VA99 Boderne, 1 stk. 7.ix.2003 (K. Larsen).

Homoeosoma nebulella (D. & S.). LFM: UA18 Hårbølle Pynt, 1 stk. 17.-29.vi.2003 (K. Larsen, B. Martinsen); B: VB91 Melsted, 1 stk. 1.viii.2003 (P. Falck, J. Møller), VA99 Boderne, 1 stk. 7.ix.2003 (K. Larsen).

Eudonia murana (Curt.). B: WB00 Årsdale, 1 stk. 9.vi., 1 stk. 12.vi.2003 (P. Falck, J. Møller). **Ny for B.** Senest fundet i 1983 i NEZ. Eksemplarerne fra Bornholm tilhører ligeledes den grå form (se Buhl et al., 2000: 129).

Eudonia delunella (Stt.). B: WB00 Årsdale, 6 stk. 14.vii.-3.viii.2003 (P. Falck), 4 stk. 26. og 30.vii.2003 (M. Andersen), WB00 Svaneke, 8 stk. 21.-25.vii.2003 (P. Falck), 5 stk. 23.-26.vii.2003 (P. Szyska).

Heliothela wulfeniana (Scop.). EJ: PH14 Balle Grusgrav, 1 stk. 26.vi.2003 (S. B. Christensen); NWZ: PG65 Lyng Huse, 2 stk. 20.vii.2003 (K. Gregersen).

Crambus alienellus (Germ. & Kaul.). B: WB00 Årsdale, 1 stk. 5.vi.2003 (P. Falck, J. Møller). **Ny for B.** Tidligere kun kendt fra LFM: Horryby Lyng (1 stk.) samt NEZ: Bøllemosen og Teglstrup Hegn. Det vides ikke, om den stadig findes i Nordsjælland.

Evergestis frumentalis (L.). B: WB00 Årsdale, 1 stk. 6.vi.2003 (P. Falck, J. Møller).

Evergestis extimalis (Scop.). F: PF18 Vindeby, Lindelse, 1 stk. 30.vii.2003 (J. Trepax); LFM: UA17 Hesnæs, 2 stk. 2.-15.viii.2003 (G. Jeppesen); NEZ: UB36 Hundige Havn, 1 stk. 22.-23.vii.2003 (M. Andersen). Herudover en del eksemplarer fra andre landsdele.

Evergestis aenealis (D. & S.). EJ: NH93 Strandkær, Mols, 1 stk. 4.vi.2003 (S. Kaaber); F: PF18 Vindeby, Lindelse, 4 stk. 26. og 30.vii.2003 (J. Trepax), NG84 Stige, 1 stk. 24.viii.2003 (O. Buhl); NWZ: PH50 Lumsås, Sonnerup, 4 stk. 5.vi.-29.vii.2003 (P. Tejlmann), PG47 Føllenslev, 1 stk. 1.viii.2003 (E. Palm).

Loxostege turbidalis (Tr.). LFM: UA18 Rodemark, 1 stk. 17.vii.2003 (A. Madsen), UA06 Ulslev, 1 stk. 19.vii.2003 (M. Andersen); SZ: PG72 Gangesbro, Næstved, 1 stk. 17.vii.2002 (H. Bloch).

Nascia ciliaris (Hb.). SJ: NF59 Als, Nørreskov, 1 stk. 5.-12.vi.2003 (V. Hansen, S. B. Larsen, F. Naabye), NF47 Kragesand, 1 stk. 5.-12.vi.2003 (V. Hansen, S. B. Larsen, F. Naabye); EJ: NG78 Amstrup, 1 stk. 10.vi.2003 (P. E. Jørgensen).

Algedonia terrealis (Tr.). EJ: NH62 Hasle, Århus V, 1 stk. 21.vii.2003 (S. Kaaber).

Ostrinia palustralis (Hb.). SZ: UB34 Magleby Skov og UB22 Store Torøje, 2 stk. 1.-11.vi.2003 (K. Larsen, B. Martinsen). Arten blev desuden meldt i en del eksemplarer fra B og LFM.

Anania verbascalis (D. & S.). EJ: NH72 Århus, 1 stk. 2.viii.2003 (P. E. Jørgensen), NH70 Rude Strand, 2 stk. 9.-11.viii. og 1.-7.ix.2003 (S. B. Larsen), NH94 Kolind, Mårup, 1 stk. 20.-21.viii.2003 (S. Kaaber), NH70 Kysing Næs, 1 stk. 10.-17.ix.2003 (P. E. Jørgensen), NH70 Kysing Næs, 1 stk. 16.ix.2003 (E. Christensen), NH93 Strandkær, Mols, 1 stk. 17.-18.ix.2003 (S. Kaaber); WJ: MG55 Skallingen, 1 stk. 6.-13.ix.2003 (V. Hansen, S. B. Larsen, F. Naabye); SZ: UB34 Magleby Skov og

UB22 Store Torøje, 5 stk. 9.vi.-10.ix.2003 (K. Larsen, B. Martinsen); NWZ: PH50 Lumsås, Sonnerup, 1 stk. 12.viii.2003 (P. Tejlmann); NEZ: UB47 København Ø, 1 stk. 23.vi.-10.vii.2003 (O. Karsholt), UC32 Nakkehoved Fyr, 1 stk. 2.-9.ix. og 1 stk. 20.-29.ix.2003 (B. J. K. Nielsen, N. J. Andersen). **Ny for NWZ.** Desuden flere steder på LFM og B, til dels i antal.

Agrotera nemoralis (Scop.). LFM: UA49 Møns Klint, 3 stk. 4.vi.2003 (K. Bech, J. Lyngsøe); NEZ: UB36 Hundige, 1 stk. 3.vii.2003 (M. Andersen); B: WB00 Årdsdale, 1 stk. 4.vi.2003 (N. Hildebrandt, U. Seneca), WB00 Årdsdale, 8 stk. 5.-8.vi.2003 (P. Falck, J. Møller), VA99 Øster Sømarmen, 1 stk. 6.vi.2003 (P. Falck, J. Møller), WB00 Saltuna, 1 stk. 6.vi.2003 (P. Falck, J. Møller). **Ny for NEZ.**

Diasemia reticularis (L.). Fundet fra LFM: Elkenøre (Buhl et al., 2003: 75) udgår, idet det drejer sig om *Acrolepia reticulella* (Hb.).

Diasemiopsis ramburialis (Dup.). WJ: MG49 Bjerregård, 1 stk. 14.-20.ix.2003 (V. Hansen, S. B. Larsen, F. Naabye).

[*Duponchelia fovealis* Zell.]. NWZ: PG47 Føllenslev, 1 stk. 4.ii.2003 (E. Palm). Indslæbt art.

Listen for 2003 er udarbejdet på grundlag af indberetninger fra M. Andersen, Greve; K. Bech, Ølsted; R. Bygebjerg, Skagen; E. Christensen, Århus C; S. B. Christensen, Åbyhøj; S. Dysted, Karlstrup pr. Karlslunde; K. Gregersen, Sorø; F. Helsing, Århus C; H. Hendriksen, Jægerspris; H. K. Jensen, Hyllinge pr. Næstved; G. Jeppesen, Elkenøre pr. Idestrup; P. E. Jørgensen, Århus C; S. Kaaber, Århus V; E. O. Krüger, Wedemark, Tyskland; S. B. Larsen, Søften pr. Hinnerup; N. Lykke, Otterup; A. Madsen, Stubbekøbing; N.-H. Madsen, Assens; B. Martinsen, St. Torøje pr. Fakse; B. J. K. Nielsen, Espergærde; E. Palm, Føllenslev; K. Rasmussen, Roskilde; J. Rosschou, Bogense; U. Seneca, Kalundborg; P. Szyska, Gedesby pr. Gedser; P. Tejlmann, Valby; J. Trepax, Svendborg; J. Wiemann, Kulhuse pr. Jægerspris – samt forfatternes egne fund.

Vi har desuden medtaget fund gjort af N. J. Andersen, Frederiksberg; H. Bloch, Næstved; E. Vesterhede, Kastrup; M. Top-Jensen, Østermarie; V. Hansen, Hinnerup; N. E. Hildebrandt, Årdsdale pr. Svaneke; F. Naabye, Amstrup pr. Odder; O. Fogh Nielsen, Ry; S. Kjeldgaard, Anholt By; J. Lyngsøe, Allerød; J. Møller, Åkirkeby; F. J. Nielsen, Kokkedal; P. S. Nielsen, Holte.

Vi bringer en tak til alle, der har medvirket til, at denne liste kan give et så fyldestgørende billede som muligt af småsommerfugle-sæsonen 2003.

Desuden ønsker vi at takke G. Brovad, ZMUC for fotografering og montering af tavlerne.

Litteratur

- Adamczewski, S. F., 1967. Remarks on some larch-feeding Tortricids (Lepidoptera, Tortricidae). *Annales Zoologici* 25: 367-371.
- Bradley, J. D., W. G. Tremewan & A. Smith, 1979. *British tortricoid moths*. Tortricidae: Olethreutinae. viii & 336 pp, 43 pls. London.
- Buhl, O., P. Falck, B. Jørgensen, O. Karsholt, K. Larsen & F. Vilhelmsen, 2000. Fund af småsommerfugle fra Danmark i 1999 (Lepidoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 68: 121-131.
- Buhl, O., P. Falck, B. Jørgensen, O. Karsholt, K. Larsen & F. Vilhelmsen, 2002. Fund af småsommerfugle fra Danmark i 2001 (Lepidoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 70: 65-75.
- Buhl, O., P. Falck, B. Jørgensen, O. Karsholt, K. Larsen & F. Vilhelmsen, 2003. Fund af småsommerfugle fra Danmark i 2002 (Lepidoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 70: 65-76.
- Gielis, C., 1996. Pterophoridae. In P. Huemer, O. Karsholt & L. Lyneborg (eds): *Microlepidoptera of Europe* 1: 1-222. Stenstrup.

- Goater, B., L. Ronkay & M. Fibiger, 2003. Catocalinae & Plusiinae. – *Noctuidae Europaea* 10: 1-452. Sorø.
- Hannemann, H.-J., 1995. Kleinschmetterlinge oder Microlepidoptera IV. Flachleibmotten (Depressariidae). – *Die Tierwelt Deutschlands* 69: 1-192. Stuttgart.
- Hansen, K. (ed.), 1981. *Dansk Feltflora*. 559 pp. København.
- Karsholt, O. & P. Stadel Nielsen, 1998. *Revideret katalog over de danske Sommerfugle*. 144 pp. København.
- Karsholt, O. & J. Razowski (eds), 1996. *The Lepidoptera of Europe*. 380 pp. Stenstrup.
- Kullberg, J., A. Albrecht, L. Kaila & V. Varis, 2001. Checklist of Finnish Lepidoptera – Suomen perhosten luettelo. – *Sahlbergia* 6: 45-190.
- Leraut, P., 2003. *Le guide entomologique*. 527 pp. Paris.
- Madsen, A., K. Bech, E. Christensen, M. Fibiger, F. Helsing, L. Jensen, K. Knudsen & H. E. Møller, 2004. Fund af Storsommerfugle i Danmark 2002. – *Lepidoptera* 8 (5), suppl.: 1-59.
- Palm, E., 1982. Atlas over viklernes udbredelse i Danmark (Tortricidae & Cochylidae). – *Dansk faunistisk Bibliotek* 2: 1-110. Klampenborg.
- Palm, E., 1989. Nordeuropas Prydvinger (Lepidoptera: Oecophoridae) – med særligt henblik på den danske fauna. – *Danmarks Dyreliv* 4: 1-247. København.
- Pierce, F. N. & J. W. Metcalfe, 1922. *The genitalia of the group Tortricidae of the Lepidoptera of the British Islands*. xxii + 101 pp, 34 pls. Oundle.
- Razowski, J., 2001. *Die Tortriciden (Lepidoptera, Tortricidae) Mitteleuropas*. 319 pp. Bratislava.
- Razowski, J., 2002. Tortricinae and Chlidanotinae. – *Tortricidae (Lepidoptera) of Europe* 1: 1-247. Bratislava.
- Razowski, J., 2003. Olethreutinae. – *Tortricidae (Lepidoptera) of Europe* 2: 1-301. Bratislava.
- Steuer, H., 1969. Lärchengallenwickler und Lärchenrindenwickler: 2 Arten (Lepidoptera Tortricidae). – *Deutsche entomologische Zeitschrift*, N. F. 16: 389-394.

Preben Lindholm Holst

* 4. juni 1936 – † 1. juni 2004

Med Preben Holsts død er et højt begavet menneskes livsløb nu blevet afsluttet, som helt tilbage til drengeårene har været dediceret til at praktisere lepidopterologi. Han blev født i Hvidehus ved Rønne på Bornholm, hvor faderen var ledende landinspektør og også øens branddirektør. Han blev student fra Rønne Statsskole i 1955 og blev samme

år optaget på Polyteknisk Lærestanstalt, hvor han i 1961 afsluttede sine studier som cand. polyt. inden for teknisk biokemi. Efter afsluttet værnepligt blev han ansat inden for medicinalfirmaet Lundbeck, men valgte i 1966 at flytte til Vendsyssel til en stilling ved Forsvarets Materielkommando i Frederikshavn. Allerede samme år flyttede han med sin kone Karen og datteren Mette til Rønland ved Harbør, hvor han fik arbejde på fabrikken Cheminova. Fra 1972 til 1978 arbejdede han på dens udviklingsafdeling, hvor hans vigtigste forskningsopgave blev at studere virkningsmekanismen bag insekters juvenilhormoner for ad denne vej at kunne udvikle artsspecifikke biologiske alternativer til de tungt nedbrydelige pesticider, som dengang og endnu i dag udgør det moderne industrielle landbrugs foretrukne værktøjer til skadedyrsbekæmpelse. Trods et pionerarbejde på dette område med forskningsresultater, som vakte interesse internationalt valgte han efter en række personlige

kriser i 1978 at opgive dette arbejde. Han opløste derefter sit hjem – for at kunne fortsætte en uafhængig tilværelse med hovedvægten lagt på indsamling af sommerfugle. I et par år arbejdede han som volontør ved Naturhistorisk Museum i Århus, som han overlod sin store og artsrige samling på ca. 40.000 eksemplarer til, da han i 1981 indgik i et samarbejde med Botanisk Institut ved Århus universitet. Her medvirkede han i de følgende 13 år i en række feltstudier af insektfaunaen i og ved en række fredede jyske kildevældsområder, ledet af docent, dr.scient. Esbern Warncke. I disse år foretog han fra en feltstation daglige indsamlinger mellem marts til november på seks af disse lokaliteter, og blev derefter tilknyttet Aage V. Jensens Fonde som konsulent og indsamler. Her fortsatte han sine indsamlinger på forskellige af Fondenes naturområder, først ved Rørbæk sø i 1994 og på ny i 1999, i 1995 og 1998 i Høstemark skov, 1996 på Æbelø, 1997 ved Vejlerne i Hanherred, 2000 på Rågård i det sydlige Storebælt og 2002 ved Hulsig i Vendsyssel, og til sidst 2003-04 i Lille Vildmose i det østlige Himmerland. I alle årene fra 1981 indtil i år tilbragte han sit vinterkvarter hos skovfoged Per Ramsgaard i Klelund plantage syd for Grindsted, hvor han også samlede i årene 1985, 1988 og igen i 2001. Der opstillede han en ny samling, som i 2003 omfattende ca. 1700 af de hen ved 2450 danske arter, fordelt på godt 65.000 eksemplarer. I 2003 brød en kronisk cancer ud, som ikke kunne holdes nede ved lægelig behandling og som i sommeren 2004 afsluttede næsten 58 års uafbrudt indsamlingsaktivitet. Som ti år gammel var han i 1946 begyndt at samle sommerfugle og han anførte selv pyraliden *Eurrhynx hortulata* L. som sit første fund. Få år senere, i 1949, fandt han det andet danske eksemplar af *Acontia luctuosa* Esp. I 1955, da N.L. Wolff genoptog sit tidligere indsamlingsarbejde på Bornholm, tog han samtidig kontakt til den unge samler. Wolff blev i de følgende år hans mentor og lærte ham i hans studieår både genitalpræparation og den fine tegneteknik, som siden karakteriserede hans egne selvstændige publikationer. Allerede under studiet på Poly-

teknisk Læreanstalt begyndte han at publicere de fund af nye danske arter, som både han og andre danske samlere i disse år konstaterede på Bornholm, *Cyclophora pendularia* Cl., *Perizoma hydrata* Tr. og *Hydroecia nordstroemi* Horke. Sideløbende hermed opbyggede han en stor og artsrig sommerfuglesamling, hvis hovedvægt lå på de østdanske arter. Under dette arbejde opdagede han også flere nye danske pyralider og viklere. Kronen på værket i disse år var opdagelsen af noctuiden *Hydroecia ultima*, som han beskrev som ny for Videnskaben i 1965. I 1966, hvor han valgte at flytte til Jylland, ikke mindst for at søge nye jagtmarker, blev det derfor indsamlingsarbejdet, som i de følgende år kom til at præge hans entomologiske interesse. Publikationsaktiviteten på det entomologiske område dalede kraftigt, for helt at ophøre efter 1978. Gennem de følgende år fortsatte han dog med omhyggeligt at journalisere sine mange jyske fund i den samling, som han opstillede i årene efter 1981 og som nu på foranledning af Aage V. Jensens fonde er overført til Naturhistorisk Museum i Århus. Der vil den på grund af sine videnskabelige værdier blive opretholdt samlet. Selv lærte jeg Preben Holst at kende i 1955, hvor vi som unge studerende mødte hinanden i Entomologisk Forening og hans glødende interesse for sommerfuglene gjorde et stort indtryk på mig. Trods dette viste det sig, at vi ud over entomologien også delte andre interesseområder som bevidsthedsforskning, litteratur samt en fælles beundring for Piet Hein. Et samvær med ham var derfor altid stimulerende, ikke mindst i årene mellem 1978 og 1981, hvor han opholdt sig i Århus. Også i de følgende år, hvor han trak sig mere og mere tilbage i en selvvalgt ensomhed, søgte jeg at opretholde venskabet. Vi mødtes for sidste gang i slutningen af maj i år, hvor han, skønt dødsmerket, fortsat var åndsfrisk og havde meget livsmod. Hans personlighed var åben og generøs og han delte villigt sin omfattende viden med andre, ikke blot om sommerfuglene, men også omkring sine andre interesser. Men samtidig var han kategorisk i sine holdninger og kunne blive meget skarp, hvis han følte sig trådt for nær. Denne følsomhed bidrog sandsynligvis til, at kun relativt få danske entomologer opnåede at få lært ham personligt at kende. Æret være hans minde.

Svend Kaaber

Entomologiske publikationer

1. Holst, P.L. Sommerfuglenyt fra Bornholm 1956, med en ny art for faunaen: *Cosymbia orbicularia* Hb. – Entomologiske Meddelelser **28**: 17-18, 1957.
2. Holst, P.L. To nye danske sommerfugle: *Hydroecia nordstroemi* Horke og *Perizoma hydrata* Tr. – Entomologiske Meddelelser **28**: 145-150, 1957.
3. Holst, P.L. To nye danske sommerfugle: *Manhatta biviella* Z. og *Acrobasis tumidana* Schiff. – Entomologiske Meddelelser **31**: 123-126, 1961.
4. Holst, P.L. *Ephestia moebiusi* Rbl. (*Lepidoptera*, *Phycitidae*) in Denmark. – Entomologiske Meddelelser **31**: 236-241, 1962.
5. Holst, P.L. *Tortrix unitana* Hübner, a Distinct Species (*Lepidoptera*, *Tortricidae*). – Entomologiske Meddelelser **31**: 303-310, 1962.
6. Holst, P.L. *Acleris permutana* Dup. og *Cacoecia semialbana* Gn. (*Lepidoptera*, *Tortricidae*) nye for den danske fauna. – Flora og Fauna **70**: 40-42, 1964.
7. Holst, P.L. *Hydroecia ultima* nov.spec. (*Lepidoptera*, *Noctuidae*). – Entomologiske Meddelelser **34**: 54-60, 1965.
8. Holst, P.L. & Pallesen, G. Fund af småsommerfugle fra Danmark i 1964. – Flora og Fauna **71**: 162-164, 1965.
9. Holst, P.L. *Platyptilia isodactyla* Zeller (*Lepidoptera*, *Pterophoridae*) i Danmark. – Flora og Fauna **74**: 59-60, 1968.

Fund af biller i Danmark, 2003

(Coleoptera)

Jan Pedersen, Palle Jørum & Ole Vagtholm-Jensen

Pedersen, J., P. Jørum & O. Vagtholm-Jensen: Records of beetles from Denmark, 2003 (Coleoptera).

Ent. Meddr. 72: 49-74. Copenhagen, Denmark 2004. ISSN 0013-8851.

In 2003 8 species of Coleoptera have been recorded as new to Denmark, viz. *Plectophloeus erichsoni* (Aubé), *Carpelimus lindbergi* (Scheerp.), *Philonthus coprophilus* Jar., *Aleochara puberula* Klug, *Atheta palleola* (Er.), *Silvanus proximus* Grouv., *Silvanus lewisi* Rtt., *Orthocis linearis* (Sahlberg, 1900).

Two species are deleted from the Danish list, viz. *Dreposcia umbrina* (Er.) and *Sospita vigintiguttata* (L.)

The number of known Danish species is now 3750.

Faunistic, biological or nomenclatural notes are given on ca. 490 Danish species.

Palle Jørum, Åløkken 11, DK-5250 Odense SV.

Jan Pedersen, Parkvej 4 st. th., DK-4760 Vordingborg.

Ole Vagtholm-Jensen, Søndermarksvej 301, DK-7190 Billund.

Denne publikation omhandler fund af nye, sjældne eller af andre grunde nævneværdige biller i Danmark i 2003 samt enkelte ældre, ikke tidligere publicerede fund (ældre fund er markeret med årstal). De nye og sjældnere arter er behandlet efter samme retningslinier som i de tidligere "tillæg" til V. Hansens (1964) "Fortegnelse over Danmarks biller". Endvidere medtages alle nye distriktsfund, således at nærværende publikation samtidig tjener som supplement til "Katalog over Danmarks biller" (Hansen, 1996), i det følgende omtalt som "Kataloget".

Der er i den forløbne sæson – siden den forrige fundliste – konstateret 8 nye arter for Danmark. De er i teksten mærket med en *. Det drejer sig om følgende:

Plectophloeus erichsoni (Aubé, 1844)

Carpelimus lindbergi (Scheerpeltz, 1937)

Philonthus coprophilus Jarrige, 1949

Aleochara puberula Klug, 1833

Atheta palleola (Erichson, 1837)

Silvanus proximus Grouvelle, 1904

Silvanus lewisi Reitter, 1876

Orthocis linearis (Sahlberg, 1900)

To arter udgår:

Dreposcia umbrina (Erichson, 1837)

Sospita vigintiguttata (Linnaeus, 1758)

Der er herefter kendt 3750 danske billearter. Der er under de nye arter medtaget beskrivelser og/eller nøgler i det omfang, arterne ikke allerede har været publiceret som danske i dette tidsskrift eller er behandlet i serien "Danmarks Fauna". Hvor der under

en art er givet mere fyldige kommentarer, er navnet på den ansvarlige forfatter tilføjet i parentes på samme måde som finderne under de enkelte fund.

Artsrækkefølgen er den samme som benyttet i "Kataloget". Tallene foran navnene henviser til sidetal i dette værk efterfulgt af sidetal (i parentes) i "Fortegnelse over Danmarks biller". Nomenklaturen følger ligeledes "Kataloget". Synonymer er kun medtaget i det omfang, det aktuelle navn afviger fra det i "Kataloget" brugte (for øvrige synonymers vedkommende henvises til kataloget). Under de arter, der ikke er omtalt som danske i "Fortegnelsen", refereres til det tillæg, hvori en art første gang meldtes som dansk, samt det navn arten meldtes under, hvis dette skulle have ændret sig.

Som sædvanlig følges inddelingen af Danmark i 11 faunistiske distrikter. Distriktsgrænserne og forkortelserne for distrikterne er de samme som benyttet siden 5. tillæg (Bangsholt, 1981), og i "Kataloget".

I nærværende publikation er medtaget ca. 225 nye samt enkelte ældre, ikke tidligere meldte distriktsfund. Hvert af disse er i teksten ledsaget af en bemærkning om, hvorvidt det er første fund siden 1900, første fund siden 1960 eller er et nyt fund for distriktet. Den periodemæssige opdeling af fund er den samme som i "Kataloget", hvori der skelnes mellem fund fra 1) før 1900, 2) 1900-1959, og 3) 1960 og senere. Med mindre andet nævnes, er de anførte nye distriktsfund fra den seneste periode. For de almindeligere arters vedkommende nævnes kun distriktet. Under de sjældnere arter anføres også lokalitet samt evt. uddybende oplysninger.

Fundene anføres distriktsvis i rækkefølgen SJ-EJ-WJ-NWJ-NEJ-F-LFM-SZ-NWZ-NEZ-B og – inden for de enkelte distrikter – fra syd mod nord og vest mod øst.

Lister med præcise funddata opbevares på Zoologisk Museum, København, sammen med de lokalitetslister, der ligger til grund for "Katalog over Danmarks biller".

Lokalitetsangivelserne er baseret på Kort & Matrikelstyrelsens kortbog "Danmark 1:100 000, Topografisk Atlas, 5. udgave, 2001", således at de i forbindelse med distriktsangivelserne (!) vil kunne findes entydigt i denne bog. Enkelte lokaliteter, som ikke direkte står i 1:100 000 – kortbogen, er dog så velkendte i coleopterologisk henseende, at vi har valgt at bibeholde de traditionelt brugte stednavne.

Bidrag til dette tillæg er modtaget fra følgende personer: Kristian Arevad, Rune Bygebjerg, Mogens Holmen, Palle Jørum, Henning Liljehult, Viggo Mahler, Jan Pedersen, Karl Johan Siewertz-Poulsen, Gunnar Pritzl, Jan Boe Runge, Søren Tolsgaard og Ole Vagtholm-Jensen.

Endvidere er en del oplysninger baseret på materiale fra Zoologisk Museum, København (Z.M.) og Naturhistorisk Museum, Århus (N.M.). Endelig rettes en tak til G. Brovad, Zoologisk Museum for veludført fotoarbejde.

GYRINIDAE

69 (59). *Gyrinus marinus* Gyll. I F også efter 1960 (P. Jørum).

69 (59). *Gyrinus natator* (L.). Parentesen om autornavnet ophæves (jfr. Löbl & Smetana, 2003).

HALIPLIDAE

69 (47). *Brychius elevatus* (Panzer, 1794). Årstallet ændres til 1793 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).

69 (47). *Haliphus confinis* Stephens, 1829. Årstallet ændres til 1828 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).

70 (48). *Haliphus sibiricus* Motsch. (*wehnckei* Gerh.). Artsnavnet skal igen være *wehnckei* Gerhardt, 1877 (*sibiricus* Motschulsky, 1860) (jfr. Löbl & Smetana, 2003).

DYTISCIDAE

- 70 (53). *Copelatus haemorrhoidalis* (Fabr.). LFM: Busemarke Mose (K. Arevad).
- 70 (53). *Laccornis oblongus* (Steph.). F: Kirkeby Vænge (P. Jørum).
- 71 (50). *Hygrotus inaequalis* (Fabricius, 1776). Årstallet skal være 1777 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 71 (52). *Hydroporus discretus* Fairm. Autornavnet ændres til Fairmaire & Brisout de Barneville, 1859 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 72 (52). *Hydroporus obsoletus* Aubé. LFM: Tilløb til Lomose Å v. Hennebjerggård. NWZ: Møllerende (begge fund Kirsten Didriksen leg., V. Mahler det. et coll.). Første fund fra **LFM** efter 1900 og ny for **NWZ**.
- 72 (52). *Graptodytes granularis* (L.). NEJ: Vandplasken (M. Holmen). Ny for **NEJ**.
- 72 (54). Tribus *Agabini* Thoms. henføres til selvstændig underfamilie, Agabinae Thomson, 1867 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 74 (59). *Cybister lateralimarginalis* (Deg.). B: Bastemose, i antal i vandkalvefælder 8. og 11.9. 2003 (Louise Lyng Bojesen, Ole Jeppesen, Klavs Nielsen).

CARABIDAE

- 75 (11). *Notiophilus aestuans* Motsch. Arts- og autornavnet ændres til *aestuans* Dejean, 1826 (*aestuans* Motschulsky, 1864) (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 75 (10). *Calosoma maderae* (Fabr.). Vor art regnes nu – i lighed med tidligere – for en selvstændig art, *Calosoma auropunctatum* (Herbst, 1784). Den europæiske underart af *C. maderae* (*C. maderae maderae*) forekommer hovedsagelig i Middelhavsregionen og i Kaukasus, mens den underart af *C. auropunctatum*, som forekommer hos os (*C. auropunctatum auropunctatum*), har en mere nordlig udbredelse; den forekommer i størstedelen af Mellem- og Østeuropa, fra Frankrig i vest til Rusland i øst. Desuden findes den i Lilleasien. I Sydeuropa mødes de to arter i bl.a. Norditalien og Grækenland (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 75 (9). *Carabus nitens* L. NEJ: Råbjerg Kirke (R. Bygebjerg). EJ: Hevring Hede (S. Tolsgaard). Første fund fra **EJ** efter 1960.
- 76 (7). *Cicindela sylvatica* L. NEJ: Ålbæk Plantage (R. Bygebjerg).
- 76 (7). *Cicindela maritima* Latr. & Dej. Autornavnet skal være Dejean, 1822 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 76 (14). *Dyschirius angustatus* (Ahr.). SJ: Lakolk (J. Pedersen).
- 76 (14). *Dyschirius luedersi* Wgn. Artsnavnet ændres til *tristis* Stephens, 1827 (*luedersi* Wagner, 1915) (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 77 (21). Arterne *Trechus secalis* (Payk.) og *T. rivularis* (Gyll.) henføres til selvstændig slægt *Epaphius* Stephens, 1827 (jfr. Müller-Motzfeld, 2004).
- 77 (21). *Epaphius rivularis* (Gyll.) (*Trechus r.*). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 2 eks. 8.6.2003, sigtet af meget fugtigt løv i ellesump (J. Pedersen). Ny for **NEJ**.
- 77 (22). *Trechus micros* (Hbst.). Arten henføres til selvstændig slægt, *Trechoblemus* Ganglbauer, 1891 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 77 (22). *Trechus discus* (Fabr.). Arten henføres til selvstændig slægt, *Blemus* Dejean, 1821 (*Lasiotrechus* Ganglbauer, 1891) (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 77 (15). *Asaphidion curtum* (Heyd.) (Mahler, 1987). SJ: Frøslev Plantage (J. Pedersen).
- 77 (15). *Bembidion litorale* (Oliv.). Årstallet ændres til 1790 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 77 (20). *Bembidion obtusum* (Aud.-Serv.). Parentesen om autornavnet ophæves (jfr. Löbl & Smetana, 2003).

- 77 (16). *Bembidion ruficolle* (Panz.). Årstallet ændres til 1796 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 78 (20). *Bembidion doris* (Panz.). Årstallet ændres til 1796 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 78 (20). *Bembidion biguttatum* (Fabr.). Også i **NEJ** (J. Pedersen).
- 78 (20). *Bembidion tetragrammum* Chaud. Vor art er *illigeri* Netolitzky, 1914. *B. tetragrammum* forekommer i det sydøstlige Europa. (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 78 (17). *Bembidion stephensi* Crotch, 1869. Artsnavnet og året ændres til *stephensii* Crotch, 1866 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 78 (18). *Bembidion maritimum* (Steph.). Parentesen om autornavnet ophæves og året ændres til 1839 (jfr. Müller-Motzfeld, 2004).
- 78 (18). *Bembidion decorum* (Zenk.). Autornavnet ændres til (Panzer, 1799) (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 78 (18). *Cillenius* Leach. Autornavnet ændres til Samouelle, 1819 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 78 (21). *Tachys bistriatus* (Dft.). LFM: Bøtø Plantage, 3 eks. 4.6.2003, på stranden under tang (G. Pritzl, J. Pedersen). Ny for **LFM**.
- 78-80 (36-43). Slægterne i tribus *Pterostichini* henføres nu til flere tribuer. Til tribus *Pterostichini* Bonelli, 1810 hører *Stomis* Clairv.; *Poecilus* Bon.; *Pedius* Motsch.; *Pterostichus* Bon. og *Abax* Bon. Til tribus *Sphodrini* Laporte, 1834 hører *Calathus* Bon.; *Sphodrus* Clairv.; *Laemostenus* Bon.; *Dolichus* Bon. og *Synuchus* Gyll. Til tribus *Platynini* Bonelli, 1810 hører *Olisthopus* Dej.; *Sericoda* Kirby; *Anchomenus* Bon.; *Platynus* Bon.; *Paranchus* Lindr.; *Oxytelus* Chaud. og *Agonum* Bon. (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 79 (36/37). Arterne *Pterostichus punctulatus* (Schall.), *Pt. lepidus* (Leske), *Pt. kugelanni* (Panz.), *Pt. cupreus* (L.) og *Pt. versicolor* (Sturm) henføres alle til slægten *Poecilus* Bonelli, 1810 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 79 (37). *Pterostichus crenatus* (Dft.). Artsnavnet skal igen være *vernalis* (Panzer, 1796) (*crenatus* Duftschmid, 1812) (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 79 (38). *Pterostichus rhaeticus* Heer (Hansen, 1988). Også i **NWJ** (J. Pedersen).
- 79 (38). *Pterostichus anthracinus* (Ill.). Også i **NEJ** (J. Pedersen).
- 79 (38). *Pterostichus strenuus* (Panzer, 1797). Årstallet ændres til 1796 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 80 (42). *Platynus albipes* (Fabr.). Arten henføres til slægten *Paranchus* Lindroth, 1974 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 80 (42). *Platynus obscurus* (Hbst.). Arten henføres til slægten *Oxytelus* Chaudoir, 1843 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 80 (41). *Agonum ericeti* (Panz.). **NEJ**: Tofte Skov (højmosen) (P. Jørum).
- 80 (41). *Agonum gracilipes* (Dft.). **EJ**: Moesgård Strand, 1 eks. 3.6.2003, under tang (S. Tolsgaard). Første fund fra **EJ** efter 1960.
- 80 (41). *Agonum afrum* (Dft.). Artsnavnet ændres til *emarginatum* (Gyllenhal, 1827) (*afrum* Duftschmid, 1812) (jfr. Müller-Motzfeld, 2004).
- 80 (41). *Agonum lugens* (Dft.). LFM: Ulvshale (J. Pedersen, H. Liljehult).
- 80 (42). *Agonum micans* Nicol. Autornavnet skal i parentes (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 80 (33). *Amara nitida* Sturm. **EJ**: Vesterhåb ved Hatting, 5 eks. i faldfælder 15.6.-6.7.2003, på en overvejende nordvendt overdrevsskråning på sydsiden af Bygholm Å (P. Jørum).
- 81 (36). *Zabrus tenebrioides* (Gze.). **NWZ**: Vesterlyng, 1 eks. 16.8.2003, kravlende i klitterne (Lars Bruun leg. et det., coll. N.M.). Første fund fra **NWZ** efter 1960.
- 81 (23). *Callistini* Lap. Tribus navnet ændres til *Chlaeniini* Brullé, 1834 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).

- 82 (25). *Ophonus nitidulus* Steph. Artsnavnet ændres til *laticollis* Mannerheim, 1825 (*nitidulus* Stephens, 1828) (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 82 (26). *Ophonus signaticornis* (Dft.). Arten henføres til slægten *Harpalus* Latreille, 1802, i under-slægten *Semiophonus* Schauburger, 1933 (jfr. Löbl & Smetana, 2003; Müller-Motzfeld, 2004).
- 82 (28). *Harpalus quadripunctatus* Dej. Artsnavnet ændres til *laevipes* Zetterstedt, 1828 (*quadripunctatus* Dejean, 1829) (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 83 (30). *Acupalpus consputus* (Dft.). Arten henføres igen til særskilt slægt, *Anthracus* Motschulsky, 1850 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 84 (44). *Demetrias imperialis* (Germ.). Udbredt i F (ny lokalitet: Davinde) (P. Jørum).
- 84 (44). Arterne *Dromius longiceps* Dej. og *D. linearis* (Oliv.) henføres til slægten, *Paradromius* Fowler, 1887; endvidere skal autornavnet hos *D. longiceps* i parentes (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 84 (44). *Dromius angustus* Brullé. NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 84 (45). *Dromius spilotos* (Ill.). Arten henføres til slægten *Calodromius* Reitter, 1905 (jfr. Löbl & Smetana, 2003).
- 84 (45). Arterne *Dromius quadrisignatus* (Dej.), *D. sigma* (Rosssi), *D. melanocephalus* Dej. og *D. notatus* Steph. henføres alle til slægten *Philorhizus* Hope, 1838; endvidere skal autornavne hos *D. melanocephalus* og *D. notatus* i parentes (jfr. Löbl & Smetana, 2003).

LEIODIDAE

- 85 (77). *Triarthron maerkelii* Märk. WJ: Kompedal Plantage (J. Pedersen).
- 85 (78). *Leiodes silesiaca* (Kr.). WJ: Kompedal Plantage (J. Pedersen).
- 86 (80). *Liocyrtusa vittata* (Curt.). SZ: Vordingborg (Kirkeskoven), 2 eks. 18.6.2003, aftenketsjet langs skovsti; Oringe, 2 eks. 26.6.2003, aftenketsjet under en gammel eg i skovbryn (begge J. Pedersen). Ny for SZ.
- 86 (82). *Agathidium mandibulare* Sturm. EJ: Vingsted, 1 eks. 30.10 2003, sigtet af skimlet savsmuld (J. Pedersen). 3. danske lokalitet.
- 86 (81). *Agathidium confusum* Bris. WJ: Simmelmosen (J. Pedersen).
- 86 (82). *Agathidium nigrinum* Sturm. NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 87 (76). *Colan brunneum* (Latr.). I EJ også efter 1960 (J. Pedersen).
- 87 (72). *Plomaphagus variicornis* (Rosenh.). Efter 1960 også i F (Hestehaven S.f. Tranekær) (P. Jørum).
- 87 (73). *Choleva angustata* (Fabr.). SZ: Gammel Kalvehave (J. Pedersen).
- 87 (73). *Choleva fagniezi* Jeann. SJ: Dyrehaven ved Gråsten (J. Pedersen). Første fund fra SJ efter 1960.
- 87 (73). *Choleva jeanneli* Brit. EJ: Vingsted. NWJ: Stubbergård Sø (begge fund J. Pedersen). Ny for NWJ.
- 88 (75). *Dreposcia umbrina* (Er.). Arten angives fundet for over 150 år siden i enkelte eksemplarer i småskovene omkring Vesterborg på Lolland, ved foden af gamle ege (jfr. V. Hansen, 1964). Trods gentagne eftersøgninger er det ikke siden lykkedes at finde arten i Danmark. Der foreligger ingen belægseksemplarer, og da arten har en stor overfladisk lighed med *Plomaphagus*- og *Catops*-arter, forekommer det overvejende sandsynligt, at fundoplysningen beror på en fejl. På denne baggrund må det anses for mest hensigtsmæssigt at slette *Dreposcia umbrina* som dansk.
- 88 (75). *Catops coracinus* Kelln. Også i NWJ (J. Pedersen).
- 88 (75). *Catops chrysomeloides* (Panz.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen, H. Liljehult).
- 88 (74). *Catops nigriclavus* Gerh. SZ: Fladså (J. Pedersen).
- 88 (74). *Catops picipes* (Fabr.). I NEJ også efter 1960 (J. Pedersen).

PTILIIDAE

- 89 (86). *Ptenidium gryssneri* Er. SJ: Rise Skov. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (begge fund J. Pedersen). Ny for **SJ** og **NEJ**.
- 89 (87). *Ptenidium laevigatum* Er. NWJ: Sønderby ved Sillerslev. NEJ: Tofte Skov. LFM: Idestrup (alle fund J. Pedersen).
- 89 (87). *Ptenidium turgidum* Thoms. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). Ny for **NEJ**.
- 89 (87). *Ptilium exaratum* (Allib.) (jfr. Hansen, 1988). EJ: Skibet, 2 eks. 17.6.2003, sigtet af skimlet halmkompost (O. Vagtholm-Jensen).
- 89 (87). *Ptilium affine* Er. F: S.f. Tranekær (Flådet), 1 eks. 30.5.2003, i ellesump (P. Jørum). Første fund fra **F** efter 1960.
- 89 (87). *Ptilium horioni* Rosk. NEZ: Genfundet i Dyrehaven efter 60 år; 1 eks. 30.5.2003, sigtet af hjorteådsel på halvskygget bund, i selskab med bl. a. *Ptiliolum marginatum*, *P. schwarzi*, *Atheta amicula*, *A. indubia*, *A. atomaria*, *A. glabricula* og *Haploglossa marginata* (J. Pedersen). Arten er i Danmark kun kendt med yderligere 2 eks. ligeledes fra NEZ: Dyrehaven. Første fund fra **NEZ** efter 1960.
- 89 (87). *Ptilium modestum* Wank. SZ: Ørslev Mose, 7 eks. 8.11.2003, sigtet af muldvarperede på skovbund (H. Liljehult, J. Pedersen). Arten er i nyere tid ellers kun kendt med 1 eks fra NEZ: Grib Skov 1967. Ny for **SZ**.
- 90 (88). *Euryptilium saxonicum* (Gillm.). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 90 (88). *Ptiliolum spencei* (Allib.) (jfr. Hansen, 1988). I nyere tid også LFM: Idestrup (J. Pedersen).
- 90 (88). *Ptiliolum fuscum* (Er.). NEJ: Tofte Skov (P. Jørum, J. Pedersen).
- 90 (88). *Ptiliolum marginatum* (Aubé). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 1 eks. 5.7.2003, sigtet af vildsvinegødning (H. Liljehult). Ny for **NEJ**.
- 90 (88). *Ptiliolum schwarzi* (Flach). Tofte Skov (J. Pedersen, H. Liljehult).
- 90 (89). *Ptinella britannica* Matth. (Mahler, 1987). NWZ: Østbredden af Tissø, i antal 6.9.2003, i vandrotteganget og -reder under startuer (J. Pedersen). Ny for **NWZ**.
- 90 (89). *Smicrus filiformis* (Fairm. & Lab.). EJ: Trelde Næs, 1 eks. 22.9.2003, sigtet af løv og mos omkring gamle trøskede stubbe (O. Vagtholm-Jensen). Ny for **EJ**.
- 90 (90). *Baeocrara japonica* (Matth.) (Hansen et al., 1993). LFM: Bøtø Plantage; Idestrup. SZ: Ørslev Mose. NEZ: Skjoldenæsholm (alle fund J. Pedersen).
- 90 (91). *Acrotrichis brevipennis* (Er.). Også i **NWJ** (J. Pedersen).
- 90 (91). *Acrotrichis cognata* (Matth.) (Mahler, 1987). NEJ: Tofte Skov. NEZ: Skjoldenæsholm (begge fund J. Pedersen).

SCYDMAENIDAE

- 91 (84). *Scydmorephes helvolus* (Schaum). NEJ: Tofte Skov (J. Runge, J. Pedersen).
- 92 (84). *Stenichnus godarti* (Latr.). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 92 (85). *Euconus claviger* (Müll. & Kunze). NEJ: Tofte Skov (Engskoven) (J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1900.
- 92 (86). *Microscydmus nanus* (Schaum). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). Ny for **NEJ**.
- 92 (86). *Microscydmus minimus* (Chaud.) (V. Hansen, 1972). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).

STAPHYLINIDAE

(inkl. Scaphidiidae)

- 93 (94). *Acrulia inflata* (Gyll.). NEJ: Tofte Skov (Bønderskoven og Bøgebakken) (J. Pedersen).
- 94 (95). *Phyllodrepa melis* Hansen. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), i antal 16.10.2003, i grævlingegange, sammen med *Aleochara cuniculorum* (J. Pedersen, H. Liljehult, G. Pritzl). NEZ: Bognæs Storskov, 3 eks. 28.7.2003, i tørt græs i grævlingegang (J. Pedersen, H. Liljehult). Ny for **NEJ**.
- 94 (95). *Phyllodrepa nigra* (Grav.). NEJ: Tofte Skov (Ny Eng) (J. Pedersen). Ny for **NEJ**.
- 94 (95). *Phyllodrepa melanocephala* (Fabr.). NEJ: Tofte Skov (Ny Eng) (J. Pedersen).
- 94 (95). *Phyllodrepa vilis* (Er.). SJ: Rise Skov (H. Liljehult).
- 94 (95). *Phyllodrepa gracilicornis* (Fairm. & Lab.). NEJ: Tofte Skov (Bønderskoven). NEZ: Dyrehaven (begge fund J. Pedersen). Ny for **NEJ** og første fund i **NEZ** efter 1960.
- 94 (96). *Omalium septentrionis* Thoms. (Hansen et al., 1990). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 1 eks. 7.6. og 1 eks. 5.7.2003, på ræveådsel i løvskov (J. Pedersen).
- 95 (97). *Philorinum sordidum* (Steph.) (Hansen, 1988). WJ: Trolldhede (Kulsø) (V. Mahler). NEJ: Tofte Skov (Bækhuset) (V. Mahler). Ny for **NEJ**.
- 95 (100). *Coryphium angusticollis* Steph. NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 96 (188). *Euplectus brunneus* Grimm. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (P. Jørum, J. Runge, J. Pedersen). Ny for **NEJ**.
- 96 (188). *Euplectus duponti* Aubé. F: Storskov ved Wedellsborg, 1 eks 27.4.2003, sigtet af løv i brombærkrat med mange musegange. NEZ: København (Lersøparken), 2 eks. 16.4.2003, sigtet af rådne løg udlagt ved foden af poppel (begge fund H. Liljehult). Ny for **F** og første fund i **NEZ** efter 1960.
- 96 (188). *Euplectus bescidicus* Rtt. NEJ: Tofte Skov (Bønderskoven og Bøgebakken) (P. Jørum, J. Pedersen). Ny for **NEJ**.
- 96 (188). *Euplectus kirbii* Den. F: Landkildedgård (Kohave) (O. Vagtholm-Jensen). NWZ: Orebo (J. Pedersen). Ny for **NWZ**.
- 96 (188). *Euplectus punctatus* Muls. SZ: Lekkende (J. Pedersen).
- 96 (188). *Euplectus infirmus* Raffr. (V. Hansen, 1970). EJ: Fårupgård (O. Vagtholm-Jensen). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). F: S.f. Tranekær (Flådet) (P. Jørum). NWZ: Orebo (J. Pedersen). Ny for **NEJ** og **NWZ**.
- * 96 (187). *Plectophloeus erichsoni* (Aubé) (før *nitidus*). Arten er fundet i Danmark. **NEJ**: Tofte Skov (Bøgebakken), 1 ♀ 8.6.2003 (P. Jørum leg.; V. Mahler & P. Jørum det., Volker Brachat af-fid.), sigtet af løv ved overgangen mellem en vestvendt bøgeskovsskrænt og en ellesump.
- Med fundet af denne art er der nu kendt tre arter af slægten *Plectophloeus* i Danmark. Desuden er det tænkeligt at også en fjerde art, *Pl. fischeri* (Aubé), kan findes hos os, idet den er kendt fra Slesvig-Holsten. De fire arter kan adskilles fra hinanden ved hjælp af flg. bestemmelsesnøgle, som kan indpasses i "Danmarks Fauna" (V. Hansen, 1968), side 253:
1. Bagskinnebenene kraftige, yderranden i midten eller lidt bag midten tydeligt fortykket, i den bageste del med en ret tydelig fure langs yderranden. ♂: Pandens forrand regelmæssigt konveks 2.
 - Bagskinnebenene slankere, yderranden i midten eller lidt bag denne ikke tydeligt fortykket og uden randfure. ♂: Pandens forrand trukket ud i en trekantet plade. 1,4-1,7 mm. (*fischeri*).
 2. Stor, bred og kraftig art, 1,7-2,0 mm. Hovedet stort, næsten så langt som pronotum 3. *erichsoni*.
 - Mindre, slankere arter, 1,25-1,6 mm. Hovedet tydeligt kortere end pronotum 3.
 3. Pandens længdefurer omtrent parallelle, hver med 3 små, men tydeligt afsatte gruber, der berører hinanden. Det ophøjede felt mellem pandefurerne ikke tydeligt ovalt tilsmalnet fortil. 1,25-1,5 mm. ♂: Sidste bugled med et svagt tværandtryk, uden længdekøl; aedeagus: se V. Hansen, 1973 (p. 118) 1. *nitidus*.
 - Pandens længdefurer tydeligt konvergerende fremefter, ensartet fordybede, uden gruber. Det ophøjede felt mellem dem tydeligt ovalt tilsmalnet fortil. 1,35-1,5 mm. ♂: Sidste bug

led med et svagt tværrindtryk og bag dette med en kort midtstillet længdekøl; aedeagus:
se V. Hansen, 1973 (p. 118) 2. *nubigena*.

Pl. erichsoni er i flg. Koch (1989) en stenotop løvskovsart, der lever i fugtigt, rådnende ved og vedsmuld, under bark, i henfaldende løv ved foden af gamle træer samt i mospuder på stammer. Han anfører desuden at arten er fundet sammen med myrer af slægten *Lasius*. Fundet af arten i Danmark er ret overraskende, idet den hverken er kendt fra det øvrige Skandinavien eller fra Nordtyskland. Arten optræder i to underarter, ssp. *erichsoni* (Aubé) og ssp. *occidentalis* Besuchet. Hannerne af disse kendes fra hinanden på tydelige forskelle i bygningen af aedeagus (Besuchet, 1974), hvorimod der ikke synes at være forskel på hunnerne. Det er således ikke muligt at afgøre hvilken af underarterne, fundet fra Tofte Skov tilhører. Af ssp. *erichsoni* foreligger fund fra Tyskland (nordpå til Westfalen), Tjekkiet, Østrig, Schweiz og Bosnien, mens ssp. *occidentalis* kendes fra SØ-Frankrig, Schweiz, Belgien og England (Besuchet, 1974, 1989; Köhler & Klausnitzer, 1998).

96 (187). *Plectophloeus nubigena* (Rtt.) (V. Hansen, 1973). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). Ny for NEJ.

97 (187). *Trimium brevicorne* (Reichb.). SJ: Dyrehaven ved Gråsten (J. Pedersen).

97 (190). *Batrissodes venustus* (Reichb.). NEJ: Tofte Skov (Bønderskov, Ny Eng og Bøgebakken) (P. Jørum, J. Runge, J. Pedersen). Ny for NEJ.

97 (190). *Brachygluta haematica* (Reichb.). I NEJ også efter 1960 (J. Pedersen).

97 (191). *Reichenbachia juncorum* (Leach). I NWJ også efter 1960 (J. Pedersen).

97 (191). *Bryaxis curtisii* (Leach). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). (Første fund fra NEJ efter 1960).

98 (191). *Bythinus burrellii* Den. I NEJ også efter 1960 (J. Pedersen).

98 (192). *Tyrus mucronatus* (Panz.). LFM: Bøtø Plantage, 2 eks. 18.5.2003, under halvfrisk, solbeskinnat birkebark, i selskab med *Lasius niger* (J. Pedersen, H. Liljehult).

98 (192). *Pselaphus heisei* Hbst. I NWJ også efter 1960 (J. Pedersen).

99 (102). *Carpelimus obesus* (Kiesw.). NWZ: Bjerger Sydstrand (H. Liljehult).

99 (103). *Carpelimus impressus* (Lac.). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).

99 (103). *Carpelimus lindrothi* (Palm). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen). NWZ: Bjerger Sydstrand (H. Liljehult).

*99 (103). *Carpelimus lindbergi* (Scheerp.) (efter *pusillus*). Arten er fundet i Danmark. SJ: Teglværk ved Skodsbøl, 1 eks. 24.4.2003, skyllet af plantebær, leret søbred i teglværksgrav, i selskab med bl. a. *Carpelimus bilineatus*, *C. elongatulus*, *Brachyusa concolor*, *Heterocerus marginatus* og *H. fenestratus* (J. Pedersen leg. et coll., V. Mahler affid.). Fundet af denne, fra Finland beskrevne art var måske at forventes, idet den er taget i Slesvig-Holsten i 1990'erne. Den blev indtil for nylig regnet for et synonym til *C. pusillus*, så dens udbredelse, levevis og habitatskrav er derfor endnu ikke klarlagt.

Arten kan indpasses i bestemmelsesnøglen i "Danmarks Fauna" (V. Hansen, 1951b) ved på side 106, linie 15 f.o. at ændre "... 2." til "... 2a." og herefter indsætte følgende nye nøglepunkt:

- 2a Tindingerne korte, kun ca. 1/3 af øjets længde. Vingedækkerne lidt længere end tilsammen brede 12a. *lindbergi*.
- Tindingerne kortere, kun ca. halvt så lange som øjets længde. Vingedækkerne ca. så lange som tilsammen brede 2.

C. lindbergi ligner i mange henseender *C. pusillus*, men kan, foruden ved de i nøglen nævnte karakterer, kendes fra denne ved meget mørkere ben og følehorn og finere punktur på pronotum. Fra *C. gracilis* kendes den let på de meget kortere tindinger. Længde 2,0-2,1 mm.

99 (103). *Carpelimus gracilis* (Mannh.). F: Hollufgård (J. Pedersen).

99 (104). *Carpelimus subtilis* (Er.). WJ: Lindingå ved Yderik (O. Vagtholm-Jensen). SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen). Ny for WJ.

- 99 (104). *Oxytelus fulvipes* Er. SZ: Munkeskov ved Bjerrede (Bagholt Mose) (K. Arevad).
- 99 (104). *Anotylus rugifrons* (Hochh.). SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen). NEZ: Tokkekøb Hegn (K. Arevad).
- 99 (105). *Anotylus mutator* (Lohse) (V. Hansen, 1970). SJ: Kruså (J. Pedersen).
- 99 (105). *Anotylus complanatus* (Er.). I **SJ** også efter 1960 (J. Pedersen).
- 100 (108). *Bledius dissimilis* Er. NWJ: Sønderby ved Sillerslev (J. Pedersen). Ny for **NWJ**.
- 100 (108). *Bledius pusillus* Er. SJ: Lakolk, 1 eks. 30.7.2003, i klitterne (P. Jørum).
- 100 (109). *Bledius subniger* Schneid. NEJ: Tofte Skov (Stranden) (Jane Anderson, V. Mahler).
- 101 (110). *Stenus biguttatus* (L.). Også i **NWJ** (J. Pedersen).
- 101 (110). *Stenus gallicus* Fauv. WJ: Simmelmosen (O. Vagtholm-Jensen).
- 101 (111). *Stenus lustrator* Er. SJ: Lakolk (J. Pedersen).
- 101 (112). *Stenus atratulus* Er. SJ: Halk Strand (J. Pedersen).
- 102 (112). *Stenus nanus* Steph. Også i **SZ** (J. Pedersen).
- 102 (114). *Stenus fornicatus* Steph. F: Snarup Have (P. Jørum).
- 102 (115). *Stenus flavipes* Steph. Også i **NEJ** (V. Mahler).
- 102 (115). *Stenus pallipes* Grav. SJ: Lakolk. NWJ: Højris Plantage. SZ: Ørslev Mose (alle fund J. Pedersen). Ny for **NWJ**.
- 103 (118). *Medon castaneus* (Grav.). WJ: Billund, 1 eks. 17.10.2003, sigtet af muldvarperede på sandbund (O. Vagtholm-Jensen). SZ: Fladså, i meget stort antal 8.11.2003, sigtet af muldvarpereder på sandet brakmark, i selskab med bl.a. *Catops nigriclavus*, *Quedius nigrocaeruleus* og *Onthophilus punctatus* (H. Liljehult, J. Pedersen). Første fund fra **WJ** efter 1960 og ny for **SZ**.
- 103 (119). *Medon apicalis* (Kr.). LFM: Bøtø Plantage (J. Pedersen).
- 104 (120). *Lathrobium castaneipenne* Kol. (Hansen et al., 1998). EJ: Trelde Næs (J. Pedersen). LFM: Ny Kirstineberg Storskov (J. Pedersen, G. Pritzl). Ny for **EJ**.
- 104 (120). *Lathrobium foveolum* Steph. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1960.
- 104 (124). *Neobisnius procerulus* (Grav.) (Bangsholt, 1981). SZ: Vintersbølle Skov (Blegen) (J. Pedersen). Ny for **SZ**.
- 104 (124). *Remus sericeus* Holme. SJ: Halk Strand (J. Pedersen). NWZ: Bjerger Sydstrand (G. Pritzl, H. Liljehult, J. Pedersen). Første fund fra **SJ** efter 1960 og første fund fra **NWZ** efter 1900.
- 104 (125). *Philonthus spinipes* Sharp (Hansen et al., 1992). WJ: Skallingen. SZ: Ørslev Mose (begge fund J. Pedersen). Ny for **SZ**.
- 105 (125). *Philonthus addendus* Sharp. NEJ: Tofte Skov (Sandhusene) (V. Mahler). Ny for **NEJ**.
- 105 (127). *Philonthus concinnus* (Grav.) (jfr. Hansen et al., 1995). I nyere tid også SZ: Strandegård Dyrehave (J. Pedersen). Første fund fra **SZ** efter 1960.
- *105 (127). *Philonthus coprophilus* Jar. (Fig. 1) (efter *longicornis*). Arten er fundet i Danmark. **LFM**: Høvblege, 1 ♂ 12.9.2003, i kogødning på overdrev, sammen med *Philonthus alpinus*, *cruentatus* og *parvicornis* (K. Arevad leg. et det., V. Mahler affid.). Det er en sydlig art, der har sin hovedudbredelse omkring Middelhavet, men med sporadiske fund nordpå til Letland, Litauen, Nordtyskland (Lauenburg 1958) og England (kun 4 eks., senest i 1950), så det danske fund er ret overraskende. I udlandet er arten fundet i gødning og rådne svampe samt ved ådsel.
- Arten kan indføjes i bestemmelsesnøglen i "Danmarks Fauna" (Hansen, 1952) ved på side 46, linje 14 for oven at ændre "38" til "37a" og herefter indsætte følgende nye nøglepunkt:
- 37a. Vingedækkernes bagrand bredt rød, eller vingedækkerne hvert med en bred, rød plet fra bagkanten og ca. 1/5 frem på vingedækkerne 31a. *coprophilus*.
 – Vingedækkerne uplettede eller med anderledes formet rød plet der ikke berører bagkanten 38.

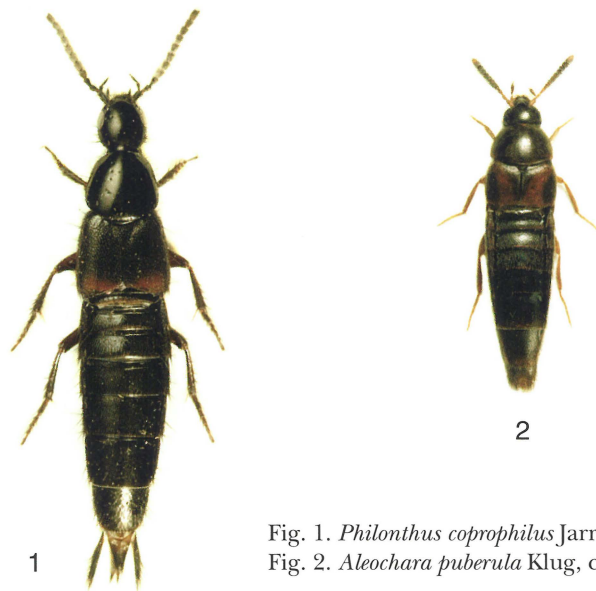

Fig. 1. *Philonthus coprophilus* Jarrige, ca. 7.5 mm.

Fig. 2. *Aleochara puberula* Klug, ca. 5.5 mm.

Ph. coprophilus hører til gruppen med asymmetrisk aedeagus (underslægt *Spatulonthus* Tott.), der i Danmark desuden omfatter *longicornis* og *parvicornis*. Arten kan vel kun forveksles med *longicornis*, som den ligner i størrelse (6,5-8 mm) og form, men afviger fra denne på følgende punkter: Følehornene helt sorte, de næstyderste led meget lidt længere end brede (hos *longicornis* oftest tydeligt længere end brede). Tindingen så lang som øjet set fra oven (hos *longicornis* er tindingen lidt kortere end øjet). Forhofterne lysere eller mørkere brune – på det danske eks. mørke (hos *longicornis* som regel lyse). Vingedækkerne hvert med en bred, rød plet fra bagkanten og ca. 1/5 frem på vingen; pletterne kan flyde sammen, så hele bagkanten er bredt rød (hos *longicornis* er dækvingerne uden rød tegning). Han: Spidspartiet af penis fladt rundet (hos *longicornis* halvcirkelformet rundet) (V. Mahler).

105 (128). *Philonthus corvinus* Er. NEZ: Arresø ved Lille Lyngby (K. Arevad).

105 (128). *Philonthus fumarius* (Grav.). NWZ: Østbredden af Tissø (J. Pedersen).

105 (128). *Philonthus nigrata* (Grav.). LFM: Ulvshale (J. Pedersen).

105 (126). *Bisnius nigriventris* (Thoms.) (Bangsholt, 1975; *Philonthus n.*). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 1 eks. 8.6.2003, aftenketsjet i skovsump (J. Pedersen leg. et coll., V. Mahler det.).

105 (126). *Bisnius parvus* (Sharp) (V. Hansen, 1972; *Philonthus p.*). SJ: Emmerlev Klev. LFM: Idestrup (begge fund J. Pedersen). Ny for SJ.

106 (130). *Gabrieus nigrifolius* (Grav.) (jfr. Mahler, 1987). I nyere tid også SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen).

106 (130). *Gabrieus appendiculatus* Sharp. Også i F (J. Pedersen).

106 (130). *Gabronthus thermarum* (Aubé). SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen).

106 (131). *Ocyptus ophthalmicus* (Scop.). SZ: Ringsted (Bertil Pyndt Jonsén, Gustav Pyndt Jonsén leg. et coll., J. Pedersen det.). Ny for SZ.

106 (132). *Tasgius pedator* (Grav.) (Hansen et al., 1999: *Ocyptus p.*). NEJ: Danzigmand, 1. eks. 7.7.2003, kravlede i klitterne (K. Arevad). Ny for NEJ.

106 (131). *Staphylinus caesareus* Cederhj. NEJ: Tofte Skov (Kragelundsmarken), i antal 7.-8.6.2003, flere steder på lysåben bund afgræsset af kronvildt (P. Jørum, V. Mahler). EJ: Hevring Hede, 1

eks. 18.5.2003, i faldfælde og 1 eks. samme dag under tang på stranden ud for Hevring Hede (S. Tolsgaard). Ny for **EJ**.

106 (131). *Staphylinus dimidiaticornis* Gemm. F: Æbelø (P. Jørum).

107 (130). *Platydracus fulvipes* (Scop.). F: Hestehave S.f. Tranekær (P. Jørum).

107 (133). *Velleius dilatatus* (Fabr.). SZ: Vordingborg (Kirkeskoven) (J. Pedersen).

107 (133). *Quedius truncicola* Fairm. & Lab. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). Ny for **NEJ**.

107 (134). *Quedius microps* Grav. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken og Ny Eng) (P. Jørum, J. Pedersen).

107 (134). *Quedius invreai* Grid. NEZ: Grønnesse Skov, 1 eks. 14.9.2003, aftenketsjet langs en skovsti (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det., coll. Z.M.). Første fund fra **NEZ** efter 1960.

107 (134). *Quedius nigrocaeruleus* Fauv. SZ: Fladså (J. Pedersen).

107 (135). *Quedius fulgidus* (Fabr.) (*assimilis* Nordm.). LFM: Idestrup. SZ: Ørslev Mose (begge fund J. Pedersen).

107 (135). *Quedius scitus* (Grav.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).

107 (137). *Quedius fumatus* (Steph.). Også i **NWJ** og i **NEJ** også efter 1900 (J. Pedersen).

107 (137). *Quedius umbrinus* Er. I **NEJ** også efter 1960 (J. Pedersen).

108 (137). *Quedius semiobscurus* (Marsh.). SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen). Ny for **SZ**.

108 (138). *Heterothops stighundbergi* Israels. (Mahler, 1987). LFM: Idestrup (J. Pedersen).

108 (123). *Atrecus longiceps* (Fauv.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 1 eks. 7.6.2003, sigtet af fugtigt hvidfrønnet bølgeved (J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1960.

108 (121). *Phacophallus parumpunctatus* (Gyll.). SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen).

109 (123). *Xantholinus laevigatus* Jacobs. (jfr. Hansen et al., 1998). I nyere tid også NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).

109 (140). *Mycetoporus eppelsheimianus* Fagel. (Hansen et al., 1995). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 5 eks. 14.10.2003, sigtet af skimlet løv omkring ellestammer og stubbe (J. Pedersen, H. Liljehult). 2. danske lokalitet.

109 (140). *Mycetoporus niger* Fairm. & Lab. (Mahler, 1987). EJ: Trelde Næs (H. Liljehult).

109 (140). *Mycetoporus bimaculatus* Lac. F: Wedellsborg (O. Vagtholm-Jensen). Første fund fra **F** efter 1960.

110 (139). *Ischnosoma longicorne* (Mäkl.). WJ: Simmelose (J. Pedersen).

111 (143). *Tachyporus pallidus* Sharp. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (P. Jørum, J. Pedersen).

111 (143). *Tachyporus tersus* Er. F: Svanninge Bakker (J. Pedersen). Ny for **F**.

111 (142). *Sepedophilus bipunctatus* (Grav.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).

111 (142). *Sepedophilus littoreus* (L.). I **NEJ** også efter 1900 (V. Mahler).

112 (147). *Myllaena brevicornis* (Matth.). I **NWJ** også efter 1960 (J. Pedersen).

*112 (185). *Aleochara puberula* Klug (Fig. 2) (efter *brevipennis*). Arten er fundet i Danmark. **SZ**: Ørslev Mose, 1 eks. 8.11.2003 og i antal h.h.v. 10.11. og 17.11.2003, samt enkelte eks. senere. Alle sigtet af ret tørt, skimlet hønsemøg og halm i staldkompostbunke på brakmark, i selskab med bl.a. *Aleochara brevipennis*, *A. funebris* og *A. sanguinea* (J. Pedersen, H. Liljehult, G. Pritzl). Arten er omtalt i "Danmarks Fauna" (V. Hansen, 1954).

112 (185). *Aleochara tristis* Grav. LFM: Høvblege (K. Arevad).

112 (186). *Aleochara funebris* Woll. (*albovillosa* Bernh.). Også i **NWJ** (J. Pedersen).

112 (186). *Aleochara sanguinea* (L.). SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen).

- 112 (186). *Aleochara laevigata* Gyll. (jfr. Hansen et al., 1995). I nyere tid også **SJ**: Emmerlev Klev (J. Pedersen). Første fund fra **SJ** efter 1960.
- 112 (186). *Aleochara cuniculorum* Kr. **NEJ**: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). **NEZ**: Lille Lyngby (K. Arevad).
- 112 (186). *Aleochara ruficornis* Grav. **NEJ**: Tofte Skov (Bøgebakken), 1 eks. 5.7.2003, aftenketsjet i fugtig ellesump (H. Liljehult).
- 112 (187). *Aleochara punctatella* Motsch. Også i **NWZ** (J. Pedersen).
- 113 (181). *Oxytoda vittata* Märk. I **SJ** også efter 1960 (J. Pedersen).
- 113 (182). *Oxytoda exoleta* Er. **NEJ**: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 113 (182). *Oxytoda recondita* Kr. **SJ**: Trøjborg; Dyrehaven ved Gråsten. **NEJ**: Tofte Skov (alle fund J. Pedersen).
- 113 (183). *Oxytoda tarda* Sharp (Hansen, Kristensen et al., 1991). **SJ**: Fredsted 1946. **EJ**: Bygholm 1943. **NEZ**: Lundtofte 1935. (Alle fund coll. Z.M., J. Pedersen det.). Ny for **NEZ**(2).
- 113 (177). *Calodera nigrata* Mannh. **LFM**: Orehoved Skov (J. Pedersen, H. Liljehult).
- 114 (177). *Calodera uliginosa* Er. **LFM**: Orehoved Skov (J. Pedersen). Første fund fra **LFM** efter 1900.
- 114 (178). *Calodera riparia* Er. **NWJ**: Højris Plantage (J. Pedersen). Ny for **NWJ**.
- 114 (178). *Calodera rufescens* Kr. **LFM**: Ny Kirstineberg Storskov (J. Pedersen).
- 114 (184). *Thiasophila canaliculata* Muls. & Rey. **NEJ**: Tofte Skov (Bønderskoven), i antal 5.7.2003, hos *Formica exsecta*, på solåben sandbund (J. Pedersen, H. Liljehult).
- 114 (184). *Crataraea suturalis* (Mannh.). I **SJ** også efter 1960 (J. Pedersen).
- 114 (180). *Mniusa incrassata* (Muls. & Rey). **NEJ**: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 114 (177). *Ityobates nigricollis* (Payk.). **LFM**: Ny Kirstineberg Storskov (J. Pedersen). Første fund fra **LFM** efter 1960.
- 114 (178). *Amarochara bonnairei* (Fauv.) (Hansen et al., 1995). **SJ**: Dyrehaven ved Gråsten, 2 eks. 15.5.2003, sigtet af tykt svampet bladlag med mange musegange, langs gamle bøgestammer på skygget bund (J. Pedersen, G. Pritzl) og 3 eks. 22.5.2003, sigtet af skimlet løv omkring væltede bøge (O. Vagtholm-Jensen). 2. danske lokalitet. Ny for **SJ**.
- 115 (177). *Phloeopora corticalis* (Grav.). **SJ**: Rise Skov (J. Pedersen).
- 115 (179). *Dinarda hagensii* Wasm. (Hansen, Kristensen et al., 1991). **NEJ**: Tofte Skov (Bønderskoven), i antal 5.7.2003, hos *Formica exsecta*, på solåben sandbund, sammen med *Thiasophila canaliculata* (J. Pedersen, H. Liljehult).
- 115 (157). *Dasygnypeta velata* (Er.). **NWZ**: Østbredden af Tissø (J. Pedersen). Ny for **NWZ**.
- 115 (157). *Gnypteta ripicola* (Kiesw.) (Mahler, 1987). **NWZ**: Østbredden af Tissø. **NEZ**: Store Dyrehave (Sortedam) (begge fund J. Pedersen). Ny for **NWZ**.
- 115 (157). *Gnypteta rubrior* Tott. **SJ**: Kammerslusen (J. Pedersen).
- 115 (157). *Tachyusa constricta* Er. (*Ischnopoda c.*). **SZ**: Krobæk ved Præstø Fjord (H. Liljehult, J. Pedersen). **NEZ**: Rusland (K. Arevad).
- 115 (157). *Brachyusa concolor* (Er.). **SJ**: Teglværk ved Skodsbøl (J. Pedersen, H. Liljehult).
- 115 (173). *Acrotona sylvicola* (Kr.). **NEJ**: Tofte Skov (Bøgebakken), nogle eks 7.6. og 16.10.2003, sigtet af skimlet løv omkring gamle bøgestubbe og -stammer (J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1960.
- 116 (174). *Acrotona troglodytes* (Motsch.) (*consanguinea* Epplsh.). **NEJ**: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 116 (163). *Dochmonota clancula* (Er.). **NEJ**: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 116 (162). *Hydrosmehta longula* (Heer). **LFM**: Gedser Odde (J. Pedersen). Første fund fra **LFM** efter 1900.

- 116 (162). *Dilacra luteipes* (Er.). EJ: Trelde Næs (J. Pedersen).
- 116 (162). *Dilacra vilis* (Er.). SZ: Munkeskov ved Bjerrede (Bagholt Mose) (J. Pedersen).
- 116 (158). *Schistoglossa aubei* (Bris.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).
- 117 (162). *Disopora languida* (Er.). NEJ: Høstemark Skov (V. Mahler). Ny for **NEJ**.
- 117 (160). *Philhygra terminalis* (Grav.). Efter 1960 også i **NEZ** (Dyrehaven) (J. Pedersen).
- 117 (160). *Philhygra tmolosensis* (Bernh.). NEZ: Dyrehaven (J. Pedersen).
- 118 (161). *Philhygra debilis* (Er.). Også i **NEJ** (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det., coll. Z.M.).
- 118 (161). *Philhygra deformis* (Kr.). NEJ: Høstemark Skov, 1 eks. 17.7.2001, i malaisefælde (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det., coll. Z.M.); Ålborg NV., 1 eks. 27.7.2003, sigtet af havekompost (J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1900.
- 118 (174). *Atheta orphana* (Er.). NEJ: Tofte Skov (Kragelund) (V. Mahler).
- 118 (172). *Atheta zosteræ* (Thoms.). F: Wedellsborg (J. Pedersen).
- *118 (164). *Atheta pallescens* (Er.) (før *benickiella*). Arten er nu fundet i Danmark. **SJ**: Dyrehaven ved Gråsten, 8 eks. 24.4.2003, sigtet af svampet løv omkring gamle bøgestammer og -stubbe, i selskab med bl.a. *Euplectus bescidicus*, *Atheta benickiella* og *Pseudomicrodota jelineki* (J. Pedersen, H. Liljhult). Arten er omtalt i "Danmarks Fauna" (V. Hansen, 1954).
- 118 (164). *Atheta benickiella* Brundin. **SJ**: Dyrehaven ved Gråsten (J. Pedersen). Første fund fra **SJ** efter 1960.
- 119 (165). *Atheta boreella* Brundin. NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 119 (166). *Atheta hybrida* (Sharp). SZ: Vordingborg (Kirkeskoven), 1 eks. h.h.v. 18.6. og 26.6.2003, på saftende eg (J. Pedersen). NEZ: Bognæs Storskov, 1 eks. 28.9.2003, sigtet omkring gammel, saftende eg (J. Pedersen, H. Liljhult). Første fund fra **NEZ** efter 1960.
- 119 (166). *Atheta scapularis* (Sahlb.). F: Hestehave S.f. Tranekær, 1 eks. h.h.v. 30.5. og 10.6. 2003, sigtet af løv på fugtig bund i birkeskov med mange myrer (*Myrmica*, *Formica*) (P. Jørum). Ny for **F**.
- 119 (171). *Atheta eremita* (Rye). NWJ: Stubbergård Sø (J. Pedersen).
- 119 (171). *Atheta cinnamoptera* (Thoms.). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 119 (171). *Atheta intermedia* (Thoms.). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 120 (167). *Atheta basicornis* (Muls. & Rey). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).
- 120 (168). *Atheta nidicola* (Joh.). **SJ**: Ribe. EJ: Vejle Nørreskov (begge fund O. Vagtholm-Jensen). Ny for **SJ** og første fund fra **EJ** efter 1960.
- 120 (168). *Atheta strandiella* Brundin. **SJ**: Lakolk, 1 eks. 23.4.2003, sigtet af mos i fugtig grøftekant. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 1 eks. 6.7.2003, sigtet af ræveådsel i løvskov, sammen med bl.a. *Omalium septentrionis* og *Ptiliolum schwarzi* (begge fund J. Pedersen).
- 120 (169). *Atheta aquatilis* (Thoms.). I **NWJ** også efter 1960 (J. Pedersen).
- 120 (169). *Atheta hypnorum* (Kiesw.). NWJ: Højris Plantage. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken og Bønderskov) (alle fund J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1900.
- 120 (170). *Atheta nigrifrons* (Er.). SZ: Vintersbølle Skov (J. Pedersen).
- 120 (170). *Atheta fungivora* (Thoms.). F: Landkildegård (Kohave). NWZ: Marielund ved Tissø (begge fund J. Pedersen).
- 120 (164). *Anopleta nitella* (Brundin) (Mahler, 1987; *Atheta* n.). **SJ**: Gammel Frederikskov, 1 eks. 20.4.2003, sigtet af skimlet halm med musegange (J. Pedersen leg. et coll., V. Mahler det.). Ny for **SJ**.
- 121 (173). *Actophylla varendorffiana* (Bernh. & Scheerp.). **SJ**: Lakolk, 4 eks. 2.7.2003, i fugtigt sand under pilebuske, i selskab med *Dyschirius angustatus*, *Bledius longulus* og *Psammodytes sulcicol-*

lis (J. Pedersen, H. Liljehult). Siden, i perioden 16.-30.7.2003, taget i stort antal i klitterne, både kravende fremme og ved sigtning af sandet ved roden af klitvegetationen (flere samlere). Ny for **SJ**.

121 (175). *Trichiusa immigrata* Lohse (Hansen et al., 1993). NEJ: Tofte Skov (Kragelund) (V. Mahler). LFM: Idestrup. SZ: Ørslev Mose; Strandegård Dyrehave. NEZ: Skjoldenæsholm (alle fund J. Pedersen).

121 (175). *Thamiaraea cinnamomea* (Grav.). Også i **WJ** (O. Vagtholm-Jensen).

121 (175). *Thamiaraea hospita* (Mäkl.). SZ: Vordingborg (Kirkeskoven) (J. Pedersen). Ny for **SZ**.

121 (156). *Falagria caesa* Er. (jfr. Hansen et al., 1998). I nyere tid også SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen).

121 (156). *Myrmecopora sulcata* (Kiesw.) (*lohmanderi* Bernh.). NEZ: Arresø ved Lille Lyngby, i opskyl på sandet søbred, 4.5.2003. Arten er Danmark ellers kun kendt fra strandbredder (K. Arevad). Første fund fra **NEZ** efter 1960.

122 (155). *Bolitochara mulsanti* Sharp. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken). SZ: Vallø Dyrehave (begge fund J. Pedersen). Ny for **SZ**.

123 (180). *Thecturota marchii* (Doderø). EJ: Vejle Nørreskov, 1 eks. 25.8.2003, sigtet af skimlet hø. F: Hollufgård, i antal 30.10.2003 (J. Pedersen) og 1 eks. 12.11.2003 (O. Vagtholm-Jensen), sigtet dybt i en skimlet bunke træflis. Ny for **EJ** og **F**.

123 (180). *Pseudomicrodota jelineki* (Krasa) (Jørum et al., 2002). SJ: Dyrehaven ved Gråsten, 4 eks. 24.4.2003, sigtet af svampet løv omkring gamle bøgestammer og -stubbe, i selskab med bl.a. *Euplectus bescidicus*, *Atheta benickiella* og *A. palleola* (J. Pedersen, H. Liljehult). SZ: Vintersbølle Skov (Blegen), 1 eks. 5.5.2003, aftenketsjet i lysåben bøgeskov (J. Pedersen). 2. og 3. danske lokalitet. Ny for **SJ** og **SZ**.

123 (150). *Gyrophæna pulchella* Heer. LFM: Maltrup Skov (J. Pedersen, H. Liljehult). Første fund fra **LFM** efter 1960.

123 (150). *Gyrophæna nana* (Payk.). Også i **NWZ** (J. Pedersen).

123 (150). *Gyrophæna fasciata* (Marsh.). I **SJ** også efter 1960 (J. Pedersen).

123 (150). *Gyrophæna munsteri* Strand. NEJ: Tofte Skov (Ny Eng). LFM: Vindeholme Skov; Maltrup Skov (alle fund J. Pedersen).

123 (151). *Gyrophæna boleti* (L.). NEJ: Tofte Skov, i antal 7.6.2003, i svampen *Phomitopsis pinicola* på gammel, væltet bøg (Bøgebakken) (P. Jørum) og 2 eks. 4.7. 2003, på *Laetiporus sulphureus* på eg (Engskoven) (J. Pedersen).

123 (152). *Placusa tachyporoides* (Waltl). LFM: Vindeholme Skov 1995. (J. Pedersen).

123 (152). *Placusa incompleta* Sjöb. LFM: lokaliteten "Vindeholme Skov" (jfr. Hansen et al., 1998) udgår = *P. tachyporoides*. (J. Pedersen).

123 (152). *Placusa pumilio* (Grav.). EJ: Trelde Næs (O. Vagtholm-Jensen). Ny for **EJ**.

124 (153). *Phytosus spinifer* Curt. SJ: Halk Strand. NWZ: Bjerger Sydstrand (begge fund J. Pedersen, H. Liljehult). Ny for **NWZ**.

124 (148). *Holobus apicatus* (Er.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).

124 (148). *Oligota granaria* Er. SZ: Ringsted, i antal 5.6.2003, sigtet af halm og foderrester omkring kaninbur (J. Pedersen).

124 (146). *Cypha discoidea* (Er.). LFM: Orehoved Skov (J. Pedersen). NEZ: Stasevang (K. Arevad).

124 (146). *Cypha nitida* (Palm). NEJ: Tofte Skov (Kragelund), nogle eks. 1.3.2003, i kompost ved et vildthus (V. Mahler) og i antal 4.7.2003, sigtet af skimlet halm ved samme vildthus (J. Pedersen, H. Liljehult). Ny for **NEJ**.

124 (146). *Cypha punctum* (Motsch.). LFM: Maltrup Skov (J. Pedersen).

LUCANIDAE

125 (338). *Dorcus parallelepipèdus* (L.). I **NEJ** også efter 1960 (J. Pedersen).

SCARABAEIDAE

126 (330). *Aphodius coenosus* (Panz.) (jfr. Hansen et al., 1995). I nyere tid også **NEJ**: Tofte Skov (P. Jørum).

126 (330). *Aphodius uliginosus* (Hardy). **NEJ**: Tofte Skov (Bønderskoven), 1 eks. 20.9.2003, i vildsvinegødning (Annemarie & Jørgen Mahler) og i stort antal 16.10. og 1.11.2003, i kronhjorte- og vildsvinegødning (Bøgebakken og Bønderskoven) (flere samlere). Første fund i **NEJ** efter 1960.

126 (330). *Aphodius borealis* Gyll. **NEJ**: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).

127 (332). *Heptaaulacus villosus* (Gyll.). **WJ**: Runkenbjerg ved Tørskind, flere eks. taget i faldfælder juni-august 2003, på tørt, sandet, solåben, vestvendt overdrev (P. Jørum). Første fund fra **WJ** efter 1900.

127 (332). *Oxyomus silvestris* (Scop.) (jfr. Hansen et al., 1998). I nyere tid også **NWZ**: Kongstrup på Røsnæs (J. Pedersen).

127 (326). *Onthophagus joannae* Goljan (Hansen et al., 1993). F: Lindeskov (Magelund Voldsted), 1 eks. 8.6.2003. (Kent Runge Poulsen).

127 (334). *Omaloplia nigromarginata* (Hbst.) (*alternata* Küst.). LFM: Busemarke (Råby Sandlodder), 1 eks. 8.8.2003, fundet død i spindelvæv (R. Bygebjerg leg. et det., coll. N.M.).

128 (335). *Hoplia farinosa* (L.). **SJ**: Lakolk, 1 eks. 2.7.2003, kravlende i klitterne (H. Liljehult, J. Pedersen).

128 (335). *Anomala dubia* (Scop.). I **SJ** også efter 1960 (J. Pedersen).

128 (337). *Trichius zonatus* Germ. (Jørum et al., 2002). **SZ**: Vordingborg (Kirkeskoven), 4 eks. i perioden 5.6.-28.6.2003, siddende i solen på blomstrende *Aegopodium podagraria* (J. Pedersen). Ny for **SZ**.

HYDROPHILIDAE

131 (65). *Cercyon laminatus* Sharp. **EJ**: Glatved Strand. F: Søndersø (begge fund Henrik Siewertz-Poulsen leg., K. J. Siewertz-Poulsen det. et coll.). Ny for **EJ**.

HISTERIDAE

132 (193). *Abraeus granulum* Er. **NEJ**: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). Ny for **NEJ**.

133 (194). *Acritus komai* Lew. (Jørum et al., 2002). **SZ**: Ørslev Mose, i antal 17.11.2003, sigtet af varmt hestestaldkompost (J. Pedersen). Ny for **SZ**.

133 (194). *Saprinus semistriatus* (Scriba). Også i **SJ** (J. Pedersen).

134 (193). *Onthophilus punctatus* (Müll.). **SZ**: Fladså (J. Pedersen).

134 (197). *Margarinotus terricola* (Germ.). LFM: Idestrup (J. Pedersen).

134 (198). *Atholus duodecimstriatus* (Schrk). I **NWJ** også efter 1960 (J. Runge).

CLAMBIDAE

135 (82). *Clambus simsoni* Blackb. (Pedersen et al., 2003). F: Hollufgård, flere gange i stort antal, bl.a. 4.10.2003, sigtet af træflis (flere samlere). **SZ**: Strandegård Dyrehave, 4 eks. 30.8.2003, sigtet af meget snasket græs- og havekompost (J. Pedersen, H. Liljehult). **NEZ**: Tisvilde Hegn, 1 eks. 22.6.2003, sigtet af risbunke af ædelgran (J. Pedersen). Ny for **SZ**.

135 (82). *Clambus pallidulus* Rtt. (Bangsholt, 1981). SJ: Ribe, 1 eks. 8.12.2003, sigtet af nedblæst rågerede. EJ: Fårupgård, 1.eks. 24.11.2003, sigtet af skimlet havekompost i skovbryn (begge fund O. Vagtholm-Jensen). Ny for **SJ** og **EJ**.

SCIRTIDAE

136 (231). *Prionocyphon serricornis* (Müll.). SJ: S.Ø. for Kliplev (Mørksø) (J. Pedersen). NEJ: Høstemark Skov 2001 (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det., coll. Z.M.). Første fund fra **NEJ** efter 1900.

BUPRESTIDAE

137 (229). *Agrilus betuleti* (Ratz.) (Hansen et al., 1992). NEZ: Tisvilde Hegn, 1 eks. 22.6.2003, banket af solbeskinnet birk (J. Pedersen). 3. danske lokalitet.

137 (228). *Agrilus laticornis* (Ill.). NEJ: Tofte Skov (Bønderskoven) (J. Pedersen). Ny for **NEJ**.

137 (229). *Agrilus sulcicollis* Lac. (V. Hansen, 1970). LFM: Ulvshale (S. Tolsgaard, R. Bygebjerg).

137 (229). *Trachys troglodytes* Gyll. EJ: Glatved (S. Tolsgaard).

BYRRHIDAE

138 (241). *Porcinulus murinus* (Fabr.). WJ: Kompedal Plantage (J. Pedersen). NEJ: Tingskov (J. Pedersen, H. Liljehult). Første fund fra **NEJ** efter 1960.

HETEROCERIDAE

139 (235). *Heterocerus intermedius* Kiesw. SZ: Vintersbølle Skov (Blegen) (J. Pedersen).

THROSCIDAE

140 (226). *Trixagus carinifrons* (Bonv.). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).

ELATERIDAE

142 (221). *Aplotarsus incanus* (Gyll.). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).

LYCIDAE

144 (199). *Pyropterus nigroruber* (Deg.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken og Bønderskoven) (J. Pedersen).

CANTHARIDAE

145 (202). *Cantharis lateralis* L. F: Landkilddegård (Kohave); Bøgebjerg Strand (begge J. Runge).

145 (202). *Cantharis cryptica* Ashe. NEJ: Tofte Skov (Toftgården). F: Damsbo Strand (begge fund J. Pedersen). Ny for **NEJ**.

145 (203). *Absidia schoenherri* (Dej.) (V. Hansen, 1973; *Podistra pilosa* Payk.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 1 ♂ 8.6.2003, aftenketsjet i fugtig, overskygget ellesump (J. Pedersen). Arten er i Danmark ellers kun kendt fra NEJ: Frederikshavn 1971 (1 eks.) og EJ: Silkeborg 1914 (3 eks.). 3. danske lokalitet.

145 (204). *Malthinus frontalis* (Marsh.). Også i **NWJ** (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det., coll. Z.M.).

145 (204). *Malthodes mysticus* Kiesw. SJ: S.Ø. for Kliplev (Mørksø), 1 ♂ 1.7.2003, aftenketsjet i solåben højmose. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 1 ♂ 5.7.2003, aftenketsjet i fugtig, halvskygget birkeskov (begge fund J. Pedersen).

146 (204). *Malthodes guttifer* Kiesw. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). Første fund i **NEJ** efter 1960.

146 (204). *Malthodes flavoguttatus* Kiesw. EJ: Kjellerup, 3 eks. (♂♂) 16.7.2003 og 1 eks. (♀) 26.7.2003, aftenketsjet langs overskygget del af bredden af Tange Å, i selskab med bl.a. *Malthodes marginatus*, *M. mysticus* og *Cyphon palustris* (J. Pedersen, G. Pritzl). Arten er i nyere tid ellers kun kendt med 3 eks fra NEJ: Årestrup ved Torstedlund 1969. 3. danske lokalitet. Ny for **EJ**.

146 (205). *Malthodes crassicornis* (Mäkl.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 2 eks. (♂♀) 8.6.2003, aftenketsjet i fugtig, halvskygget birkeskov (J. Pedersen).

ANOBIIDAE

148 (302). *Epauloecus unicolor* (Pill. & Mitt.). I **NEJ** også efter 1960 (J. Pedersen).

148 (296). *Grynobius planus* (Fabr.). I **NEJ** også efter 1900 (V. Mahler).

149 (297). *Xestobium rufovillosum* (Deg.). I **NEJ** også efter 1900 (J. Pedersen).

149 (299). *Stegobium paniceum* (L.). Også i **F** (J. Runge).

149 (299). *Ptilinus pectinicornis* (L.). I **NEJ** også efter 1900 (V. Mahler).

149 (300). *Dorcatoma chrysomelina* Sturm. F: Damsbo Strand (J. Pedersen).

PHLOIOPHILIDAE

150 (207). *Phloiophilus edwardsii* Steph. LFM: Maltrup Skov (H. Liljehult, J. Pedersen).

CLERIDAE

151 (209). *Tillus elongatus* (L.). I **NEJ** også efter 1900 (J. Pedersen).

151 (210). *Opilo domesticus* (Sturm) (jfr. Hansen, Kristensen et al., 1991). I nyere tid også NEJ: Skagen (R. Bygebjerg).

151 (211). *Necrobia violacea* (L.). I **SJ** også efter 1960 (J. Pedersen).

MELYRIDAE

152 (206). *Anthocomus fasciatus* (L.). F: Landkildegård (Kohave) (J. Runge).

NITIDULIDAE

154 (250). *Epuraea neglecta* (Heer). NEJ: Tofte Skov (P. Jørum, J. Pedersen).

154 (250). *Epuraea silacea* (Hbst.). NEJ: Tofte Skov (P. Jørum).

154 (250). *Epuraea placida* Mäkl. (Hansen et al., 1996). NEJ: Ålborg NV, 5 eks. 12.7.2003 og 3 eks. 27.7.2003, alle sigtet af halvtørt, let skimlet havekompost (G. Pritzl, J. Pedersen). Arten er her i landet ellers kun kendt fra NEJ: Høstemark Skov, 1 eks. 1993.

154 (251). *Epuraea muehli* Rtt. NEZ: Tisvilde Hegn, 1 eks. 22.6.2003, sigtet af halvfrisk, let skimlet risbunke af ædelgran, i selskab med bl.a. *Clambus simsoni*, *Epuraea unicolor*, *Silvanoprus fagi* og *Barypeithes mollicornis* (J. Pedersen).

154 (248). *Meligethes bidentatus* Bris. NEJ: Tofte Skov (Bønderskov), 1 eks. 5.7.2003, banket af vegetation på solåben sandbund (J. Pedersen). Arten er efter 1960 ellers kun kendt fra NEJ: Rebild Bakker, 1 eks. 1975.

- 155 (246). *Meligethes planiusculus* (Heer) (Hansen, 1988). SZ: Stevns Klint ved Holtug, i antal 16.6.2003 (J. Runge). Ny for **SZ**.
- 155 (248). *Meligethes lugubris* Sturm. F: Davinde (P. Jørum).
- 155 (247). *Meligethes bidens* Bris. NWZ: lokaliteten "Åmose ved Madesø" (jfr. Hansen et al., 1998) udgår = *M. pedicularius* (J. Runge). Arten er således ikke fundet i **NWZ**.
- 155 (249). *Nitidula rufipes* (L.) (jfr. Hansen, Kristensen et al., 1991). I nyere tid også NEJ: Tofte Skov (Engskoven) (J. Pedersen).
- 155 (249). *Omosita colon* (L.). I **NWJ** også efter 1960 (J. Pedersen).
- 155 (254). *Pocadius adustus* Rtt. (V. Hansen, 1970; *lanuginosus* Franz). F: Landkilddegård (Kohave) (J. Runge). LFM: Ny Kirstineberg Storskov (J. Pedersen).
- 156 (254). *Thalycra fervida* (Oliv.). SJ: S.Ø. for Kliplev (Mørksø) (J. Pedersen, H. Liljehult). SZ: Vordingborg (Kirkeskoven); Oringe (begge J. Pedersen). Første fund fra **SJ** og **SZ** efter 1960.
- 156 (254). *Glischrochilus quadrisignatus* (Say) (Pedersen et al., 2001). LFM: Bøtø Plantage, yderligere 1 eks. 4.6.2003, kravlende i sand (J. Pedersen).

MONOTOMIDAE

- 156 (256). *Rhizophagus perforatus* Er. SJ: Dyrehaven ved Gråsten (J. Pedersen). F: Skovsgård på Langeland (J. Runge).
- 156 (257). *Rhizophagus cribratus* Gyll. EJ: Vingsted. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken). LFM: Vindeholme Skov (alle fund J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1900.
- 157 (257). *Monotoma spinicollis* Aubé (Hansen, Kristensen et al., 1991). SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen).

SILVANIDAE

- *157 (258). *Silvanus proximus* Grouv. (efter *unidentatus*). Arten er fundet i Danmark. F: Hollufgård, 1 eks. 4.9.2003 (O. Vagtholm-Jensen), 1 eks. 2.10.2003 (J. Runge), 2 eks. 4.10.2003 (J. Pedersen, H. Liljehult), 1 eks. 13.10.2003 (G. Pritzl) og 1 eks. 30.10.2003 (J. Pedersen), alle eks. sigtet af træflisdynge. Der foreligger endvidere nogle ældre fund af arten fra **NEZ**(2, i): København (Frihavnen) nogle eks. i perioden 1947-1954 (coll. Z.M.). M. h. t. bestemmelsen se Vagtholm-Jensen (2004).
- *157 (258). *Silvanus lewisi* Rtt. (efter *proximus*). Arten er fundet i Danmark. F: Hollufgård, 1 eks. 30.9.2003 (O. Vagtholm-Jensen) og 1 eks. 4.10.2003 (J. Pedersen), begge eks. sigtet af træflisdynge. Der foreligger endvidere nogle ældre fund af arten fra **NEZ** (2, i): København (Frihavnen) nogle eks. i perioden 1950-1954 (coll. Z.M.). M. h. t. bestemmelsen se Vagtholm-Jensen (2004).
- 157 (259). *Uleiota planata* (L.). NEJ: Tofte Skov (Kragelundsmarken) (P. Jørum, V. Mahler). LFM: Keldskov. NEZ: Bognæs Storskov (begge fund J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1900.

PHALACRIDAE

- 158 (271). *Phalacrus fimetarius* (Fabr.) (Bangsholt, 1981: *brisouti* Rye). SZ: Knudshoved (J. Pedersen).
- 158 (272). *Phalacrus caricis* Sturm. NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 158 (272). *Olibrus baudueri* Flach. NWJ: Livø (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det., coll. Z.M.). Ny for **NWJ**.

CRYPTOPHAGIDAE

- 159 (262). *Telmatophilus schoenherrii* (Gyll.). I **LFM** også efter 1960 (J. Runge).
- 159 (264). *Cryptophagus micaceus* Rey (Mahler, 1987). EJ: Trelde Næs (O. Vagtholm-Jensen).
- 159 (264). *Cryptophagus pallidus* Sturm. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken og Ny Eng) (J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1960.
- 160 (268). *Atomaria nigriventris* Steph. F: S.Ø. for Søndersø Skov (Viemose), 1 ♂ 14.3.2003, sigtet i opskyl (J. Runge).
- 160 (268). *Atomaria punctithorax* Rtt. (Mahler, 1987: *consanguinea* Johns.). SJ: Solderup. NWZ: Orebo (begge fund J. Pedersen). Ny for **SJ**.
- 160 (268). *Atomaria lohsei* Johns. & Strand (Hansen et al., 1992). SJ: Lovrup (Lovrup Skrøp) (J. Pedersen). F: Hollufgård (J. Runge).
- 160 (268). *Atomaria procerula* Er. F: Landkildegård (Kohave) (J. Runge). Første fund fra **F** efter 1960.
- 161 (270). *Atomaria clavigera* Gglb. WJ: Brande, 3 eks. 3.6.1967, på blomstrende hvidtjørn (K. Arevad leg. et coll., J. Pedersen det.).
- 161 (270). *Atomaria turgida* Er. Også i **NWJ** (J. Runge).
- 161 (270). *Atomaria attila* Rtt. LFM: Ny Kirstineberg Storskov, 3 eks. 18.5.2003, sigtet af fugtigt løv i overskygget grøft (J. Pedersen).
- 161 (271). *Atomaria nitidula* (Marsh.) (Hansen et al., 1993). EJ: Vingsted, ♂ og ♀ i parring 2.4.2003, endvidere en halv snes ♂ i løbet af april-maj 2003, alle sigtede dels af halmkompost dels af halvtør kreaturgødning på solåben bund (O. Vagtholm-Jensen). 3. danske lokalitet. Ny for **EJ**.
- 161 (271). *Ootyus globosus* (Waltl). F: Davinde (J. Runge). NEZ: Gribskov (Tokkerup Enghave) (K. Arevad). Første fund fra **NEZ** efter 1960.

EROTYLIDAE

- 161 (262). *Dacne rufifrons* (Fabr.). Også i **NEJ** (H. Liljehult).

COCCINELLIDAE

- 164 (286). *Stethorus punctillum* (Weise). F: Davinde (J. Runge). SZ: Ringsted (J. Pedersen).
- 165 (289). *Sospita vigintiguttata* (L.). Arten angives at være fundet fåtalligt ved Sæby for mange år siden (jfr. V. Hansen, 1964). Der foreligger imidlertid ingen belægseksemplarer af arten, og da en fejlbestemmelse ikke kan udelukkes, vurderes det mest hensigtsmæssigt at udelade arten som dansk.

CORTICARIIDAE

- 166 (275). *Latridius hirtus* Gyll. (Mahler, 1987). F: Wedellsborg, 1 eks. 7.5.2003, sigtet af hvidfrønnet ved i gammel vættet eg (O. Vagtholm-Jensen). Ny for **F**.
- 166 (275). *Latridius consimilis* Mannh. SJ: Kruså (J. Pedersen). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Runge, J. Pedersen). Ny for **NEJ**.
- 166 (275). *Latridius anthracinus* Mannh. (V. Hansen, 1970: *Enicmus a.*). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
- 167 (276). *Enicmus fungicola* Thoms. NEJ: Tofte Skov (Vesterskoven), 1. eks. 15.10.2003, i svamp på el (J. Runge). Ny for **NEJ**.
- 167 (276). *Dienerella ruficollis* (Marsh.). NEJ: Tofte Skov (P. Jørum, V. Mahler, J. Pedersen). F: S. f. Davinde (J. Runge).

167 (274). *Stephostethus alternans* (Mannh.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken). Der foreligger endvidere et fund af ikke indførte eksemplarer (jfr. Hansen et al., 2000) fra SZ: Vallø Dyrehave (begge fund J. Pedersen). Ny for **NEJ** og hjemmehørende i **SZ**.

167 (275). *Cartodere constricta* (Gyll.). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).

167 (277). *Corticaria fulva* (Com.). NEJ: Tofte Skov (Toftgården) (J. Pedersen).

168 (278). *Corticaria rubripes* Mannh. F: Hollufgård (J. Pedersen).

168 (278). *Corticaria ferruginea* Marsh. LFM: Kristianssæde (J. Pedersen).

MYCETOPHAGIDAE

168 (280). *Mycetophagus quadriguttatus* Müll. SZ: Ringsted (J. Pedersen).

CIIDAE

169 (292). *Cis setiger* Mell. NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).

169 (292). *Cis micans* (Fabr.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken), 1 eks. 6.7.2003, sigtet af løv omkring gamle bøgestubbe og stammer (J. Pedersen). Ny for **NEJ**.

*169 (292). *Orthocis linearis* (Sahlb.) (efter *alni*). Arten er fundet i Danmark. **SJ**: Kongens Mose, 1 eks. (♂) 26.4.2003, banket af gamle birkegrene (J. Pedersen). Den har tidligere været meldt som dansk fra **EJ**: Uldrup Bakker 1988 (Hansen et al., 1990), men eksemplarerne herfra viste sig senere at være fejlbestemte (Hansen et al., 1995). Artens forekomst her i landet er ikke overraskende, idet den er fundet i alle de nordiske lande; i Sverige helt ned til Skåne. Arten lever formodentlig som *O. alni*.

Den kan indpasses i bestemmelsesnøglen i "Danmarks Fauna" (V. Hansen, 1951a) ved på side 149 i nøglen punkt 11, at ændre dette punkt til følgende nye nøglepunkt:

- 11. Langstrakt, vingedækkerne ca. 3 gange så lange som pronotum. Forskinnebenenes spids udvendig ikke tandformet udstående (fig. 76, a) 11a.
- Bred, vingedækkerne ca. 2 ½ gange så lange som pronotum. Forskinnebenenes spids udvendig tandformet udstående (som fig. 76, b) 9. *bidentatus*.
- 11a. Pronotums sider i hele deres længde tydeligt rundede 8. *alni*.
- Pronotums sider i det meste af deres længde næsten parallelle 8a. *linearis*.

O. linearis ligner stærkt *O. alni*, men kan kendes fra denne ved de i nøglen nævnte karakterer. Endvidere har *linearis* lidt smallere afsat siderand på pronotum og lidt grovere behåring på vingedækkerne end *alni*. Det angives også at den skulle være lidt smallere og mere hvælvet, samt at have lidt grovere punktur end *alni*, men disse karakterer er meget variable og kan ikke bruges til en sikker bestemmelse af arten. Længde 2,0-2,9 mm.

169 (292). *Orthocis vestitus* (Mell.). Også i **NEJ** (J. Pedersen).

169 (293). *Orthocis pygmaeus* (Marsh.) (Bangsholt, 1981: *Cis p.*). **SJ**: Frøslev Plantage (J. Pedersen).

169 (293). *Sulcacis fronticornis* (Panz.). SZ: Vallø Dyrehave, i antal 30.8.2003, på *Trametes* på bøgestamme (J. Pedersen).

169 (293). *Ropalodontus perforatus* (Gyll.). NEJ: Tofte Skov (P. Jørum, J. Pedersen).

MELANDRYIDAE

170 (315). *Hallomenus binotatus* (Quens.). F: Landkildegård (Kohave) (J. Runge).

170 (315). *Hallomenus axillaris* (Ill.). NEJ: Tofte Skov, nogle eks. 7.6.2003, på *Polyporus* på Bjergfyr (Bøgebakken) (J. Pedersen, P. Jørum) og 1 eks. 4.7.2003, på *Laetiporus sulphureus* på eg (Engskoven) (J. Pedersen).

- 170 (315). *Anisoxya fuscula* (Ill.). F: Hornenæs Skov (J. Runge). Første fund fra **F** efter 1960.
 170 (316). *Abdera affinis* (Payk.). NEJ: Tofte Skov (Bønderskoven) (V. Mahler, J. Pedersen). Første fund i **NEJ** efter 1960.

MORDELLIDAE

- 171 (312). *Mordellistenula perrisi* (Muls.). WJ: Kompedal Plantage. NWJ: Nørre Vorupør (begge fund J. Pedersen). Ny for **NWJ**.
 171 (312). *Mordellistena variegata* (Fabr.). SJ: Lovrup (Lovrup Skrøb) (J. Pedersen).
 171 (313). *Mordellochroa abdominalis* (Fabr.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). NEZ: Rude Skov (K. Arevad). Ny for **NEJ**.

RIPIPHORIDAE

- 172 (310). *Metoeus paradoxus* (L.). LFM: Knuthenborg (J. Pedersen). Ny for **LFM**.

ZOPHERIDAE (Colydiidae)

- 172 (281). *Cicones variegatus* (Hellw.). NEJ: Tofte Skov (P. Jørum).

TENEBRIONIDAE

- 172 (321). *Bolitophagus reticulatus* (L.). NEJ: Tofte Skov. F: S.f. Tranekær (Flådet) (P. Jørum).
 172 (321). *Eledona agricola* (Hbst.). SJ: Draved Skov (O. Vagtholm-Jensen). Ny for **SJ**.
 173 (324). *Alphitobius diaperinus* (Panz.). SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen).
 173 (324). *Tribolium castaneum* (Hbst.). SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen). NWZ: Bjerger Sydstrand (H. Liljehult).
 173 (324). *Tribolium confusum* Duv. F: Tornbjerg (J. Runge). Første fund fra **F** efter 1960.
 174 (321). *Phaleria cadaverina* (Fabr.). NWZ: Bjerger Sydstrand (J. Pedersen). Ny for **NWZ**.
 174 (282). *Myrmecixenus vaporariorum* Guer. SZ: Ørslev Mose (J. Pedersen).
 174 (323). *Corticeus unicolor* Pill. & Mitt. NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).
 175 (322). *Diaperis boleti* (L.). NEJ: Tofte Skov (P. Jørum).
 175 (322). *Neomida haemorrhoidalis* (Fabr.) (*Oplocephala h.*). NEJ: Tofte Skov (Bønderskoven), nogle eks. 20.9.2003 (V. Mahler) og i antal 15.10.2003 (J. Runge, H. Liljehult, J. Pedersen, G. Pritzl), i gamle *Fomes fomentarius* på solbeskinnede, udgåede birketræer. Ny for **NEJ**.

OEDEMERIDAE

- 175 (304). *Ischnomera cyanea* (Fabr.). Også i **NEJ** (J. Pedersen).

MELOIDAE

- 176 (310). *Meloe variegatus* Donovan. LFM: Halskov (Donnemoseløbet), 3 triungulinlarver 22.4.2003, i en vandløbsfaunaoprøve (Kirsten Didriksen leg., V. Mahler det. et coll.). Ny for **LFM**.
 176 (310). *Meloe violaceus* Marsh. (jfr. Hansen et al., 1995). I nyere tid også NEJ: Tofte Skov (Bønderskoven) (P. Jørum, V. Mahler). EJ: Hevring Hede (S. Tolsgaard).

176 (310). *Apalus bimaculatus* (L.). WJ: Grene Sande, i antal 24.3.2003, på åben, hvidsandet bund midt på hedecereal, dels krybende, dels sværmende lavt henover sandet mellem kl. 10.00-11.00 i solskinsvejr og +12° C. Arten er i Danmark ellers kun kendt fra kystnære arealer og aldrig fundet langt inde i landet. Sammen med billerne sværmede der også en del bier, hvoraf en enkelt blev indsamlet, og som af Lars Vilhelmsen (Z.M.) er blevet bestemt til *Colletes cunicularius* – i litteraturen angives det, at *Apalus* snylter hos denne art (O. Vagtholm-Jensen). Ny for **WJ**.

ANTHICIDAE

177 (309). *Anthicus instabilis* Schm. Også i **SJ** (J. Pedersen).

ADERIDAE

178 (308). *Aderus populneus* (Creutz.). EJ: Fårupgård (O. Vagtholm-Jensen). NEZ: Lille Lyngby (K. Arevad).

178 (308). *Anidorus nigrinus* (Germ.). WJ: Kompedal Plantage. F: Svanninge Bakker (begge fund J. Pedersen).

SCRAPTIIDAE

178 (313). *Anaspis marginicollis* Lindb. NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen); Høstemark Skov (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det., coll. Z.M.). Ny for **NEJ**.

178 (314). *Anaspis fasciata* (Forst.). Også i **NEJ** (J. Pedersen).

178 (314). *Anaspis flava* (L.). Også i **SJ** (O. Vagtholm-Jensen).

178 (314). *Anaspis costai* Emery. LFM: Holmeskov Dyrehave; Bøtø Plantage (begge J. Runge). NEZ: Dyrehaven (J. Pedersen). Første fund fra **NEZ** efter 1960.

CERAMBYCIDAE

180 (345). *Anoploclera scutellata* (Fabr.). Også i **NEJ** (J. Pedersen).

181 (341). *Obrium brunneum* (Fabr.). SZ: Knudsskov (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det.).

181 (348). *Pyrrhidium sanguineum* (L.). NEJ: Tofte Skov (Kragelundsmarken), 1 eks. 8.6.2003, ved en brændestabel (V. Mahler). LFM: Resle Skov, 24.5.2003 (J. Pedersen, H. Liljehult); Orehoved Skov 16.5. (J. Pedersen, H. Liljehult) og 24.5.2003 (J. Runge), begge steder i antal på liggende egestammer. Ny for **NEJ** og **LFM**.

181 (350). *Plagionotus arcuatus* (L.). LFM: Orehoved Skov (H. Liljehult, J. Pedersen).

[182/217 (351). *Monochamus urussovii* (Fischer). Der foreligger et fund fra NEZ: Køge, 1 eks. 10.6.2003, i en have (Torben Nysteen leg., S. Tolsgaard det., coll. N.M.). Eksemplaret utvivlsomt indslæbt.]

183 (355). *Phytoecia cylindrica* (L.). I **F** også efter 1960 (P. Jørum).

CHRYSOMELIDAE

184 (357). *Donacia clavipes* Fabr. I **NWJ** også efter 1960 (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det., coll. Z.M.).

184 (357). *Donacia cinerea* Hbst. I **F** også efter 1960 (P. Jørum).

185 (385). *Hispa atra* L. NWZ: Bjerge Nordstrand (Bertil Pyndt Jonsén).

185 (386). *Cassida vibex* L. SZ: Vintersbølle Skov (J. Pedersen).

185 (386). *Cassida stigmatica* Suffr. (Hansen et al., 1997). SJ: Draved Skov, 2 eks. 4.8.2003. EJ: Få-

rupgård, enkeltvis 13.8.2003; Skibet, enkeltvis 13.8.2003. WJ: Randbøl, i antal 7.8.2003; Billund, i antal 10.8.2003. Alle banket af *Tanacetum vulgare* (alle fund O. Vagtholm-Jensen). Ny for **EJ** og **WJ**.

186 (364). *Chrysolina polita* (L.). LFM: Høvblege, på *Origanum vulgare* på tør bund, 12.9.2003 (K. Arevad).

[186/218 (365). *Chrysolina americana* (L.). Der foreligger et fund fra EJ: Søvind, 10-20 eks. 2000, kravende inden døre (Hans Skov leg., S. Tolsgaard det., coll. N.M.). Eksemplarerne er formodentlig indslæbt fra Tyrkiet.]

187 (370). *Pyrhalla viburni* (Payk.). I **SJ** også efter 1960 (J. Pedersen).

189 (376). *Longitarsus kutscherae* (Rye). SJ: Frøslev Plantage. NWZ: Marielund ved Tissø (begge fund J. Pedersen). Første fund fra **SJ** efter 1960.

189 (375). *Longitarsus pulmonariae* Weise. (Pedersen et al., 2003). LFM: Knuthenborg, yderligere 6 eks. 31.8.2003 (H. Liljehult, G. Pritzl, J. Pedersen) og 1 eks. 13.9.2003 (J. Pedersen).

189 (377). *Longitarsus brunneus* (Dft.). LFM: Kristianssæde (J. Pedersen).

189 (378). *Altica lythri* Aubé. SJ: S.Ø. for Klipleve (Mørksø) (J. Pedersen).

190 (383). *Mniophila muscorum* (Koch) (jfr. Hansen et al., 1998). I nyere tid også NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen). Ny for **NEJ**.

190 (383). *Psylliodes affinis* (Payk.). Også i **NWJ** (J. Pedersen).

191 (360). *Cryptocephalus sexpunctatus* (L.). Efter 1960 også i **LFM** (Frejlev Skov 24.5.2003, 2 eks. på lind) (J. Pedersen, H. Liljehult).

191 (360). *Cryptocephalus aureolus* Suffr. (jfr. Hansen et al., 1996). I nyere tid også NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).

192 (360). *Cryptocephalus sericeus* (L.) (jfr. Hansen et al., 1996). I nyere tid også NWZ: Bjerger Nordstrand (Bertil Pyndt Jonsén).

ANTHRIBIDAE

De nordeuropæiske arter er behandlet af Gønget (2003).

192 (389). *Dissoleucas niveirostris* (Fabr.). NEJ: Tofte Skov (P. Jørum).

192 (389). *Platystomos albinus* (L.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).

193 (390). *Choragus sheppardi* Kirby. NWZ: Asnæs (O. Vagtholm-Jensen). Ny for **NWZ**.

193 (390). *Choragus horni* Wolfr. NWZ: Lokaliteten "Asnæs" (jfr. Mahler, 1987) udgår = *Ch. Sheppardi*. Arten er derfor ikke fundet herhjemme siden 1955 i NEZ: Jægerspris Nordskov (O. Vagtholm-Jensen). Arten er således ikke fundet i **NWZ**.

ATTELABIDAE

De nordeuropæiske arter er behandlet af Gønget (2003).

194 (455). *Attelabus nitens* (Scop.). NEJ: Tofte Skov (Bønderskov) (J. Pedersen).

BRENTIDAE

194 (451). *Apion dispar* Germ. (jfr. Hansen et al., 1993). I nyere tid også F: Ristinge Hale, 3 eks. 4.7.2003, på *Anthemis* (P. Jørum). Første fund fra **F** efter 1900.

194 (452). *Apion pallipes* Kirby. NEJ: Tofte Skov (Engskoven) (J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1960.

195 (447). *Apion filirostre* Kirby. SZ: Klinteby Klint 1989 (J. Pedersen).

195 (449). *Apion modestum* Germ. (Mahler, 1987: *sicardi* Desbr.). SJ: Draved Skov. NEZ: Tisvilde Hegn (begge fund J. Pedersen). Ny for **NEZ**.

CURCULIONIDAE

198 (399). *Sitona gressorius* (Fabr.) (Hansen, Kristensen et al., 1991). SJ: Åbenrå (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det., coll. Z.M.). EJ: Trelde Næs (O. Vagtholm-Jensen). Ny for **EJ**.

199 (404). *Hypera adspersa* (Fabr.). Af var. *alternans* (Steph.) foreligger et fund fra F: Mose N. f. Højme (J. Runge).

199 (405). *Hypera postica* (Gyll.). I **NWJ** også efter 1960 (J. Pedersen).

200 (401). *Coniocleonus hollbergi* (Fähr.). I **B** også efter 1960 (Bertil Pyndt Jonsén, Gustav Pyndt Jonsén leg. et coll., J. Pedersen det.).

201 (407). *Hylobius transversovittatus* (Gze.). F: Snarup Have, 1 eks. 22.5.2003 (P. Jørum).

201 (409). *Magdalis violacea* (L.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).

201 (410). *Magdalis cerasi* (L.). I **NEJ** også efter 1900 (J. Pedersen).

201 (410). *Magdalis barbicornis* (Latr.). EJ: Hampen Sø (J. Pedersen).

202 (419). *Thryogenes atrirostris* Lohse (Hansen, Jørum et al., 1991: *fiorii* Zumpt). F: S.f. Tranekær (Flådet), 30.5.2003, i antal på *Carex paniculata* (P. Jørum). Første fund fra **F** efter 1960.

203 (417). *Dorytomus tremulae* (Fabr.). SJ: Frøslev Plantage (J. Pedersen).

203 (418). *Dorytomus edoughensis* Desbr. SJ: Kongens Mose (J. Pedersen).

203 (418). *Dorytomus salicinus* (Gyll.). NEJ: Tofte Skov (Stranden) (J. Pedersen).

203 (431). *Pelenomus waltoni* (Boh.). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen, H. Liljehult, J. Runge). LFM: lokaliteten "Stubberup Mose ved Nysted" (jfr. Pedersen et al., 2001) udgår = *P. comari* (J. Pedersen). Første fund fra **NEJ** efter 1960 og arten er ikke fundet i **LFM**.

204 (420). *Rutidosoma globulus* (Hbst.). Efter 1960 også i **LFM** (Maltrup Skov) (J. Pedersen).

205 (428). *Ceutorhynchus atomus* Boh. NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).

205 (427). *Ceutorhynchus alliariae* Bris. (Bangsholt, 1975). NEZ: Lille Hareskov (J. Runge).

205 (427). *Ceutorhynchus griseus* Bris. NWJ: Stubbergård Sø (J. Pedersen). Første fund fra **NWJ** efter 1960.

205 (428). *Ceutorhynchus parvulus* Bris. (Hansen, Jørum et al., 1991). F: Davinde, flere eks. 25.6.2003, på *Lepidium campestre* i vejgrøft. Lokaliteten, der er den 2. danske for arten, ligger ca. 1 km fra den grusgrav ved Hudevad, som hidtil har været den eneste kendte lokalitet for arten (P. Jørum, J. Runge).

205 (427). *Ceutorhynchus inaffectatus* Gyll. F: Hestehaven S.f. Tranekær (P. Jørum).

205 (428). *Ceutorhynchus querceti* (Gyll.). NEJ: Tofte Skov (J. Pedersen).

205 (425). *Ceutorhynchus triangulum* Boh. SJ: Lovrup (Lovrup Skrøp) (J. Pedersen).

207 (435). *Anthonomus humeralis* (Panz.). NEJ: Tofte Skov (P. Jørum).

207 (435). *Anthonomus bituberculatus* Thoms. SJ: Frøslev Plantage (J. Pedersen).

207 (435). *Anthonomus rufus* Gyll. F: Hornenæs Skov (J. Runge).

207 (435). *Anthonomus sorbi* Germ. WJ: Kompedal Plantage (J. Pedersen).

208 (442). *Gymnetron linariae* (Panz.). NWJ: Ferring Sø (Vejlby Klit) (J. Runge).

208 (442). *Miarus graminis* (Gyll.). F: Jordløse (Galgebjerg) (J. Runge).

209 (444). *Rhynchaenus iota* (Fabr.). SJ: Sølsted Mose (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det.).

209 (444). *Rhynchaenus rusci* (Hbst.). Også i **SZ** (J. Pedersen).

- 209 (445). *Rhynchaenus foliorum* (Müll.). NWJ: Gjeller Odde (J. Runge).
- 210 (412). *Phloeophagus thomsoni* (Grill). NEJ: Tofte Skov (Bøgebakken) (J. Pedersen).
- 210 (412). *Phloeophagus lignarius* (Marsh.). Også i **NEJ** (R. Bygebjerg).
- 210 (457). *Hylesinus varius* (Fabr.). EJ: Uldrup Bakker 1992 (J. Pedersen det., coll. Z.M.). Ny for **EJ**.
- 212 (463). *Xyleborus monographus* (Fabr.). Der foreligger nu et fund af ikke indførte eksemplarer (jfr. Hansen et al., 2000) fra SZ: Vordingborg (Kirkeskoven), i uhyre stort antal 3.6.2003 og flere gange senere, kravlende på og sværmende omkring en næsten udgået, solbeskinnet, ca. 100-årig eg, sammen med enkelte *Dryocoetes villosus* (J. Pedersen m. fl.). Blandt mange tusinde eksemplarer fandtes kun 2 hanner (J. Pedersen, V. Mahler). Der var herhjemme ellers kun kendt nogle få eksemplarer af arten, fundet for over 160 år siden i NEJ: Randers, samt nogle få indførte eksemplarer fra SZ: Næstved 1999. 3. danske lokalitet. Arten er således hjemmehørende i **SZ**.
- 212 (463). *Xyleborinus saxesenii* (Ratz.). NEJ: Høstemark Skov 2002 (Peter Neerup Buhl leg., J. Pedersen det., coll. Z.M.). F: Hollufgård (J. Pedersen). Ny for **NEJ**.
- 212 (456). *Scolytus multistriatus* (Marsh.) (Bangsholt, 1981). SZ: Oringe (J. Pedersen).
- 212 (456). *Scolytus ratzeburgi* Jans. NEJ: Tofte Skov (Engskoven) (J. Pedersen).

Litteratur

- Bangsholt, F., 1975. Fjerde tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 43: 65-96.
- Bangsholt, F., 1981. Femte tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 48: 49-103.
- Besuchet, C., 1974. Pselaphidae (pp. 305-362). – In: Freude, H., K. W. Harde & G. A. Lohse: *Die Käfer Mitteleuropas*, 5. 381 pp. – Krefeld.
- Besuchet, C., 1989. Pselaphidae (pp. 240-243). – In: Lohse, G. A. & W. H. Lucht: *Die Käfer Mitteleuropas*, 1. Supplementband mit Katalogteil. 346 pp. – Krefeld.
- Gønget, H., 2003. The Nemonychidae, Anthribidae and Attelabidae (Coleoptera) of Northern Europe. – *Fauna entomologica scandinavica* 38: 132 pp.
- Hansen, M., 1988. Syvende tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 56: 131-155.
- Hansen, M., 1996. Katalog over Danmarks biller (Catalogue of the Coleoptera of Denmark). – *Entomologiske Meddelelser* 64: 1-231.
- Hansen, M., V. Mahler, E. Palm & O. Vagtholm-Jensen, 1990. Ottende tillæg til "Fortegnelse over Danmarks Biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 58: 11-29.
- Hansen, M., P. Jørum, V. Mahler & O. Vagtholm-Jensen, 1991. Niende tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 59: 5-21.
- Hansen, M., S. Kristensen, V. Mahler & J. Pedersen, 1991. Tiende tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 59: 99-126.
- Hansen, M., S. Kristensen, V. Mahler & J. Pedersen, 1992. 11. tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 60: 69-84.
- Hansen, M., H. Liljehult, V. Mahler & E. Palm, 1993. 12. tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 61: 85-113.
- Hansen, M., H. Liljehult, V. Mahler & J. Pedersen, 1995. 14. tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 63: 21-50.
- Hansen, M., V. Mahler, E. Palm & J. Pedersen, 1996. 15. tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 64: 233-272.
- Hansen, M., P. Jørum, E. Palm & J. Pedersen, 1997. Fund af biller i Danmark, 1996 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 65: 119-148.
- Hansen, M., E. Palm, J. Pedersen & J. Runge, 1998. Fund af biller i Danmark, 1997 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 66: 65-93.

- Hansen, M., J. Pedersen & G. Pritzl, 1999. Fund af biller i Danmark, 1998 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 67: 71-102.
- Hansen, M., J. Pedersen & G. Pritzl, 2000. Fund af biller i Danmark, 1999 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 68: 85-110.
- Hansen, V., 1951a. Biller XIV. Clavicornia 2. del og Bostrychoidea. – *Danmarks Fauna* 56: 253 pp.
- Hansen, V., 1951b. Biller XV. Rovbiller 1. del. – *Danmarks Fauna* 57: 274 pp.
- Hansen, V., 1952. Biller XVI. Rovbiller 2. del. – *Danmarks Fauna* 58: 251 pp.
- Hansen, V., 1954. Biller XVII. Rovbiller 3. del. – *Danmarks Fauna* 59: 499 pp.
- Hansen, V., 1964. Fortegnelse over Danmarks biller (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 33: 1-507.
- Hansen, V., 1968. Biller XXV. Ådselbiller, stumpbiller m.m. – *Danmarks Fauna* 77: 353 pp.
- Hansen, V., 1970. Tillæg til Fortegnelse over Danmarks biller (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 38: 223-252.
- Hansen, V., 1972. Andet tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 40: 109-118.
- Hansen, V., 1973. Tredje tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 41: 115-125.
- Jørum, P., J. Pedersen, J. B. Runge & O. Vagtholm-Jensen, 2002. Fund af biller i Danmark, 2001 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 70: 81-110.
- Koch, K., 1989. *Die Käfer Mitteleuropas*. Ökologie 1. 440 pp. – Krefeld.
- Köhler, F. & B. Klausnitzer (eds.), 1998. Verzeichnis der Käfer Deutschlands. – *Entomologische Nachrichten und Berichte*. Beiheft 4: 1-185.
- Löbl, I. & A. Smetana (eds.), 2003. Archostemata – Myxophaga – Adephaga. – *Catalogue of Palaearctic Coleoptera*, Vol. 1, 819 pp. – Apollo Books (Stenstrup).
- Mahler, V., 1987. Sjette tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 54: 181-235.
- Müller-Motzfeld, G. (ed.), 2004. Bd. 2 Adephaga 1: Carabidae (Laufkäfer). – *In*: Freude, H., K. W. Harde, G. A. Lohse & B. Klausnitzer: *Die Käfer Mitteleuropas*. – Spektrum-Verlag (Heidelberg/Berlin), 2. Auflage. 521 pp.
- Pedersen, J., G. Pritzl, J. B. Runge & O. Vagtholm-Jensen, 2001. Fund af biller i Danmark, 2000 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 69: 81-107.
- Pedersen, J. & J. B. Runge, 2003. Fund af biller i Danmark, 2002 (Coleoptera). – *Entomologiske Meddelelser* 71: 93-113.
- Vagtholm-Jensen, O., 2004. De danske arter af slægten *Silvanus* Latreille, 1807, med *S. proximus* Grouvelle, 1904 og *S. lewisi* Reitter, 1876, som nye for Danmark (Coleoptera, Silvanidae). – *Entomologiske Meddelelser* 72: 23-29.

Snyltefluen *Phasia hemiptera* (Diptera, Tachinidae) genfundet i Danmark

Rune Bygebjerg

Bygebjerg, R.: The tachinid fly *Phasia hemiptera* (Diptera, Tachinidae) rediscovered in Denmark.

Ent. Meddr 72: 75-77. Copenhagen, Denmark, 2004. ISSN 0013-8851.

In 2003 several specimens of the tachinid fly *Phasia hemiptera* (Fabricius, 1794) were observed on the island of Møn in SE Denmark. An additional seven specimens have been recorded from other localities in 2003 and 2004. These records are the first from Denmark since 1920, and the species has for some time been regarded as regionally extinct.

Rune Bygebjerg, I.P. Jacobsensvej 5, 9990 Skagen, Danmark.

e-mail: r.bygebjerg@stofanet.dk.

I sommeren 2003 blev snyltefluen *Phasia hemiptera* (Fabricius, 1794) genfundet i Danmark. Arten er sidst registreret fra landet i 1920, og den har været betragtet som uddød i Danmark (Chinery & Enghoff, 1987; Torp Petersen & Meier, 2001).

Sammen med Søren Tolsgaard var forfatteren i begyndelsen af august 2003 på ekskursion til Møn i forbindelse med et projekt om overvågning af insekter i Storstrøms Amt. Her observerede vi flere eksemplarer af *P. hemiptera* ved Møns Klint i områderne ved Jydelejet og Liselund. Arten blev især set på blomster af hjortetrøst (*Eupatorium cannabinum*) og mynte (*Mentha* sp.). I alt 5 af de observerede dyr (2 hanner og 3 hunner) blev indsamlet som belægseksemplarer, og findes nu i samlingen på Naturhistorisk Museum i Århus.

Yderligere et eksemplar af arten blev fundet i Østjylland ved Klejs Bakker nær Juelsminde, hvor Ken A. Alminde fangede en hun 12. august 2003.

Desuden foreligger nogle fotos taget af Svend Skov, der 29. august 2003 på Gyldenris (*Solidago* sp.) i sin have ved Halsted på Lolland har fotograferet en flue, der efter al sandsynlighed også er *P. hemiptera*.

De mange observationer tyder på, at arten har haft et rigtigt godt år i 2003, og fra 2004 er der foreløbigt yderligere 4 registreringer: Slettestrand 1 stk. 10. juli (Stig Andersen). Østerby, Læsø 1 stk. 11. juli (Rasmus Lauridsen). Klarskov ved Korsør 1 stk. 4. august (Søren Tolsgaard). Søholt Storskov ved Maribo 2 stk. 5. august (R. Bygebjerg).

P. hemiptera er en imponerende art med en udpræget kønsdimorfi (figur 1). Især hannernes specielle udseende gør, at andre end specialister i snyltefluer vil bemærke arten.

De observerede individer fra Møn udviste ret stor variation med hensyn til størrelse; længden af de indsamlede hunner er 8-11 mm, mens hannerne er 9-12 mm. Lundbeck (1927) omtaler 3 forskellige typer af hanner.

Arten er beskrevet i 1794 af danske J. C. Fabricius på baggrund af udenlandsk materiale. Han beskrev i øvrigt hannen og hunnen som to forskellige arter under navnene *Syrphus hemipterus* og *Syrphus affinis*. I Chinery & Enghoff (1987) og hovedparten af den ældre litteratur behandles arten under slægtsnavnet *Alophora*.

I den danske samling på Zoologisk Museum findes 33 eksemplarer af *P. hemiptera*. De daterede dyr er fra perioden 1872-1920, mens enkelte er uden etikette. Zetterstedt

Fig. 1. *Phasia hemiptera* han (t.v.) og hun (t.h.) fanget 7. august 2003 ved Jydelejet, Møns Klint. (Foto: Geert Brovad).

Phasia hemiptera male and female, August 7th, 2003, Jydelejet, Møns Klint. (Photo: Geert Brovad).

omtaler allerede i *Diptera Scandinaviae* (1844) danske fund af Drewsen fra Sjælland ved Strandmøllen.

De gamle danske fund er følgende:

Almindingen, Bornholm 6 stk. 9.vii. 1872 (R.W. Schlick).

Bornholm 11 stk. uden dato og præcis lokalitet (R.W. Schlick).

Rude(r) Hegn 1 stk. (uden dato og finder).

Sielland (Drewsen) 2 stk. uden dato. [Strandmøllen ifølge Zetterstedt (1844)]

Sønderborg 2 stk. 24.vii. 1881 og yderligere 2 stk. uden dato (Wüstnei).

Grejsdalen 1 stk. 8.vi. 1874 (J.C. Nielsen).

Løgtemosen 1 stk. 19.vii. 1920 (E. Olsen). [ved København ifølge Lundbeck (1927)].

Hald Egeskov 1 stk. 22.vi. 1898 (C. Larsen, coll. J.C. Nielsen).

Figur 2 viser den kendte udbredelse af arten i Danmark.

Fra de nærmeste omgivelser kendes arten bl.a. fra Sverige, Tyskland og Polen. I det nordlige Tyskland er der fund fra Niedersachsen og Sachsen-Anhalt (Tschorsnig, pers. com.). Fra Sverige foreligger der fund fra Skåne, Småland og Uppland, men også her er der en lang periode uden registreringer af arten, der dog anses som etableret men meget sjælden. På baggrund af de få fund er det dog vanskeligt at vurdere status, og det er muligt, at en del af de svenske fund er migrerende individer fra sydøst (Bergström, pers. com.).

Det kan bestemt ikke udelukkes, at arten har levet uopdaget på enkelte danske lokaliteter siden 1920, men en anden mulighed er, at der er tale om en genindvandring.

Ifølge Tschorsnig & Herting (1994) snylter *P. hemiptera* på forskellige tæger bl.a. rød-benet bredtæge (*Pentatoma rufipes*) og grøn bredtæge (*Palomena prasina*). Disse arter er begge almindelige og udbredte i Danmark (Tolsgaard, 2001). Udbudet af egnede værtsdyr synes således ikke være begrænsende for artens udbredelse i landet.

Fra England meldes om øget forekomst af arten i de seneste varme somre (Raper, 2003). Den danske forekomst i 2003 og 2004 kan ligeledes meget vel være begunstiget af det varmere klima, og det skal blive interessant i de kommende år at se, om arten forekommer fast på de danske lokaliteter.

Tak til Christer Bergström og Hans-Peter Tschorsnig for oplysninger om artens forekomst i henholdsvis Sverige og Tyskland.

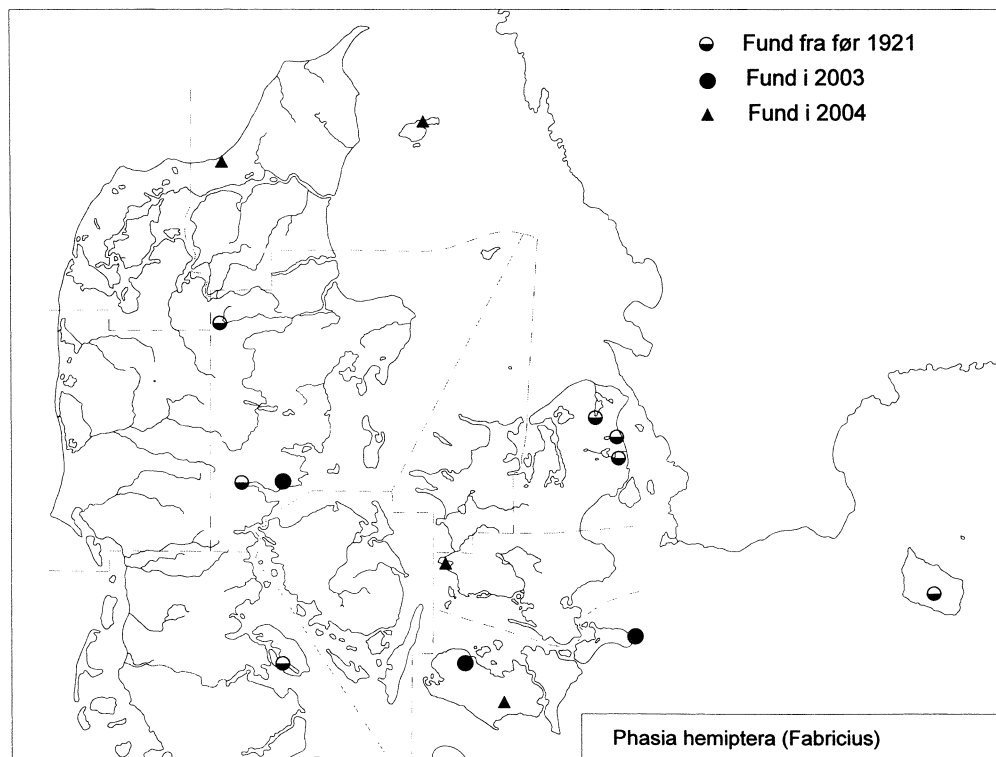

Fig. 2. Kendte danske fund af *Phasia hemiptera*.
Records of *Phasia hemiptera* from Denmark.

Litteratur

- Chinery, M. & H. Enghoff, 1987. *Vesteuropas insekter*. G.E.C-Gad. København.
- Fabricius, J.C., 1794. *Entomologia systematica emendata et aucta*. 4. Hafniae.
- Lundbeck, W., 1927. *Diptera Danica*. Genera and species of flies hitherto found in Denmark. Part VII. G.E.C. Gad. København.
- Raper, C., 2003. www.tachinidae.org.uk.
- Tolsgaard, S. 2001. Status over danske bredtæger, randtæger og ildtæger (Heteroptera: Pentatomidea, Coreoidea & Pyrrhocoridae). *Entomologiske Meddelelser* 69: 3-46.
- Torp Petersen, F. & R. Meier (eds), 2001. A preliminary list of the Diptera of Denmark. *Steenstrupia* 26 (2): 119-276.
- Tschorsnig, H.-P. & B. Herting, 1994. Die Raupenfliegen (Diptera: Tachinidae) Mitteleuropas. Bestimmungstabellen und Angaben zur Verbreitung und Ökologie der einzelnen Arten. *Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde*, Serie A. Nr. 506.
- Zetterstedt, J.W., 1844. *Diptera Scandinaviae* III. Lundae.

R. R. Askew (2004): *The Dragonflies of Europe* (revised edition). 308 pp., 30 farvetavler. Harley Books, Colchester, Essex, England.

Benævnte bog er den længe ventede reviderede udgave af "The Dragonflies of Europe" der første gang udkom for 16 år siden. Da dette for mange således vil være den første dansksprogede anmeldelse af bogen, vil den først blive anmeldt generelt og ændringerne i forhold til første udgaven blive kommenteret til sidst.

Bogen falder i fire mere eller mindre adskilte dele. Introduktionen er kort og velskrevet. Den giver et umiddelbart indblik i gruppens markante egen-specialiseringer og levevis, kommer kort ind på evolutionen og relationer til resten af insekterne og på de europæiske guldsmedefamiliers indbyrdes slægtskab. Det sidste er vigtigt, da det er denne forenklede systematik der danner grundlaget for den taksonomiske inddeling senere i bogen.

Introduktionen følges af en generel del med kapitler om livscyklus med hovedvægt på ungdomsstadierne, voksne guldsmede, zoogeografi og fauna sammensætning i et europæisk (og bogens) perspektiv og endelig et kapitel om morfologi hos de voksne guldsmede. Disse kapitler er generelt velskrevne og udmærket illustrerede og de giver en udmærket basisviden for den der ikke kun er interesseret i artsidentifikation, men samtidigt heller ikke har sat sig ind i en omfattende speciallitteratur. Det velillustrerede morfologiske kapitel er desuden helt uundværligt for at forstå og bruge identifikationsnøglerne senere i bogen, medmindre man er velfunderet i insektmorfologi generelt og guldsmedmorfologi i særdeleshed.

De generelle kapitler efterfølges af bogens absolutte tyngdepunkt: Den taksonomiske og udbredelsesmæssige gennemgang af de europæiske guldsmede. Kapitlet indledes med en overskuelig, taksonomisk tjekliste over alle arter, med nye arter i forhold til første udgave til sidst uden for den generelle rækkefølge. Herefter følger overordnede identifikationsnøgler, først til underorden (vandnymfer eller ægte guldsmede) og derefter til familie. Familienøglerne er velillustrerede og overskuelige om end de som alle nøgler kræver at man har dyret i hånden. Under de pågældende familier følger så slægts- og artsnøgler. Disse nøgler er generelt også velillustrerede, men en del af karaktererne er vanskelige at arbejde med i felten og kræver (formodentlig) mindst at man er i besiddelse af en botaniker lup. Artsgennemgangen er omfattende og veludarbejdet med taksonomiske oplysninger, der desværre ofte udlades i lignende værker, udbredelseskort, identifikationsbeskrivelser af adulte dyr samt diverse biologiske oplysninger. Artsgennemgangen afsluttes med en identifikationsnøgle til sidste larvestadie, hvilket medfører at man kan identificere tomme nymfe eksuvier og dermed dokumentere en art uden selve individet. Som de andre nøgler er også denne velillustreret.

Bogen afsluttes med 30 helsides tegnede farvetavler hvor alle arterne illustreres, som regel er både han og hun illustreret og hvor flere geografiske underarter eller former forekommer, er flere af disse også afbilledet. Tavlerne er generelt fremragende og med lidt erfaring kan de fleste mindre besværlige grupper bestemmes ud fra tavlerne alene.

Bogens reference liste er omfattende og kan med fordel bruges som udgangspunkt for den der ønsker at foretage mere detaljerede og omfattende studier af guldsmede.

I forhold til førsteudgaven er den reviderede udgave af "The Dragonflies of Europe" ændret væsentligt på tre punkter. De to første har ikke meget med selve indholdet at gøre, men er nok så interessante for potentielle købere. For det første er formatet ændret til et mindre og mere håndterligt. Det gør, at den bedre får plads i bagagen og nedgangen i størrelse har ikke betydning for teksttegninger eller kort, der er samme størrelse som i førsteudgaven, eller farvetavlerne der tydeligt er blevet skarper af at blive nedfotograferet en smule. Den anden store forskel er prisen. Den reviderede udgave er flere hundrede kroner billigere end førsteudgaven! Næppe heller noget der vil holde købere tilbage. Endelig er den reviderede udgave blevet opdateret mht. arterne og deres udbredelse samt litteratur i forhold til førsteudgaven. På netop dette punkt lader bogen noget tilbage at ønske. Både i den ellers taksonomisk inddelte tjekliste, artsgennemgangene og farvetavlerne er de tilføjede arter placeret i et særligt afsnit i slutningen af det respektive kapitel. Den nye farvetavle er desuden knap så skrap som de gamle i såvel farve som streg. Det havde været mere harmonisk og logisk, hvis de nye arter var indføjet på den naturlige plads i familie og slægt.

Alt i alt må det siges at "The Dragonflies of Europe" er *verket* om Europas guldsmede og som sådant et must for enhver med dybere interesse i de europæiske guldsmede og deres udbredelse. Til gengæld er det nok tvivlsomt, hvor meget ejere af førsteudgaven vil få ud af den reviderede udgave.

Oxyserphus Masner, 1961 represented in West Palaearctis by a new species (Hymenoptera, Proctotrupidae)

Peter Neerup Buhl

Buhl, P.N.: *Oxyserphus* Masner, 1961 represented in West Palaearctis by a new species (Hymenoptera, Proctotrupidae).

Ent. Meddr 72: 79-80. Copenhagen, Denmark, 2004. ISSN 0013-8851.

The genus *Oxyserphus* Masner, 1961 has hitherto only been recorded from the Australian and Oriental regions. A new species, here described as *O. europaeus* sp. nov., was collected in 2002 on the island of Anholt, Denmark. The species is described and figured, and its affinities discussed.

P.N. Buhl, Norrekärsvägen 25, S-243 36 Höör, Sweden.

E-mail: pnbuhl@zmuc.ku.dk.

During a visit to the island of Anholt (56°40'N 11°35'E) in August 2002, Mr. Rune Bygebjerg collected a strange specimen of Proctotrupidae, tribe Cryptoserphini. The species did not fit into any Palaearctic genera according to the revision of Townes & Townes (1981). Superficially it is similar to a typical *Cryptoserphus* Kieffer, 1907, a genus with several common European species, but the specimen has the longer spur of the hind tibia less than half as long as the hind basitarsus, the radial cell is less than half as long as the stigma, and the vertical basal part of the radius is hardly as long as wide. The latter two characters exclude the similar genera *Tretoserphus* Townes, 1981 and *Mischoserphus* Townes, 1981, both with some Palaearctic species. Furthermore, the combination of unusually short antennal segments, the sculpturation of the pronotum and of the mesopleural suture, the shape and hairs of the ovipositor sheath, etc., did not match any diagnosis of a known Palaearctic genus. However, in the key to genera of the tribe Cryptoserphini in Townes & Townes (1981) the specimen ran rather smoothly to the genus *Oxyserphus* Masner, 1961, at that time containing twenty described species from New Zealand, Australia, and New Guinea, a few of them known as parasitoids of Curculionidae or Anthribidae (Coleoptera). It is a fact that many smaller genera of Proctotrupidae have a more or less Worldwide distribution, and this also seems to be the case with *Oxyserphus*.

Terminology in the description below follows Townes & Townes (1981).

Oxyserphus europaeus sp. nov.

Holotype: female, Denmark, East Jutland, western part of Anholt, 10-14.viii. 2002, Rune Bygebjerg leg. In the Zoological Museum, University of Copenhagen.

Description

Front wing 2.5 mm long. Second flagellar segment 2.0 x as long as wide; preapical flagellar segment hardly 1.2 x as long as wide, 1.3 x as wide as second flagellar segment. Pronotum medially with a fan of about seven grooves. Mesopleuron anteriorly with a large hairless area between tegula and horizontal groove; mesopleural suture with distinct foveae, three below horizontal groove. Sculpture of metapleuron and side of propodeum much as in

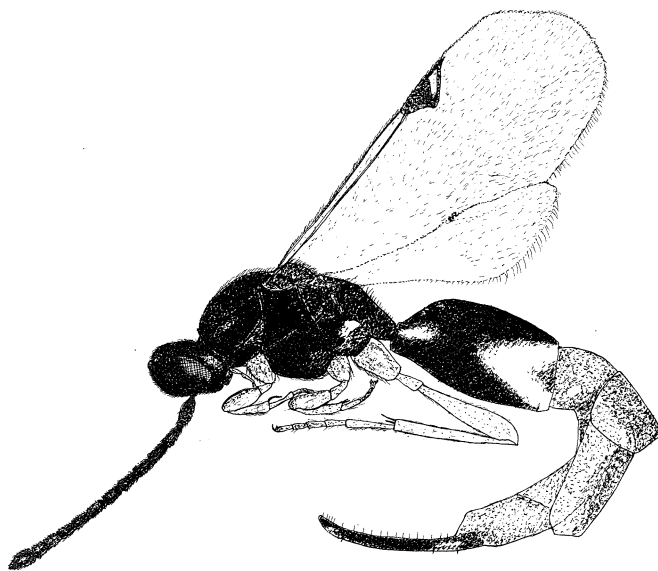

Fig. 1. *Oxyserphus europaeus* sp. nov., female holotype.

O. capitatus Townes, 1981 (Townes & Townes, 1981, Fig. 63). Hind femur 5.1 x as long as deep. Vertical part of radial vein about 0.9 x as long as wide. Base of syntergite with a median groove reaching hardly 0.5 the distance to space between thyridia, laterally with only a wide depression, no lateral striae. Thyridium 3.5 x as wide as long. Ovipositor sheath 1.3 x as long as hind tibia, with numerous outstanding hairs at most nearly half as long as depth of sheath.

Black, antennae hardly lighter. Palpi and legs almost uniformly fulvous, tarsi darkened towards apex. Veins of front wing dark brown.

Discussion

It runs to the Australian *O. sulcatus* (Riek, 1955) in Townes & Townes' (1981) key, but this species has relatively shorter ovipositor sheath than *O. europaeus* (1.05 x as long as hind tibia), and the scape and pedicel are golden yellow (rest of the antennae is missing in the unique holotype). Also the Australian *O. nigriscutum* (Dodd, 1915) is similar to *O. europaeus*, but has thorax brown, antennae brown with yellow scape, and the preapical antennal segment one and a third times as long as wide, cf. also Riek (1955). The ovipositor sheath of *O. europaeus* is most similar to those of *O. nitidus* (Dodd, 1915) and *O. rugatus* Townes, 1981, but both these species have slightly more slender antennae than *O. europaeus*, and *O. nitidus* has at least pro- and mesopleura differently sculptured than in *O. europaeus*, and *O. rugatus* has metapleura and propodeum more strongly sculptured than in *O. europaeus*, cf. Townes & Townes (1981).

References

- Riek, E.F., 1955. Australian wasps of the family Proctotrupidae (Hymenoptera: Proctotrupeoidea). – *Australian Journal of Zoology* 3: 106-117.
 Townes, H. & M. Townes, 1981. A revision of the Serphidae (Hymenoptera). – *Memoirs of the American Entomological Institute* 32: 541 pp.

Fund af svirrefluer i Danmark i perioden 2000-2003 (Diptera, Syrphidae)

Rune Bygebjerg

Bygebjerg, R.: Records of hoverflies from Denmark in the years 2000-2003. (Diptera, Syrphidae).

Ent. Meddr 72: 81-100. Copenhagen, Denmark, 2004. ISSN 0013-8851.

This article presents new records of rare, local or in other ways interesting Danish hoverflies in the years 2000-2003. The following 7 species are added to the Danish checklist (Torp, 1994 and Bygebjerg, 2001): *Sphegina sibirica* Stackelberg, *Cheilosia ranunculi* Doczkal, *Epistrophe cryptica* Doczkal & Schmid, *Paragus constrictus* Simic, *Psilota anthracina* Meigen, *Orthonevra stackelbergi* Thompson & Torp and *Callicera aurata* (Rossi). With these additions 281 species of Hoverflies are recorded in Denmark.

Rune Bygebjerg, I.P. Jacobsensvej 5, 9990 Skagen, Danmark.
e-mail: r.bygebjerg@stofanet.dk.

Kendskabet til de danske svirrefluers faunistik er ret enestående inden for dansk entomologi. De store mængder af data der blev indsamlet under det landsdækkende atlasprojekt (Torp, 1994), giver blandt andet et godt grundlag for registrering af nogle af de ændringer, der sker i den danske natur i disse år. Mange arter af svirrefluer kan anvendes som indikatorer for truede naturtyper, og den faunistiske viden er særdeles anvendelig for eksempel i forbindelse med naturovervågning og vurdering af naturværdier.

Elmesygens hærgen i landet har formodentlig stor indflydelse på forekomsten af flere arter. Dette gælder først og fremmest enkelte arter, der lever mere eller mindre monofagt på bladlus knyttet til elm. Disse går en usikker fremtid i møde, mens andre arter f.eks. repræsentanter for slægterne *Brachyopa* og *Sphegina* i perioden lokalt har optrådt unormalt talrigt, og det midlertidigt større udbud af døde og døende elmetræer kan meget vel være en del af årsagen hertil.

Artiklen giver en oversigt over fund af svirrefluer i perioden 2000-2003. I flere distrikter har indsamlingsaktiviteten i perioden været ganske stor, og målrettet eftersøgning af sjældne arter har givet mange resultater. Langt de fleste meldte fund af sjældnere danske svirrefluer fra perioden er medtaget. Artiklen indeholder desuden faunistisk eller biologisk set interessante fund. Enkelte hidtil upublicerede fund fra tidligere år er medtaget.

I perioden er der gjort 44 nye distriktsfund. De sjældnere arter, der omtales i denne artikel, er arter, der 1. januar 1994 var kendt i mindre end 45 af de danske 10x10 km UTM-kvadrater. Hermed følges en tradition fra tidligere publicerede artikler om fund af svirrefluer (Torp, 1987, 1990 & 1993, Bygebjerg, 2001). For enkelte af disse arter er der dog så stort et antal registreringer, at oplysninger om hvert enkelt fund ikke er medtaget.

I alt 7 arter tilføjes til den danske checkliste (Torp, 1994 og Bygebjerg, 2001). De nye arter er følgende: *Sphegina sibirica* Stackelberg, *Cheilosia ranunculi* Doczkal, *Epistrophe cryptica* Doczkal & Schmid, *Paragus constrictus* Simic, *Psilota anthracina* Meigen, *Orthonevra stackelbergi* Thompson & Torp og *Callicera aurata* (Rossi).

Antallet af svirrefluearter registreret i Danmark er hermed oppe på 281.

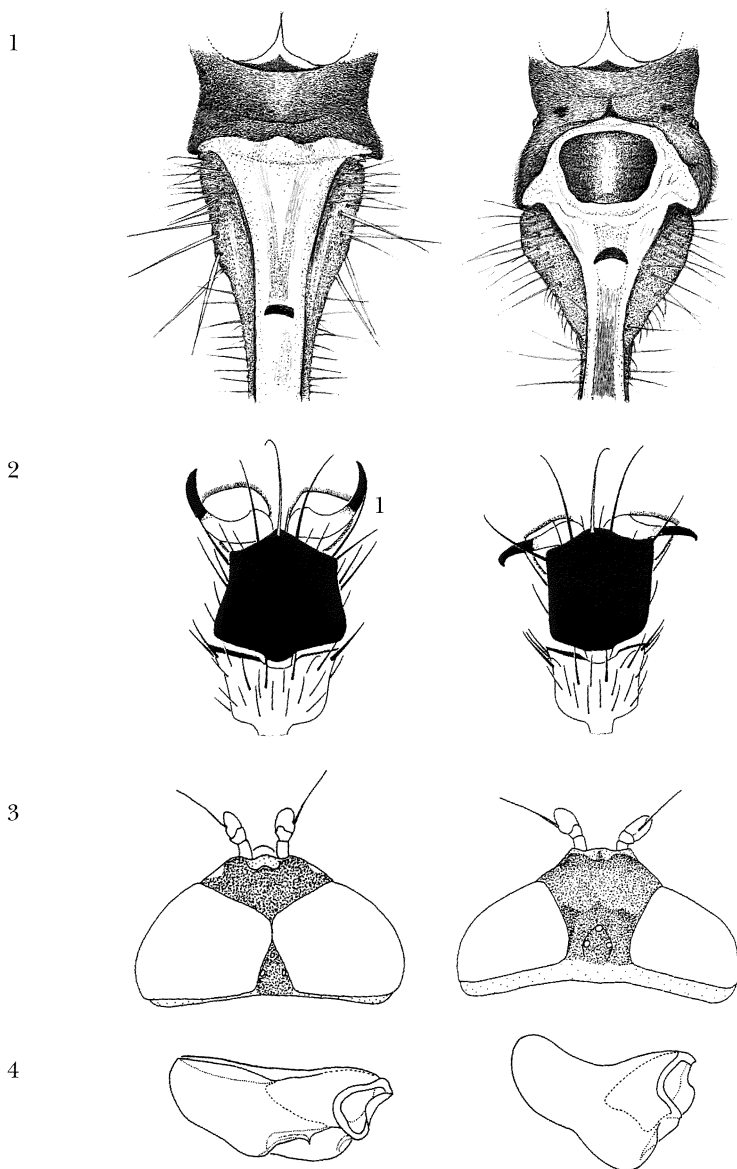

Fig. 1. Underside af bagkrop hos *Sphegina* (*Asiosphegina*) *sibirica* (t.v.) og *Sphegina clunipes* (t.h.). Tegnet af Thorkild Munk.

Abdomen seen from beneath of *Sphegina* (*Asiosphegina*) *sibirica* (left) and *Sphegina clunipes* (right).

Fig. 2. Yderste fodled på forfødder hos han af *Cheilosia ranunculi* (t.v.) og *C. albitarsis* (t.h.) (after Doczkal, 2000a).

Segment 5 of front tarsus of male of *Cheilosia ranunculi* (left) og *C. albitarsis* (right).

Fig. 3. *Epistrophe cryptica*. Hoved set fra oven af han (t.v.) og hun (t.h.) (after Doczkal & Schmid, 1994).

Epistrophe cryptica. Head in dorsal view of male (left) and female (right).

Fig. 4. Hanlige genitalier (gonostylus) hos *Paragus constrictus* (t.v.) og *P. tibialis* (t.h.) (after Doczkal, 1996).

Male genitalia (gonostylus) *Paragus constrictus* (left) and *P. tibialis* (right).

Af de ovennævnte nye danske arter er fundet af *Callicera aurata* behandlet tidligere (Bygebjerg, 2002a). Fundene af *Orthonevra stackelbergi* og *Psilota anthracina* er i nærværende artikel kun nævnt ganske kort, idet de danske fund af disse arter vil blive omtalt nærmere i artikel om svirrefluer på Møn (Tolsgaard, in prep.).

I juni 2003 blev det første danske eksemplar af *Sphegina sibirica* fundet. Arten er kendt fra de fleste af vore nabolande og har tilsyneladende bredt sig i det vestlige Europa i de seneste år (Speight, 1988, Ball & Morris, 2000), f.eks. kan det nævnes at den i 1991 blev fundet i Skotland som ny for Storbritannien (Stubbs, 1994) og i de følgende år er der gjort en del yderligere fund bl.a. i Wales.

I modsætning til de øvrige tre danske *Sphegina*-arter, der alle er knyttet til løvtræer, er *S. sibirica* fundet i nåleskove og specielt nævnes en tilknytning gran (*Picea*). Der er gode chancer for at arten kan leve i de nordlige og vestlige dele af Jylland, og det er en art, der bør holdes øje med i de kommende år.

S. sibirica har som *S. verecunda* ensfarvet gråt ansigt, men førstnævnte henregnes til sin egen underslægt *Asiosphagina*, og er speciel ved, at den helt mangler bugplade på første bagkropsled (Figur 1). Desuden er der artsspecifikke forskelle i de hanlige genitaler (Thompson & Torp, 1986).

Doczkal (2000a) har udskilt *Cheilosia ranunculi* fra arten *Cheilosia albitarsis*. Begge disse arter findes i Danmark. *C. ranunculi* er foreløbigt registreret fra distrikterne NEJ, EJ, F og NEZ men en stor del af det omfattende danske materiale er endnu ikke gennemgået. Hunnerne kan ikke bestemmes med sikkerhed. Ud over forskelle i genitalierne er det bedste kendetegn hos hannerne formen på yderste fodled på forfødderne (Figur 2), desuden har *C. ranunculi* på 2. bagkropsled udelukkende hvide hår, mens der hos *C. albitarsis* næsten altid er enkelte helt sorte hår ved de forreste hjørner. For yderligere kendetegn henvises til Doczkal (2000a).

I 1994 blev der beskrevet 3 nye arter i slægten *Epistrophe* (Doczkal & Schmid, 1994), heraf er foreløbigt *Epistrophe cryptica* registreret fra Danmark. Af øvrige danske arter ligner *E. cryptica* især *E. nitidicollis*, men *E. cryptica* kan kendes på at panden er næsten helt sort (Figur 3). Desuden er vingernes basalceller hos *E. cryptica* helt dækket af mikroskopiske hår.

Paragus constrictus er nu registreret fra Danmark. Den har hidtil været sammenblandet med *Paragus tibialis*. De to arter kan kun adskilles på de hanlige genitaler (Figur 4). For yderligere detaljer henvises til Doczkal (1996) og Vujic et al. (1998). Langt hovedparten af det danske materiale er kontrolleret, og figur 5 og 6 viser de to arters kendte danske udbredelse. Af de på kortet i "Danmarks Svirrefluer" angivne registreringer af *P. tibialis* auct., er det kun fra 2 UTM-kvadrater (WJ: MH41 og MG49), hvor belægsmateriale ikke har kunnet opspores. Som det fremgår af udbredelseskortene, er *P. tibialis* langt den sjældneste af de to arter i Danmark, og den synes at være i tilbagegang. Arten vurderes truet (kategori EN) i den nye rødliste (Bygebjerg, 2004).

Ifølge Goeldlin de Tiefenau (1996) og Speight (1999) er der inden for slægten *Syrphus* nogle ganske få europæiske registreringer af hunner, der synes at være den nordamerikanske art *Syrphus rectus*. Hanner af denne art kan på nuværende tidspunkt ikke adskilles fra *S. vitripennis*. Hunnen ligner mest *S. ribesii*, idet benene er næsten helt gule. Det bedste kendetegn er at 2. basalcelle hos hunner af *S. ribesii* er helt dækket af mikroskopiske hår. Der er fortsat nogen usikkerhed vedrørende taxonomisk status for de europæiske fund, der ifølge Goeldlin henføres til en særlig underart *S. rectus bretolensis*. På trods af denne usikkerhed er danske eksemplarer af *S. rectus* nævnt i nærværende liste.

Efter udgivelsen af en ny nøgle for alle europæiske arter af slægten *Eristalis* (Hippa et al., 2001) er det danske materiale af arterne i *rupium*-gruppen ved at blive gennemgået, og reviderede kort over den danske udbredelse for disse arter er under udfærdigelse. Både *E. picea* og *E. pseudorupium* ser ud til at brede sig i landet i disse år (Bygebjerg, 2002b).

I Ernst Torps bog "Danmarks svirrefluer" fra 1994 er tavlefigur nr. 326 ved en fejl

angivet som *Criorhina floccosa*. Det afbildede individ befinder sig nu i samlingen på Zoologisk Museum i København, og det er utvivlsomt en hun af *C. asilica*. I Ernst Torps referencesamling er alle øvrige eksemplarer af *C. floccosa* bestemt korrekt, så det er uvist hvordan fejlen er opstået. *C. floccosa* er således ikke med på farvetavlerne i "Danmarks svirrefluer".

Følgende danske arter er berørt af navneændring siden Torp (1994) og Bygebjerg (2001):

5. *Paragus pecchiolii* Rondani, 1857 (= *Paragus majoranae* Rondani, 1857).

119. *Trichopsomyia joratensis* Goeldlin, 1997 (= *Trichopsomyia carbonaria* (Meigen, 1822)).

212. *Eumerus funeralis* Meigen, 1822 (= *Eumerus tuberculatus* Rondani, 1857).

235. *Eristalis lineata* Harris, 1776 (= *Eristalis horticola* (De Geer, 1776)).

258. *Xylota jakutorum* Bagatshanova, 1980 (= *Xylota coeruleiventris* Zetterstedt, 1838).

Desuden er ifølge Doczkal (2000b) navnet til den i Europa forekommende tvillingart til *Leucozona lucorum* ikke som tidligere publiceret *L. nigripila* Mik, 1888, men i stedet *L. inopiata* Doczkal, 2000.

På slægtsniveau følges her den opfattelse at *Pachysphyria* og *Pyrrophaena* nu betragtes som underslægter i slægten *Platycheirus*. Tilsvarende betragtes *Ischyrosyrphus* som underslægt i slægten *Leucozona*, og *Neocnemodon* betragtes som underslægt i slægten *Heringia*.

Tallene foran artsnavnene svarer til dem, der anvendes i "Danmarks svirrefluer" (Torp, 1994). Nomenklatur og systematik følger som udgangspunkt Torp (1994), i tilfælde af navneændringer angives navnet fra "Danmarks Svirrefluer" i parentes.

Listen er udarbejdet på grundlag af materiale eller oplysninger fra følgende personer:

Ken A. Alminde, Horsens. Otto Buhl, Stige. Hugo N. Christensen, Thisted. Thorkild Munk, Ebeltoft. Bent Haagen Petersen, Frederiksberg. Jørgen Rosschou, Eskildstrup. Søren Tolsgaard, Højbjerg. Morten Top-Jensen, Østermarie. Ian Robert Wynne, Zoologisk Institut, Københavns Universitet.

Tak til Tore R. Nielsen, Norge, Ulrich Schmid, Tyskland og Martin C. D. Speight, Irland for bistand i forbindelse med verificering af bestemmelsen af dele af materialet.

3. *Paragus finitimus* Goeldlin, 1971. Klithede-Maskesvirreflue.

NEJ: Skagen, NJ99: 1 stk. ♀ 25.vi. 2001 (R. Bygebjerg). Sandmilen, NJ99: 1 stk. ♂ 27.vii. 2002 (R. Bygebjerg). Ålbæk Plantage, NJ88: 1 stk. ♀ 29.vii. 2000 (R. Bygebjerg). – EJ: Grenå Hede, PH15: 1 stk. ♂ 1.viii. 2001 og 2 stk. ♂ 28.vi. 2003 (S. Tolsgaard).

5. *Paragus pecchiolii* Rondani, 1857 (= *Paragus majoranae* Rondani, 1857). Skov-Maskesvirreflue.

NEJ: Troldekskoven, Rold Skov, NH59: 1 stk. ♀ 1.vi. 2000 (R. Bygebjerg). – WJ: Tågelund, NG16: 1 stk. ♂ 5.vi. 2003 (R. Bygebjerg). EJ: Grenå Sønderstrand, PH15: 1 stk. ♀ 3.viii. 2003 (T. Munk). Fovslet Skov, NG24: 1 stk. ♂ 13.viii. 2000 (R. Bygebjerg). – NEZ: Køge Ås, UB15: 1 stk. ♂ 31.v. 2000 (S. Tolsgaard). – SZ: Holmegaards Mose, PG73: 1 stk. ♀ 4.vi. 2002 (R. Bygebjerg). – LFM: Tjennemarke Skov, PF57: 2 stk. (♂ & ♀) 6.vi. 2002 (R. Bygebjerg). Hannenov Skov, PF87: 1 stk. ♂ 23.viii. 2001 (S. Tolsgaard) og 2 stk. (♂ & ♀) 5.vi. 2002 (Tolsgaard & Bygebjerg).

Ny for distrikterne NEJ og WJ. Navneændring ifølge Sommaggio (2002).

0. *Paragus constrictus* Simic, 1986.

NEJ: Sandmilen, NJ99: 1 stk. ♂ 26.viii. 2000 (R. Bygebjerg). Storedal, Læsø, PJ25: 3 stk. ♂ 10.-12.vii. 2002 på Smalbladet Høgeurt (*Hieracium umbellatum*) og Angelik (*Angelica sylvestris*) (O. Buhl). – NWJ: Bøgsted Rende, MJ61: 1 stk. ♂ 7.vii. 2002 (S. Tolsgaard).

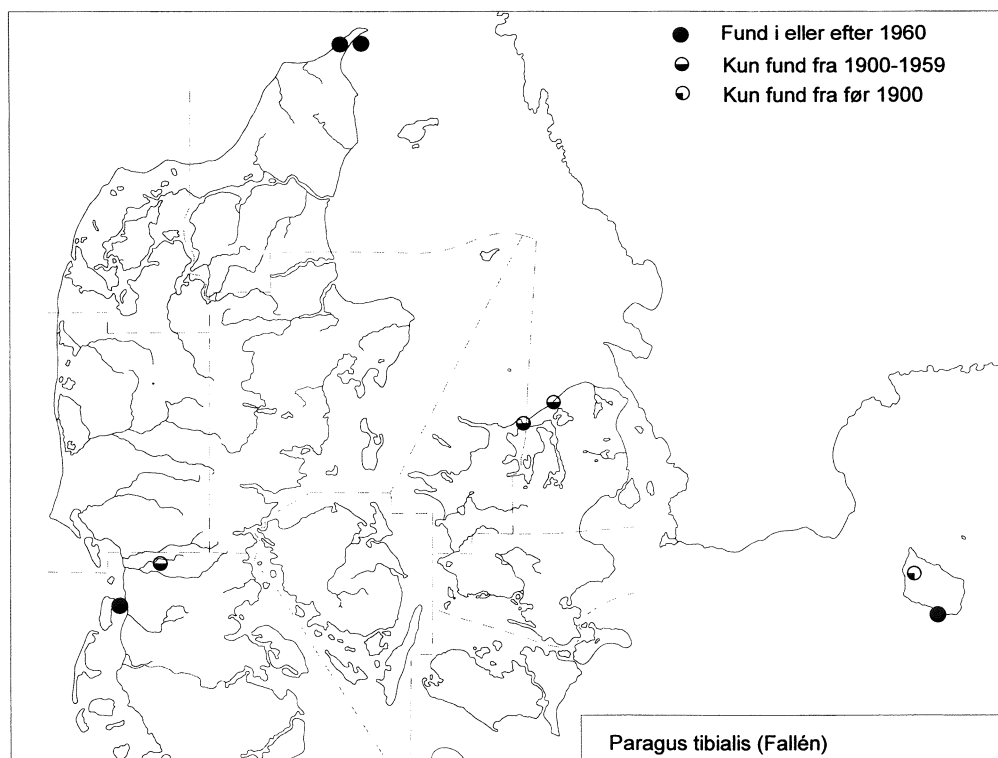

Fig. 5. Danske fund af *Paragus tibialis*.

– SJ: Rømø Nørreland, MG61: 5 stk. ♂ 15.viii. 2001 (Tolsgaard & Bygebjerg). Rømø Sønderland, MG60: 2 stk. ♂ 15.viii. 2001 (Tolsgaard & Bygebjerg). Mølby, Rømø, MG70: 1 stk. ♂ 20.viii. 2003 (S. Tolsgaard).

Arten er nyudskilt fra *Paragus tibialis*.

12. *Platycheirus (Pachysphyria) ambiguus* (Fallén, 1817). Gråplettet Spiralhårsflue. NEJ: Skagen By, NJ99: 2 stk. ♀ 22.v. 2003 (R. Bygebjerg). Ålbæk ved Gårdbogård, NJ88: 2 stk. (♂ & ♀) 23.v. 2001 og 2 stk. ♀ 10.v. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Sønderbjerg, Anholt, PH58: 1 stk. ♀ 29.v. 2002 på Alm. Røn (*Sorbus aucuparia*) nær ved et slåenkrat (R. Bygebjerg). – F: Stige, NG84: 1 stk. ♀ 12.v. 2001 og 1 stk. ♀ 9.v. 2002 (O. Buhl). – NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. ♀ 11.v. 2003 og 1 stk. ♂ 20.v. 2003 begge på blomstrende Æble (*Malus* sp.) (B. Haagen Petersen).

13. *Platycheirus (Pachysphyria) transfugus* (Zetterstedt, 1838). Gulplettet Spiralhårsflue. EJ: Glatved, PH14: 1 stk. ♀ 25.v. 2003 (T. Munk). – LFM: Høvblege, UA49: 1 stk. ♀ 28.v. 2003 (S. Tolsgaard).

Ny for distriktet EJ. Der kendes nu 3 danske eksemplarer af denne art.

17. *Platycheirus discimanus* Loew, 1871. Skive-Bredfodsflue.

NEJ: Bunken Plantage, NJ88: 2 stk. ♀ 8.v. 2001 og 12.v. 2001 (R. Bygebjerg). Ålbæk Plantage, NJ88: 2 stk. (♂ & ♀) 6.v. 2001 og 8.v. 2001 (R. Bygebjerg). Tolne Skov, NJ77: 1 stk. ♀ 5.v. 2000 (R. Bygebjerg). Rold Skov, NH49: 1 stk. ♀ 1.v. 2000 (R. Bygebjerg). – EJ: Noringure Skov, NH64: 1 stk. ♂ 27.iv. 2000 (R. Bygebjerg). – NEZ: Tisvilde, UC11:

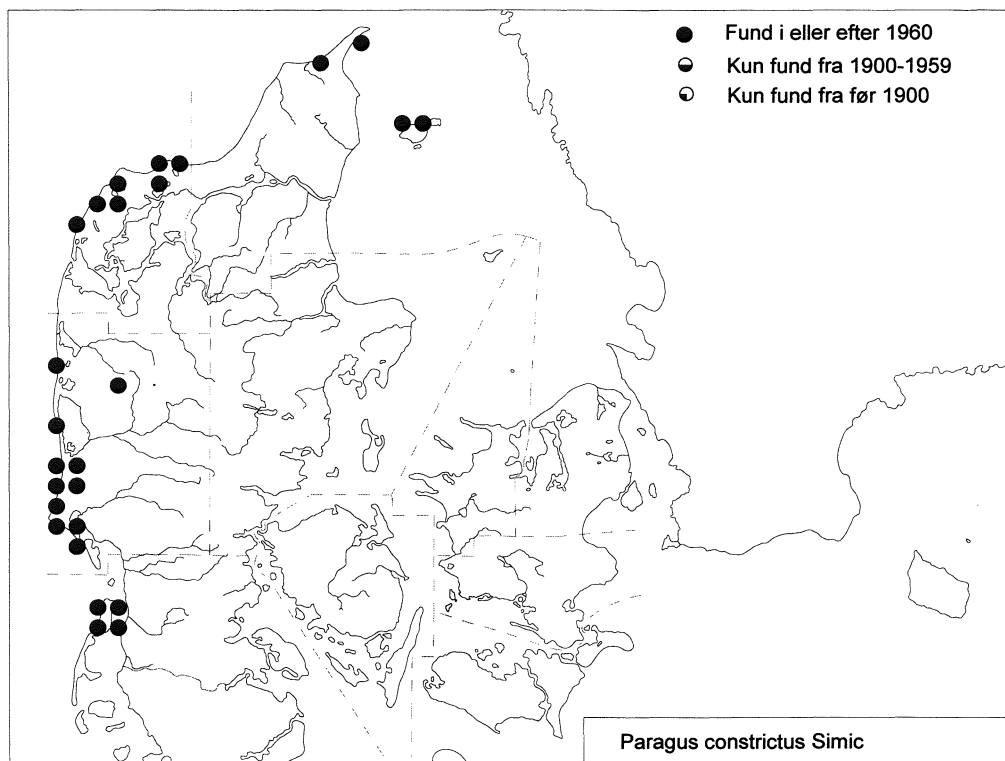

Fig. 6. Danske fund af *Paragus constrictus*.

4 stk. (♂ & 3 ♀) 12.v. 2000 og 9.-31.v. 2001 (B. Haagen Petersen). – B: Almindingen, VB90: 5 stk. (3 ♂ & 2 ♀) 1.v. 2001 på pilerakler (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg).

Ny for Bornholm.

18. *Platycheirus europaeus* Goeldlin, Maibach & Speight, 1990. Europæisk Bredfodsflue. NEJ: Grenen, NK90: 1 stk. ♀ 18.viii. 2000 (R. Bygebjerg). Præstesø, Råbjerg, NJ88: 1 stk. ♀ 1.ix. 2000 (R. Bygebjerg). – EJ: Wilhelmineslyst, Anholt, PH58: 1 stk. ♀ 25.-27.v. 2002 (R. Bygebjerg). Byen/Kæret, Anholt, PH58: 1 stk. 10.-15.viii. 2002 (S. Tolsgaard). Skramsø Plantage, PH03: 1 stk. ♂ 10.v. 2002 (T. Munk). Fuglslev, PH03: 1 stk. ♂ 29.vi. 2003 (T. Munk). Hestedamshoved, Jelling Skov, NG27: 1 stk. ♂ 15.vi. 2003 (R. Bygebjerg). Klejs Bakker, NG57: 4 stk. ♀ 23.v.-6.vi. 2003 (K. Alminde). – SZ: Holmegaards Mose, PG73: 1 stk. ♀ 4.vi. 2002 (R. Bygebjerg).

20. *Platycheirus immarginatus* (Stæger in Zetterstedt, 1849). Kyst-Bredfodsflue. NEJ: Bunken plantage, NJ88: 3 stk. ♂ ved bredden af branddam 16.vi. 2000 (R. Bygebjerg). – EJ: Flakket, Anholt, PH58: 8 stk. 28.-30.v. 2001 (R. Bygebjerg). Porsemosen/Ørkenen, Anholt, PH58: 1 stk. ♀ 30.v. 2001 (R. Bygebjerg). – LFM: Ulvshale, UB20: 1 stk. ♀ 8.viii. 2003 (R. Bygebjerg).

22. *Platycheirus occultus* Goeldlin, Maibach & Speight, 1990. Sløret Bredfodsflue. NEJ: Sandmilen, NJ99: 1 stk. ♀ 29.vii. 2002 (R. Bygebjerg). Ålbæk Plantage, NJ88: 2 stk. ♀ 18.v. 2002 og 1 stk. ♂ 30.iv. 2003 (R. Bygebjerg). WJ: Nørremosen, Skærsø, NG16: 1 stk. ♀ 16.vii. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Wilhelmineslyst, Anholt, PH58: 3 stk. ♀ 25.v. 2002

(R. Bygebjerg). Flakket, Anholt; PH58: 1 stk. ♂ 10.-15.viii. 2002 og 2 stk. ♂ 2.vii. 2003 (S. Tolsgaard). Løvenholm Skov, NH95: 1 stk. ♀ 7.viii. 2001 (S. Tolsgaard). – SJ: Rømmø Nørrelund, MG61: 1 stk. ♀ 15.viii. 2001 (S. Tolsgaard). Bjergskov Overdrev, NF29: 1 stk. ♀ 31.v. 2003 (K. Alminde). – LFM: Ulvshale, UB20: 1 stk. ♀ 7.vi. 2002 (R. Bygebjerg). – B: Almindingen, VB90: 1 stk. ♂ 12.v. 2001 (L. Trolle) og 1 stk. ♂ 24.v. 2001 (M. Top-Jensen).

Ny for SJ og Bornholm. Arten kendes hermed fra alle de 11 danske distrikter.

24. *Platycheirus perpallidus* Verrall, 1901. Bleg Bredfodsflue.

NEJ: Ålbæk Plantage, NJ88: 2 stk. ♂ 18.v. 2002 (R. Bygebjerg). – WJ: Gyttegårds Plantage, NG07: 3 stk. ♂ 16.vii. 2002 (R. Bygebjerg). – EJ: Flakket, Anholt, PH58: 4 stk. ♂ 28.-30.v. 2001 (R. Bygebjerg). Allestrupgård Plantage, NH67: 1 stk. ♀ 13.v. 2002 (R. Bygebjerg). Gjesing Mose, NH95: 3 stk. (♂ & 2 ♀) 7.viii. 2001 (R. Bygebjerg). SZ: Holmegaards Mose, PG73: 1 stk. ♂ 20.viii. 2001 (R. Bygebjerg).

Ny for distriktet SZ.

28. *Platycheirus sticticus* (Meigen, 1822). Lille Bredfodsflue.

NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. ♀ 1.viii. 1997 og 1 stk. ♀ 15.vii. 2001 (B. Haagen Petersen).

29. *Platycheirus tarsalis* (Schummel, 1836). Tidlig Bredfodsflue.

NEJ: Lerbæk Skov, NJ97: 4 stk. (♂ & 3 ♀) og yderligere 4 stk. observeret 14.-15.v. 2000 (R. Bygebjerg). Rugtved Skov, NJ84: 3 stk. ♂ 13.v., 15.v. og 22.v. 2000 (R. Bygebjerg). – EJ: Ørnbjerg Mølle, Skramsø Plantage, PH03: 1 stk. ♀ 1.vi. 2003 (T. Munk). "Kilderne", Molslaboratoriet ved Femmøller, NH93: 1 stk. ♀ 6.vi. 1996 (T. Munk). – LFM: Høvblege, Møn, UA49: 1 stk. ♀ 27.v. 2003 (R. Bygebjerg). – B: Saltuna, WB01: 1 stk. ♀ 20.v. 2002 (M. Top-Jensen).

Ny for distriktet NEJ.

32. *Chrysotoxum arcuatum* (Linneaus, 1758). Klit-Hvepsesvirreflue.

SJ: Draved Skov, MF99: 1 stk. ♀ 12.viii. 2000 (O. Buhl).

Første fund fra distriktet SJ efter 1960.

36. *Chrysotoxum vernale* Loew, 1841. Forårs-Hvepsesvirreflue.

NEJ: Bjergby, NJ67: 1 stk. ♀ 9.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Tolne Skov, NJ77: 1 stk. ♀ 3.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Bannerslund ved Elling, NJ87: 1 stk. ♀ 23.v. 2001 (R. Bygebjerg). Blokhus Plantage, NJ34: 1 stk. ♀ 20.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Høstemark Skov, NJ71: 1 stk. ♀ 17.v. 2002 (R. Bygebjerg). – EJ: Pindstrup, NH85: 1 stk. ♀ 21.v. 2002 (R. Bygebjerg). Glatved Grusgrav, PH14: 1 stk. ♀ 25.v. 2003 (S. Tolsgaard).

[00. *Syrphus rectus* Osten Sacken, 1875.

EJ: Anholt Fyr, PH69: 1 stk. ♀ 27.v. 2001 (R. Bygebjerg, verif. M. Speight). Århus, NH72: 1 stk. ♀ 16.x. 1993 (S. Tolsgaard). – SJ: Gasse Skrøp, MG91: 1 stk. ♀ 2.viii. 1987 (J. Mahler, col.: NHMA). NEZ: Frederiksdal, UB38: 1 stk. ♀ 7.viii. 1903 (C. R. Larsen col.: NHMA).]

41. *Epistrophella euchroma* (Kowarz, 1885). Smuk Glanssvirreflue.

NEJ: Napstjært, NJ88: 1 stk. 11.v. 2000 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Bunken Plantage, NJ88: 1 stk. 13.v. 2001 (R. Bygebjerg). Tolne Skov, NJ77: 1 stk. 5.v. 2000 (R. Bygebjerg). Pikkerbakken ved Frederikshavn, NJ96: 1 stk. 4.v. 2000 og 1 stk. 14.v. 2001 på Slåen (*Prunus spinosa*) (R. Bygebjerg). Nordmarken, Læsø, PJ25: 1 stk. 29.v. 2003 (I. R. Wynne). Rugtved Skov, NJ84: ca. 15 stk. observeret 13.v. 2000 (Bygebjerg & Munk). Høstemark Skov, NJ71: 1 stk. 17.v. 2002 (R. Bygebjerg). – EJ: Glesborg Kær, PH16: 1 stk. 16.v. 2000

på Ahorn (*Acer pseudoplatanus*) (R. Bygebjerg). Gjerrild Overskov, PH16: 1 stk. 16.vi. 2002 (S. Tolsgaard). Moesgaard, NH71: 2 stk. 12.v. 2003 (S. Tolsgaard). Treldekirkeskov-
ven, NG56: 1 stk. 19.v. 2001 (K. Alminde). – LFM: Ulvshale, UB20: 1 stk. 29.v. 2003 (R.
Bygebjerg).

00. *Epistrophe cryptica* Doczkal & Schmid, 1994.

NEJ: Kandestederne, NJ89: 1 stk. ♂ 14.vi. 1996 fundet i opskyl (leg. R. Bygebjerg, det. U.
Schmid). – EJ: Højkol, NH41: 1 stk. ♂ 28.iv. 1990 (leg. S. Tolsgaard, det. U. Schmid).

Ny for Danmark.

44. *Epistrophe grossulariae* (Meigen, 1822). Stikkelsbær-Glanssvirreflue.

NEJ: Skagen Klitplantage, NJ99: ca. 20 eksemplarer observeret 19.-26.vi. 2001 (R. By-
gebjerg). – NWJ: Hvidbjerg Klitplantage, MJ60: 1 stk. ♀ 20.vii. 2000 på Blåhat (*Knautia
arvensis*) (S. Tolsgaard). – EJ: Fuglslev, PH03: 1 stk. ♀ 30.v. 2003 (T. Munk).

47. *Epistrophe flava* Doczkal & Schmid, 1994 (= *E. ochrostoma*). Bleg Glanssvirreflue.

NEZ: Køge Ås, UB15: 3 stk. ♀ 31.v. 2000 (Tolsgaard & Bygebjerg). – LFM: Ulvshale, UB20: 1
stk. ♂ 8.vi. 2003 (S. Tolsgaard). Hannenov Skov, PF87: 1 stk. ♀ 5.vi. 2002 (S. Tolsgaard).

Ny for distriktet LFM.

50. *Eupeodes bucculatus* (Rondani, 1857) (= *E. latilunulatus*). Bredplettet Marksvirreflue.

NEJ: Skagen Klitplantage, NJ89: 1 stk. ♀ 14.ix. 2000 (R. Bygebjerg). – EJ: Anholt, By/
Kæret, PH58: 1 stk. ♀ 24.-29.v. 2002 (S. Tolsgaard).

53. *Eupeodes nielseni* (Dusek & Laska, 1976). Mørk Marksvirreflue.

B: Sorthat, VB81: 1 stk. ♂ 3.v. 2001 (R. Bygebjerg).

Ny for Bornholm.

55. *Lapposyrphus lapponicus* (Zetterstedt, 1838). Laplands-Svirreflue.

NEJ: Bunken Plantage, NJ88: 1 stk. ♀ 8.v. 2001 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Uggerby
Plantage, NJ68: 1 stk. ♂ 22.viii. 2000 (R. Bygebjerg). – NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. ♂ 2.vii.
1995 og 1 stk. ♀ 5.viii. 2000 (B. Haagen Petersen). – B: Saltuna, WB01: 1 stk. ♀ 26.-27.
ix. 2001 fanget på UV-lys (M. Top-Jensen).

Første fund fra Bornholm (Top-Jensen, 2003).

61. *Dasysyrphus pauxillus* Williston, 1887 (= *D. nigricornis*). Nordisk Skovsvirreflue.

NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. ♂ 2.vii. 1995, 1 stk. ♂ 4.v. 1999 og 1 stk. ♂ 8.v. 2002 på Fjeld-
Ribs (*Ribes alpinum*) (B. Haagen Petersen). – B: Sorthat, VB81: 1 stk. ♂ 3.v. 2001 (R.
Bygebjerg).

Ny for Bornholm. Angivelserne i den seneste fundliste af to fund af denne art fra dis-
trikt EJ, UTM-kvadratet PH03 har ikke kunnet verificeres, idet det ene eksemplar er
fejlbestemt, og det andet er bortkommet.

66. *Leucozona (Ischyrosyrphus) glaucius* (Linnaeus, 1758). Blåplettet Svirreflue.

EJ: Norringure Skov, NH63: 1 stk. ♀ 30.viii. 2001 (R. Bygebjerg). Ørnbjerg Mølle, Skram-
sø Plantage, PH03: 1 stk. ♂ 25.vii. 2002 (T. Munk). – SZ: Holmegaards Mose, PG73: obser-
veret i antal 20.viii. 2001 (Tolsgaard & Bygebjerg).

68. *Melangyna barbifrons* (Fallén, 1817). Mørk Svirreflue.

NEJ: Hulsig, NJ89: 2 stk. ♀ 5.-8.v. 2001 (R. Bygebjerg). Bunken Plantage, NJ88: 2 stk. ♀
8.-9.v. 2001 og 1 stk. ♀ 25.iv. 2002 (R. Bygebjerg). Ålbæk, NJ88: 2 stk. ♀ 8.-15.v. 2001 (R.

Bygebjerg). Svinkløv Plantage, NJ13: 1 stk. ♂ 14.iv. 2003 (R. Bygebjerg). Sandmosen, Kås, NJ33: 1 stk. ♀ 14.iv. 2003 (R. Bygebjerg). – WJ: Trehuse ved Frederiks, NH14: 1 stk. ♀ 20.iv. 2002 (R. Bygebjerg). Ilskov, NH03: 2 stk. ♂ 28.iii. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Stenholt Skov, NH22: 4 stk. ♂ 31.iii. 2002 og 1 stk. ♂ 28.iii. 2003 (R. Bygebjerg). Højkol, NH41: 3 stk. ♀ 11.iv. 2002 (S. Tolsgaard). Pinds Mølle, NH61: 1 stk. ♂ 26.iii. 2002 (S. Tolsgaard). – B: Almindingen, VB90: 1 stk. ♀ 1.v. 2001 (R. Bygebjerg).

Ny for distrikterne WJ og Bornholm.

69. *Melangyna compositarum* (Verrall, 1873). Kurve-Svirreflue.

NEJ: Skagen, NJ99: 1 stk. ♂ 25.vi. 2001 (R. Bygebjerg). – NWJ: Bøgsted Rende, MJ61: 1 stk. ♂ 12.vii. 2002 (S. Tolsgaard). – EJ: Anholt By, PH58: 4 stk. ♂ 30.vi.-2.vii. 2003 (S. Tolsgaard). Norringure Skov, NH63 1 stk. ♂ 12.viii. 2000 (R. Bygebjerg). Stavtrup, NH62: 1 stk. ♀ 12.vi. 2000 (S. Tolsgaard).

Ny for distriktet NWJ. Der er forholdsvis få fund af denne art fra Jylland.

76. *Meligramma guttata* (Fallén, 1817). Plettet Svirreflue.

NEJ: Skagen Klitplantage, NJ99: ca. 20 eksemplarer observeret 19.vi.-2.vii. 2001 (R. Bygebjerg).

77. *Meligramma triangulifera* (Zetterstedt, 1843). Trekant-Svirreflue.

NEJ: Skagen By, NJ99: 1 stk. ♂ 22.v. 2003 (R. Bygebjerg). Lerbæk Skov, NJ97: 1 stk. ♀ 14.v. 2000 (R. Bygebjerg). Pikkerbakken ved Frederikshavn, NJ96: 1 stk. ♂ 14.v. 2001 (R. Bygebjerg). – EJ: Tinning Skov, NH63: 1 stk. ♀ 18.v. 2000 (R. Bygebjerg). – F: Æbelø, NG76: 2 stk. ♀ 29.v. 2001 (malaisefælde, leg.: ZMUC, col.: O. Buhl). Langesø, Ruehede Skov, NG74: 1 stk. ♀ 3.v. 2000 på Almindelig Hæg (*Prunus padus*) (O. Buhl).

82. *Parasyrphus nigratarsis* (Zetterstedt, 1843). Sortfodet Busksvirreflue.

NEJ: Napstjært, NJ88: 3 stk. (♂ & 2 ♀) 11.v. 2000 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Nymølle Bæk, NJ75: 2 stk. ♀ 4.vi. 2001 (R. Bygebjerg). – EJ: Allestrupgård Plantage, NH67: 1 stk. ♂ 13.v. 2002 (R. Bygebjerg).

84. *Parasyrphus vittiger* (Zetterstedt, 1843). Bjerg-Busksvirreflue.

NEJ: Skagen, NJ99: 1 stk. ♀ 26.v. 2000 og 1 stk. ♀ 26.vi. 2001 (R. Bygebjerg). Sandmilen, NJ99: 1 stk. ♀ 20.vii. 2002 (R. Bygebjerg). Rold Skov, NH49: 1 stk. ♂ 1.v. 2000 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg).

85. *Xanthogramma festivum* (Linnaeus, 1758). Tidlig Ornamentsvirreflue.

EJ: Klejs Bakker, NG57: 1 stk. ♂ 25.v. 2003 og yderligere et eks. observeret 29.v. 2003 (K. Alminde). – NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. ♂ siddende på sandet sti 12.v. 2000 og observeret samme sted 20.v. 2002 og 2.vi. 2002 (B. Haagen Petersen). – LFM: Høvblege, Møn, UA49: 2 stk. (♂ & ♀) 28.v. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg).

88. *Didea alneti* (Fallén, 1817). Grøn Buesvirreflue.

NEJ: Skagen, NJ99: 1 stk. ♂ 11.vi. 2003 (R. Bygebjerg). Skagen Klitplantage, NJ89: 1 stk. ♀ 10.ix. 2000 (R. Bygebjerg). Svinkløv, NJ23: 1 stk. ♀ 14.vi. 2000 på Almindelig Kongepen (*Hypochoeris radicata*) (O. Buhl). – EJ: Anholt Fyr, PH69: 1 stk. ♀ 25.vii. 2001 (R. Bygebjerg). Anholt ved Kæret, PH58: 1 stk. ♀ 4.ix. 2001 (R. Bygebjerg). Hemmed, PH06: 1 stk. ♀ 13.vi. 2001 (S. Tolsgaard). Lauerbjerg, NH54: 1 stk. ♂ 23.vii. 2002 (R. Bygebjerg). Norringure Skov, NH63: 1 stk. ♂ fanget og yderligere 3 stk. observeret 12.-14.viii. 2000 (R. Bygebjerg). – NEZ: Tisvilde, UC11: observeret enkeltvis 11.v.-18.ix. 2003 (B. Haagen Petersen). – LFM: Ulvshale, UB20: 6 stk. 29.v.-12.vi. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg).

90. *Didea intermedia* Loew, 1854. Mørk Buesvirreflue.
NEJ: Sandmilen, NJ99: 1 stk. 25.ix. 2000. Skagen, NJ99: 2 stk. 19.-26.vi. 2001. Skagen Klitplantage, NJ89: 2 stk. 30.ix. 2000. Ålbæk Plantage 1 stk. 3.vi 2000 (alle leg. R. Bygebjerg). – NWJ: Hvidbjerg Klitplantage, MJ60: 2 stk. 28.-29.vii. 2002 (S. Tolsgaard). – EJ: Kæret, Anholt, PH58: 1 stk. 4.ix. 2001 (R. Bygebjerg). Ørsted Bakker, NH86: 1 stk. 15.x. 2003 (S. Tolsgaard). Skramso Plantage, PH03: 1 stk. 6.vi. 2002 (T. Munk). – LFM: Ulvshale, UB20: 3 stk. 10.-12.vi. 2003 (S. Tolsgaard). Vindeholme Skov, PF36: 1 stk. 27.v. 2003 på Hvidtjørn (*Crataegus* sp.) (R. Bygebjerg).

91. *Eriozona syrphoides* (Fallén, 1817). Bjerg-Svirreflue.
NEJ: Skagen, NJ99: 1 stk. observeret 25.v. 2000 og 1 stk. ♀ 11.vi. 2003 på Hvidtjørn (*Crataegus* sp.) (R. Bygebjerg). – EJ: Løvenholm Skov, NH95: 1 stk. ♂ 7.viii. 2001 (S. Tolsgaard). Fuglslev, PH03: 1 stk. ♀ 8.ix. 2001 (T. Munk). – NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. ♀ 5.vii. 2000 på Hyldebladet Baldrian (*Valerina sambucifolia*) (B. Haagen Petersen).

93. *Meliscaeva auricollis* (Meigen, 1822). Trapez-Svirreflue.
EJ: Louisenlund Skov, Endelave, NG87: 1 stk. ♂ af formen *maculicornis* 19.iv. 2003 (K. Alminde). – F: Stige, NG84: 1 stk. ♀ 12.v. 2002 (O. Buhl).
Fundet fra Endelave er det tidligste fund af denne art i Danmark.

99. *Sphaerophoria loewi* Zetterstedt, 1843. Tagrør-Kuglebærerflue.
NEJ: Råbjerg Milesø, NJ88: 3 stk. (2 ♂ & ♀) 6.vii. 2001 (R. Bygebjerg). – WJ: Nørremosen, Skærsø, NG16: observeret i antal 16.vi. 2003 (R. Bygebjerg). – LFM: Ulvshale, UB20: 5 stk. ♂ 8.viii. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg).

Ny for distriktet LFM.

102. *Sphaerophoria potentillae* Claussen, 1984. Tormentil-Kuglebærerflue.
EJ: Vejlbø Mose, NH32: 1 stk. ♂ 18.vi. 2002 (S. Tolsgaard).

103. *Sphaerophoria rueppelli* (Wiedemann, 1830). Ruderat-Kuglebærerflue.
LFM: Brunddragene, PF55: 8 stk. (6 ♂ & 2 ♀) 21.viii. 2001 (Tolsgaard & Bygebjerg).

105. *Sphaerophoria taeniata* (Meigen, 1822). Strand-Kuglebærerflue.
WJ: Grindsted Å, 4 km øst for Grindsted, MG97: 1 stk. ♂ 16.vii. 2002 (T. Munk). Refsgårde, NG16: 1 stk. ♂ 5.ix. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Anholt, PH58: 3 stk. ♂ 10.-15.viii. 2002 (Tolsgaard & Bygebjerg). Skåde, Blommehaven, NH71: 1 stk. ♂ juli 2001 (S. Tolsgaard). Norsminde Havn, NH70: 3 stk. ♂ 17.viii. 2003 (S. Tolsgaard). Klejs Bakker, NG57: 1 stk. ♂ 18.v. 2003 (K. Alminde). Seest Mølleå, Kolding, NG24: 1 stk. ♂ 19.vii. 2003 (R. Bygebjerg). – SZ: Holmegaards Mose, PG73: 1 stk. ♂ 20.viii. 2001 (R. Bygebjerg). – LFM: Møns Klint, UA49: 7 stk. ♂ 7.viii. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg). Ydø Dragene, PF27: 3 stk. ♂ 9.viii. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg). Hannenov Skov, PF87: 1 stk. ♂ 23.viii. 2001 (R. Bygebjerg). Gedser Odde, PF95: 2 stk. ♂ 27.-28.v. 2003 (S. Tolsgaard).

108. *Microdon analis* (Macquart, 1842) (= *Microdon eggeri*). Mørk Myresvirreflue.
SZ: Holmegaards Mose, PG73: 1 stk. ♀ 4.vi. 2002 (S. Tolsgaard). – LFM: Horreby Lyng, UA07: 1 stk. ♀ 5.vi. 2002 (R. Bygebjerg).

109. *Microdon mutabilis* (Linnaeus, 1758). Mose-Myresvirreflue.
EJ: Almose, Fjeld Skov, NH95: 1 stk. ♀ 3.vi. 2000 (S. Tolsgaard).

113. *Pipiza luteitarsis* Zetterstedt, 1843. Gulfodet Gallesvirreflue.

NEJ: Skagen By, NJ99: Observeret i antal 15.-31.v. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Moesgaard Skov, NH71: 1 stk. ♂ 14.v. 1996 (K. Alminde). – F: Stige, NG84: 1 stk. ♂ 30.iv. 2000 og 2 stk. (♂ & ♀) 6.-9.v. 2002 (O. Buhl).

Da larven lever af bladlus knyttet til elm (*Ulmus* sp.), vil elmesygens hærgen have store konsekvenser for artens fremtid i landet.

118. *Heringia heringi* (Zetterstedt, 1843). Mørk Løvgallesvirreflue.

F: Stige, NG84: 1 stk. ♂ 12.v. 2001 (O. Buhl).

Der er meget få nye registreringer af denne art, der formentlig er påvirket af, at elmetræer forsvinder i stort tal p.g.a. elmesygen.

119. *Trichopsomyia joratensis* Goeldlin, 1997 (= *T. carbonaria* (Meigen, 1822)). Sort Hårsvirreflue.

EJ: Langesø, Skramsø Plantage, PH03: 1 stk. ♀ 5.vi. 2002 (T. Munk). – F: Langesø, Årligmark Skov, NG74: 1 stk. ♂ 26.vi. 1994 på Hulsvøb (*Chaerophyllum temulentum*) (O. Buhl).

Ny for distrikterne EJ og F. Der kendes hermed 4 danske eksemplarer af arten.

Navneændring ifølge Goeldlin de Tiefenau (1997), der konkluderer at Meigens type af *carbonaria* tilhører slægten *Pipiza*.

125. *Heringia (Neocnemodon) verrucula* (Collin, 1931) Vortet Sporesvirreflue.

B: Sorthat, VB81: 2 stk. (♂ & ♀) (R. Bygebjerg). Almindingen, VB90: 1 stk. ♂ 1.v. 2001 (R. Bygebjerg).

Ny for Bornholm. Der kendes nu 10 danske eksemplarer af arten. Den er ikke fundet i Sverige (Bartsch, 2001).

000. *Psilota anthracina* Meigen, 1822.

LFM: Ulvshale, UB20: 1 stk. ♂ 28.v. 2003 (S. Tolsgaard) og 4 stk. (2 ♂ & 2 ♀) 29.v. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg).

Første danske fund. Den nye danske art behandles nærmere af Tolsgaard (in prep.).

127. *Portevinia maculata* (Fallén, 1817). Ramsløg-Svirreflue.

EJ: Gylling Næs, NG78: 1 stk. ♂ 19.vi. 1996 og 2 stk. (♂ & ♀) 23.vi. 1996 (K. Alminde). – SZ: Korsør, PG33: 1 stk. ♂ 5.vi. 2002 (I. R. Wynne).

129. *Cheilosia longula* (Zetterstedt, 1838). Lang Urtesvirreflue.

SZ: Holmegaards Mose, PG73: 1 stk. ♀ 20.viii. 2001 (R. Bygebjerg). – LFM: Hannenov Skov, PF87: 1 stk. ♀ 23.viii. 2001 (R. Bygebjerg). Horreby Lyng, UA07: 1 stk. ♂ 23.viii. 2001 (R. Bygebjerg).

Ny for distrikterne SZ og LFM.

136. *Cheilosia frontalis* Loew, 1857. Sump-Urtesvirreflue.

NEJ: Rold Skov, NH49: 1 stk. ♂ 1.v. 2000 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Fyrkat Mølle, NH47: 1 stk. ♀ 8.v. 2002 (R. Bygebjerg).

137. *Cheilosia lasiopa* Kowarz, 1885 (= *C. honesta*). Vejbred-Urtesvirreflue.

Iagttagelser vedrørende biologi og larver af denne art er beskrevet på baggrund af dansk materiale. Æg og larver er fundet på Lancetbladet Vejbred (*Plantago lanceolata*) (Stuke & Carstensen, 2000).

138. *Cheilosia illustrata* (Harris, 1780). Broget Urtesvirreflue.

EJ: Moesgaard Have, NH71: 5 stk. (4 ♂ & 2 ♀) 14.vii. 1996 især på Angelik (*Angelica sylvestris*) (K. Alminde). Hansted Skov, NG59: observeret i antal 17.vii. 2003 og 1.viii. 2003 (R. Bygebjerg). Barrit Tykke, NG57: 1 stk. ♀ 5.viii. 2001 (K. Alminde). Højen Å, NG36: observeret i antal 6.vii. 2002 (K. Alminde). – F: Staurby Skov, NG45: 1 stk. 18.vi. 2000 (J. Rosschou). Tarup, Davinde Phoenix, NG93: 1 stk. ♀ 23.vi. 2002 (O. Buhl). Brahesborg, NG62: 1 stk. 15.vii. 2002 (J. Rosschou). – LFM: Møns Klint, UA49: flere stk. observeret på Alm. Bjørneklo (*Heracleum sphondylium*) 13.vii. 2003 (I. R. Wynne).

141. *Cheilosia vulpina* (Meigen, 1822). Artiskok-Urtesvirreflue.

EJ: Tinning Skov, NH63: 3 stk. (♂ & 2 ♀) 18.v. 2000 (R. Bygebjerg). Aarhus Mindepark, NH72: 1 stk. ♀ 8.viii. 2002 (R. Bygebjerg). Gylling Næs, NG78: 1 stk. ♀ 27.vi. 1996 og 1 stk. ♀ 2.vii. 1996 (K. Alminde). Klejs Bakker, NG57: 1 stk. ♀ 29.v. 2003 (K. Alminde).

143. *Cheilosia canicularis* (Panzer, 1801). Hestehov-Urtesvirreflue.

WJ: Runkenberg ved Egtved, NG16: 2 stk. (♂ & ♀) 4.viii. 2003 (R. Bygebjerg). Refsgårde, NG16 og Tågelund, NG16: flere stk. observeret 5.ix. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg). – EJ: Århus Universitetspark, NH72: observeret i antal i perioden 1.ix.-15.x. 2000 (S. Tolsgaard). Mindeparken, Århus, NH72: 2 stk. 16.-22.ix. 2001 og 2 stk. (♂ & ♀) 8.viii. 2002 (S. Tolsgaard). Søsterhøj, Skåde, NH71: 1 stk. ♀ 2.x. 2002 (S. Tolsgaard). Bjerre Skov, NG58: 1 stk. ♀ 14.ix. 2002 (K. Alminde). Grejsdalen, NG37: 3 stk. (2 ♂ & ♀) på Agertidse (*Cirsium arvense*) 28.viii. 2001 (K. Alminde). Rosenvold Hage, NG56: ca. 10 eksemplarer observeret 5.ix. 2001 (K. Alminde). Skamlingsbanken, NG34: observeret i antal 6.ix. 2003 (R. Bygebjerg). – SJ: Overdrev vest for Dybvig Hoved, NG20: 1 stk. ♂ og yderligere 3 eksemplarer set 21.viii. 2002 (K. Alminde). Sønderballe Hoved, NG30: 1 stk. ♀ 20.viii. 2002 på høgeurt (*Hieracium* sp.) (K. Alminde).

Ny for distriktet WJ.

145. *Cheilosia flavipes* (Panzer, 1798). Gulbenet Urtesvirreflue.

NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. ♀ 16.v. 1997 og 1 stk. ♂ 19.v. 2003 på Mælkebøtte (*Taraxacum* sp.) (B. Haagen Petersen).

146. *Cheilosia grossa* (Fallén, 1817) Ræverød Urtesvirreflue.

B: Bjergebakke, VB80: 1 stk. ♀ 2.v. 2001 (R. Bygebjerg).

Ny for Bornholm.

148. *Cheilosia bergenstammi* Becker, 1894. Brandbæger-Urtesvirreflue.

NEJ: Bunken Plantage, NJ88: 1 stk. 28.vii. 2002 (R. Bygebjerg). Lerbæk Skov, NJ97: 1 stk. 23.viii. 2000 (R. Bygebjerg). Åsted Ådal, NJ86: 1 stk. 8.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Sæbygård Skov, NJ85: 2 stk. 31.vii. 2001 (R. Bygebjerg) og 3 stk. 22.v. 2003 (T. Munk). – NWJ: Mønsted, NH15: 5 stk. 9.v. 2002 og 1 stk. 13.ix. 2002 (R. Bygebjerg). – EJ: Allestrupgård Plantage, NH67: 2 stk. 13.v. 2002 (Tolsgaard & Bygebjerg). Hevring Hede, NH86: 1 stk. 18.v. 2003 (S. Tolsgaard). Glesborg Kær, PH06: 1 stk. 16.v. 2000 (S. Tolsgaard). Karlslund, Ølst, NH65: 3 stk. 14.ix. 2002 (S. Tolsgaard). Skramsø Plantage, PH03: 1 stk. 21.vii. 2002 (T. Munk). Fuglslev, PH03: 1 stk. 7.viii. 2002 (T. Munk). Klejs Bakker, NG57: 1 stk. 5.ix. 2003 (K. Alminde). – SJ: Draved Skov, MF99: 1 stk. 17.-24.viii. 2003 (T. Munk). – SZ: Overdrev nord for Tystrup Sø, PG64: 1 stk. 9.vii. 2003 (K. Alminde). Suserup Skov, PG63: 2 stk. 9.vii. 2003 (K. Alminde). – LFM: Høvblege, UA49: 1 stk. ♀ 27.v. 2003 (R. Bygebjerg). Jydelejet, UA49: 1 stk. ♂ 7.viii. 2003 (R. Bygebjerg).

Ny for distriktet LFM. Arten er i fremgang i Jylland, den kendes ikke fra Sverige, og en angivelse om et fund fra Bornholm i 2001 har vist sig at være en fejlbestemmelse.

000. *Cheilosia ranunculi* Doczkal, 2000.

NEJ: Høstemark Skov, NJ71: 2 stk. 21.v. 2003 (R. Bygebjerg). Rebild Bakker, NH59: 1 stk. 29.v. 1990 (R. Bygebjerg). NEJ: Hvalpsund, NH18: 1 stk. 27.v. 1988 på Lav Ranunkel (*Ranunculus repens*) (J. Mahler). Hvamme, Simested Å, NH28: 2 stk. 3.vi. 1967 (E. Torp). – EJ: Sletten, Strandkjær, NH92: 1 stk. 19.v. 1992 (T. Munk). Issehoved, Samsø, NH90: 1 stk. 7.vi. 1986 (Preben Jørgensen). Velds, NH35: 1 stk. 8.v. 1990 (S. Tolsgaard). – F: Lunge Bjerger, NG53: 1 stk. 27.v. 1991 på Ranunkel (*Ranunculus* sp.) (O. Buhl). Svaninge Bakker, NG70: 1 stk. 25.v. 1991 på Eng-Brandbæger (*Senecio jacobaea*) (O. Buhl). – NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. 5.vi. 1915 (Klöcker). Ermelund, Dyrehaven o.a., UB48: 15 stk. 1906-1970 (flere samlere). Stauningsø, UB25: 3 stk. 25.v. 1953 (W. Buch). Arten er nyudskilt fra *Cheilosia albitarsis*. Kun hanner af de to arter kan adskilles med sikkerhed.

165. *Chamaesyphus lusitanicus* Mik, 1898. Dværg-Svirreflue.

NEJ: Sandmilen, NJ99 og Skagen Klitplantage, NJ99 & NJ89: observeret i antal især på Hedelyng (*Calluna vulgaris*) i perioden 7.ix.-7.x. 2000, 19.viii.-14.x. 2001 og 7.vii.-27.ix. 2002 (R. Bygebjerg). Bunken Plantage, NJ88: 1 stk. ♀ 26.viii. 2000 (R. Bygebjerg). – EJ: Anholt, PH58: 10 stk. 3.-6.ix. 2001 (S. Tolsgaard) og 2 stk. 14.viii. 2002 (R. Bygebjerg).

166. *Pelecocera tricineta* Meigen, 1822. Bredhorn-Svirreflue.

NEJ: Sandmilen, NJ99: 1 stk. 14.vii. 2001 og 4 stk. 29.vi.-21.ix. 2002 (R. Bygebjerg). Skagen Klitplantage, NJ89: 2 stk. ♀ 10.ix. 2000 og 5 stk. ♀ 25.ix. 2000 alle på Høst-Borst (*Leontodon autumnalis*) (R. Bygebjerg). Kærene, Læsø, PJ25: 1 stk. ♀ 18.vii. 2003 på *Ranunculus* sp. (I. R. Wynne). – NWJ: Tvorup Klitplantage, MJ61: 2 stk. ♀ 7.vii. 2002 (S. Tolsgaard). Bøgsted Rende, MJ61: 10 stk. 7.vii. 2002 (S. Tolsgaard). Lodbjerg Klitplantage, MH59: 2 stk. ♀ 19.vii. 2000 (S. Tolsgaard). Stenbjerg Klitplantage, MH59: 1 stk. ♀ 20.vii. 2000 (S. Tolsgaard). – EJ: Anholt, PH58: 3 stk. 3.-6.ix. 2001 (S. Tolsgaard) og 3 stk. 2.vii. 2003 (Lars D. Bruun). Anholt Fyr, PH69: 4 stk. 24.-26.vii. 2001 og 4 stk. 10.-15.viii. 2002 (S. Tolsgaard).

170. *Sericomyia lappona* (Linnaeus, 1758). Tidlig Silkesvirreflue.

NWJ: Vang, MJ71: 1 stk. 21.v. 2003 (H.N. Christensen). Første fund af arten fra Thy.

172. *Arctophila bombiformis* (Fallén, 1810). Gul Bjørnesvirreflue.

NEJ: Bjergby, NJ67: 1 stk. ♀ indsamlet og yderligere 2 stk. observeret 22.viii. 2000 (R. Bygebjerg). Pikkerbakken ved Frederikshavn, NJ96: 1 stk. ♀ 17.viii. 2001 (R. Bygebjerg). – WJ: Runkenbjerg, Egtved, NG16: 1 stk. ♀ og yderligere 1 stk. observeret 4.viii. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Dybdal, Rands, NG46: 1 stk. ♂ 6.viii. 2003 (R. Bygebjerg).

173. *Arctophila superbiens* (Müller, 1776). Brun Bjørnesvirreflue.

NEJ: Bjergby, NJ67: 2 stk. indsamlet og yderlige 5 stk. observeret 22.viii. 2000 (R. Bygebjerg). Tolne Skov, NJ77: 1 stk. ♂ 1.ix. 2000 (R. Bygebjerg). Favrholt, NJ86: 1 stk. ♂ 5.ix. 2000 (R. Bygebjerg). – WJ: Store Lihme, NG17: ca. 10 stk. observeret 5.ix. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg). Runkenbjerg, Egtved, NG16: ca. 6 stk. observeret 5.ix. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg). Refsgårde, NG16: 1 stk. ♀ 5.ix. 2003 (R. Bygebjerg). Nørremosen, Skærsø, NG16: 1 stk. observeret 5.ix. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg). – EJ: Nørtingure Skov, NH63: 1 stk. ♂ 30.viii. 2001 (R. Bygebjerg). Kjeldtoft, NH93: 1 stk. ♀ 8.-17.x. 2001 fanget i malaisefælde (Gry Hyldkrog & T. Munk). Rugballe Mose, NG27: 1 stk. ♂ 28.viii. 2001 (K. Alminde). Klejs Bakker, NG57: 1 stk. ♂ 8.ix. 2002 (K. Alminde). Bjerget, Skamlingsbanken, NG34: 1 stk. ♂ 6.ix. 2003 (R. Bygebjerg). – SJ: Overdrev vest

for Dybvig Hoved, NG20: 1 stk. ♂ indsamlet og yderligere 5-6 eksemplarer observeret 21.viii. 2003 (K. Alminde).

174. *Neoascia annexa* (Müller, 1776). Bredbåndet Køllesvirreflue.
EJ: Storskov, Moesgaard, NH71: 6 stk. (5 ♂ & ♀) 22.v. 2002 (S. Tolsgaard).

176. *Neoascia interrupta* (Meigen, 1822). Plettet Køllesvirreflue.
LFM: Vindeholme Skov, PF36: 1 stk. ♀ 27.v. 2003 (S. Tolsgaard).

178. *Neoascia obliqua* Coe, 1940. Skråbåndet Køllesvirreflue.
NEJ: Skov 2 km nord for Dybvad, NJ85: 2 stk. (♂ & ♀) 15.v. 2000 (T. Munk). Sæbygård Skov, NJ95: 1 stk. ♂ 22.v. 2003 (T. Munk). – WJ: Refsgårde, NG16: 2 stk. (♂ & ♀) 5.vi. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Langsø, Skramsø Plantage, PH03: 1 stk. ♀ 8.vi. 2003 (T. Munk). Århus Mindepark, NH72: 1 stk. ♂ 8.viii. 2002 (R. Bygebjerg). – LFM: Nyby, PF88: 1 stk. ♀ 29.v. 2003 (R. Bygebjerg). Herritslev Mose, PF76: 1 stk. ♀ 30.v. 2003 (R. Bygebjerg).

000. *Sphegina sibirica* Stackelberg, 1953.
NEJ: Skagen Klitplantage, NJ99: 1 stk. ♂ 11.vi. 2003 (R. Bygebjerg).
Ny for Danmark.

183. *Sphegina verecunda* Collin, 1937. Mørk Barksvirreflue.
EJ: Noringure Skov, NH63: 1 stk. ♀ 14.viii. 2000 (R. Bygebjerg).
Nordligste danske fund.

186. *Brachyopa insensilis* Collin, 1939. Elme-Træsftsvirreflue.
NEJ: Bjergby, NJ67: 3 stk. 9.v. 2000 og 2 stk. 9.vi. 2000 alle ved saftudflåd på Elm (*Ulmus* sp.) (R. Bygebjerg). Sæbygård Skov, NJ95: 1 stk. ♀ 13.v. 2000 på Vild Æble (*Malus sylvestris*) (R. Bygebjerg). Rold Skov ved Madum Sø, NH59: 1 stk. ♂ 1.vi. 2002 ved saftudflåd på Birk (*Betula* sp.) (R. Bygebjerg). – EJ: Sostrup, PH16: 3 stk. ♂ 16.v. 2000 ved saftudflåd på Elm (*Ulmus* sp.) (Tolsgaard & Bygebjerg). Klokkedal ved Horsens, NG58: 1 stk. ♂ 2.vi. 2002 (K. Alminde).

188. *Brachyopa pilosa* Collin, 1939. Bøge-Træsftsvirreflue.
NEJ: Ålbæk Plantage, NJ88: 1 stk. 9.v. 2001 på pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Tornby Plantage, NJ47: 1 stk. 10.v. 2002 (R. Bygebjerg). Lerbæk Skov, NJ97: 1 stk. 14.v. 2000 (R. Bygebjerg). Pikkerbakken ved Frederikshavn, NJ96: 5 stk. 4.v. 2000 på Slåen (*Prunus spinosa*) (R. Bygebjerg). Rugtved Skov, NJ84: observeret i antal ved saftudflåd på Poppe (*Populus* sp.) og enkelte på brændestabel med gammelt løvtræ 13.-22.v. 2000 (R. Bygebjerg), 1 stk. samme sted 13.v. 2000 (T. Munk). Donsted Skov ved Dybvad, NJ84: 1 stk. 13.v. 2000 (T. Munk). Høstemark Skov, NJ71: 4 stk. 21.v. 2003 (Munk & Bygebjerg). Fyrkat Mølle, NH47: 1 stk. 8.v. 2002 (R. Bygebjerg). – NWJ: Mønsted, NH15: 2 stk. ♂ 9.v. 2002 på Mirabel (*Prunus cerasifera*) (R. Bygebjerg). – EJ: Fjeld Skov, NH95: 1 stk. 16.v. 2000 på frisk Granstub (*Piceus* sp.) (R. Bygebjerg). Løvenholm Skov, NH95: 2 stk. 16.v. 2000 ved frisk Bøgestub (*Fagus* sp.) (Tolsgaard & Bygebjerg). Ramten Skov, NH95: 1 stk. 16.v. 2000 (S. Tolsgaard). Vosnæsgård Skov, NH83: 2 stk. 14.v. 2002 (T. Munk). Fuglslev, PH03: 1 stk. 19.v. 2002 (T. Munk). Skramsø Plantage, PH03: 4 stk. 10.v.-2.vi. 2003 (T. Munk). Moesgård Slotspark, NH71: 5 stk. 12.v. 2003 (S. Tolsgaard). Klokkedal ved Horsens, NG58: 3 stk. 9.-17.v. 2002 (K. Alminde). Højen Bæk, NG36: 3 stk. 10.v. 2003 (T. Munk). – LFM: Liselund, Møn, UA49: 1 stk. 13.vi. 2003 (S. Tolsgaard). Horreby Lyng, UA07: 1 stk. 5.vi. 2002 (S. Tolsgaard). – B: Sorthat, VB81: 1 stk. ♀ 3.v. 2001 på pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg).

Ny for distrikterne NWJ og Bornholm.

190. *Brachyopa testacea* (Fallén, 1817). Gran-Træsftvirreflue.

NEJ: Ålbæk, NJ88: 1 stk. 6.v. 2000 på Slåen (*Prunus spinosa*) og 2 stk. 8.-19.v. 2001 (R. Bygebjerg). Tornby Plantage, NJ47: 2 stk. 10.v. 2002 (R. Bygebjerg). Tolne Skov, NJ77: 4 stk. på stammer af Bøg (*Fagus* sp.) og 1 stk. på Fuglekirsebær (*Prunus avium*) 5.v. 2000 (R. Bygebjerg). Børglum Klosterskov, NJ76: 1 stk. på bøgestamme 8.v. 2000 og 1 stk. 8.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Donsted Skov ved Dybvad, NJ84: 6 stk. på nyfældet granstamme 13.v. 2000 (Munk & Bygebjerg). Vår Skov, NJ21: 2 stk. 9.vi. 2000 på frisk granstub (R. Bygebjerg). Høstemark Skov, NJ71: 1 stk. 17.v. 2002 og 3 stk. 21.v. 2003 (R. Bygebjerg). Rold Skov, NH49: 1 stk. 30.vi. 2001 (R. Bygebjerg). – NWJ: Mønsted, NH15: 2 stk. 9.v. 2002 på Mirabel (*Prunus cerasifera*) (R. Bygebjerg). – EJ: Allestrupgård Plantage, NH67: 1 stk. 13.v. 2002 (R. Bygebjerg). Mejlgård, PH06: 1 stk. 16.v. 2000 (R. Bygebjerg). Fjeld Skov, NH95: 2 stk. 16.v. 2000 (Tolsgaard & Bygebjerg). Noringure Skov, NH64: 1 stk. 27.iv. 2000 på Hvid Anemone (*Anemone nemorosa*) og 1 stk. 3.vi. 2002 (R. Bygebjerg).

Ny for distriktet NWJ.

191. *Orthonevra brevicornis* (Loew, 1843). Korthornet Mosesvirreflue.

NEJ: Ålbæk Plantage ved Gårdbogård, NJ88: 1 stk. 6.v. 2000 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Lerbæk Skov, NJ97: 1 stk. 14.v. 2000 og 1 stk. 28.v. 2000 (R. Bygebjerg). Pikkerbakken ved Frederikshavn, NJ96: 1 stk. 11.v. 2001 (R. Bygebjerg). Nymølle Bæk, NJ75: 2 stk. 4.vi. 2001 (R. Bygebjerg). Albæk ved Præstbro, NJ84: 1 stk. 13.v. 2000 (R. Bygebjerg). Fosdal, NJ23: 1 stk. 20.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Høstemark Skov, NJ71: 1 stk. 17.v. 2002 og 3 stk. 21.v. 2003 (R. Bygebjerg). Fyrkat Mølle, NH47: 1 stk. 8.v. 2002 (R. Bygebjerg). – NWJ: Mønsted, NH15: 2 stk. 9.v. 2002 (R. Bygebjerg). – EJ: Glatved Strand, PH14: 5 stk. 25.v. 2003 (Munk & Tolsgaard). Skramso Plantage, PH03: 1 stk. 18.v. 2002 og 2 stk. 2.vi. 2003 (T. Munk). Rugård Sønderskov, PH13: 1 stk. 11.v. 2003 (T. Munk). Lillering Skov, NH52: 1 stk. 15.vi. 2001 (R. Bygebjerg). Moesgaard, NH71: 2 stk. 21.-22.v. 2002 (S. Tolsgaard). Nim Skov, NG49: 1 stk. 9.vi. 2001 (K. Alminde). Hansted Skov, NG59: 1 stk. 3.vi. 2003 (R. Bygebjerg). Lindskov Knude, Horsens, NG59: 1 stk. 3.vi. 2003 (R. Bygebjerg). Tønballe Skov, NG68: 1 stk. 11.v. 2001 på Kirsebær (*Prunus* sp.) (K. Alminde). Stourup Skov, NG68: 1 stk. 25.v. 2001 (K. Alminde). Højen Bæk, NG36: 2 stk. 10.v. 2003 (T. Munk). – F: Fjordmarken, NG95: 1 stk. 7.v. 2003 (O. Buhl). – LFM: Ulvshale, UB20: 1 stk. 28.v. 2003 (S. Tolsgaard). Møns Klint, UA49: 1 stk. 28.v. 2003 (R. Bygebjerg) og 1 stk. 12.vi. 2003 (S. Tolsgaard).

192. *Orthonevra elegans* (Meigen, 1822). Smuk Mosesvirreflue.

NEJ: Krogensmølle Kildeområde, NJ85: 1 stk. ♂ 11.viii. 2001 (T. Munk).

194. *Orthonevra geniculata* (Meigen, 1830). Vingeplet-Mosesvirreflue.

NEJ: Hulsig, NJ89: 3 stk. 5.-6.v. 2001 og 1 stk. 21.iv. 2002, observeret i antal samme sted 14.-28. iv. 2003 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Ålbæk Plantage, NJ88: 3 stk. 3.v. 2000, 1 stk. 6.v. 2001 og 4 stk. 30.iv.- 22.v. 2003 (R. Bygebjerg). Råbjerg Kirke, NJ88: 1 stk. 18.v. 2002 (R. Bygebjerg). Tornby Plantage, NJ47: 1 stk. 10.v. 2002 (R. Bygebjerg). Pikkerbakken ved Frederikshavn, NJ96: 1 stk. 11.v. 2001 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Grishøjgård Krat, NJ54: 1 stk. 23.iv. 2003 (R. Bygebjerg). Høstemark Skov, NJ72: 1 stk. 17.v. 2002 og 1 stk. 21.v. 2003 (R. Bygebjerg). Rold Skov, NH49: 5 stk. 1.v. 2000 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Fyrkat Mølle, NH47: 1 stk. 4.v. 2003 (R. Bygebjerg). – NWJ: Lodbjerg Klit, MH59: 2 stk. 2.v. 2001 (S. Tolsgaard). – EJ: Anholt ved Flakket, PH58: 2 stk. 27.-31.v. 2001 (S. Tolsgaard). Hevring Hede, NH86: 2 stk. 11.v. 2003 (S. Tolsgaard). Almose, Fjeld Skov, NH85: 1 stk. 13.vi. 2001 (S. Tolsgaard). Pindstrup, NH85: 1 stk. 21.v.

2002 (R. Bygebjerg). Norringure Skov, NH64: 1 stk. 29.iv. 2000 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Moesgaard, NH71: 1 stk. 4.v. 2003 (R. Bygebjerg). – SJ: Pamhule Skov, NG22: 1 stk. ♀ 24.iv. 2001 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). – F: Langesø, NG74: 2 stk. 25.iv. 2000 (R. Bygebjerg). Gulstav Østerskov, PF06: 3 stk. 26.iv. 2000 (R. Bygebjerg). – LFM: Ulvshale, UB20: 10 stk. 28.- 29.v. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg). – B: Sorthat, VB81: 3 stk. 3.v. 2001 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg). Almindingen, VB90: 4 stk. 1.v. 2001 på Pil (*Salix* sp.) (R. Bygebjerg).

Ny for distriktet SJ. Arten er hermed kendt fra alle 11 danske distrikter.

195. *Orthonevra intermedia* Lundbeck, 1916. Hede-Mosesvirreflue.

NEJ: Skagen, NJ99: 6 stk. (4 ♂ & 2 ♀) 4.-29.vii. 2001 og 1 stk. ♂ 5.vii. 2002 (R. Bygebjerg). Hulsig, NJ89: 1 stk. ♂ 8.vii. 2001 (R. Bygebjerg). Råbjerg Mose, NJ88: 1 stk. ♀ 23.vii. 2003 (R. Bygebjerg). Øster Vrå, NJ75: 1 stk. ♀ 3.vii. 2000 (R. Bygebjerg). – NWJ: Vigsø Plantage, MJ82: 1 stk. ♀ 11.vii. 2002 (S. Tolsgaard). – EJ: Anholt, PH58: 1 stk. 24.-29.v. 2002 (S. Tolsgaard) og 8 stk. 29.vi.-2.vii. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg). Almose, Fjeld Skov, NH95: 1 stk. ♀ 3.vi. 2000 (S. Tolsgaard). Skramsø Plantage, PH03: 1 stk. ♀ 21.vii. 2002 (T. Munk). – F: Storelung, NG72: 5 stk. (♂ & 4 ♀) 29.vi. 2000 (O. Buhl). – SZ: Holmegaards Mose, PG73: 1 stk. ♀ 4.vi. 2002 (R. Bygebjerg). – LFM: Møllelung, Birket, PF58: observeret i antal 6.vi. 2002 og 3 stk. 30.v. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg).

Ny for distriktet SZ.

000. *Orthonevra stackelbergi* Thompson & Torp, 1982.

EJ: Anholt, Byen, PH58: 1 stk. ♀ 2.vii. 2003 (S. Tolsgaard). – LFM: Ulvshale, UB20: 1 stk. ♀ 7.vi. 2002 (S. Tolsgaard).

Første danske fund. Den nye danske art behandles nærmere af Tolsgaard (in prep.).

200. *Melanogaster aerea* (Loew, 1840) (= *Chrysogaster macquarti*). Mørk Engsvirreflue.

NEJ: Præstesø, Råbjerg, NJ88: 1 stk. ♀ 1.ix. 2000 på stængel af Tagrør (*Phragmites communis*) (R. Bygebjerg). – B: Almindingen, VB90: 1 stk. ♂ 5.vii. 2001 (M. Top-Jensen).

000. *Melanogaster parumplicata* (Loew, 1840).

EJ: Pindstrup, NH85: 3 stk. (2 ♂ & ♀) 21.v. 2002 (Tolsgaard & Bygebjerg). Lindskov Knude, Horsens, NG59: 2 stk. (♂ & ♀) 3.vi. 2003 (R. Bygebjerg). – NEZ: Tisvilde, UC11: 2 stk. ♂ 2002 (B. Haagen Petersen). – SZ: Holmegaards Mose, PG73: 2 stk. ♂ 4.vi. 2002 (S. Tolsgaard).

202. *Chrysogaster virescens* Loew, 1854. Grønlig Engsvirreflue.

NEJ: Nymølle Bæk, NJ75: 1 stk. ♀ 3.vii. 2000 (R. Bygebjerg). – WJ: Gyttegårds Plantage, NG07: 1 stk. ♀ 16.vii. 2002 (R. Bygebjerg). Høllund ved Holme Å, NG06: 1 stk. ♀ 16.vii. 2002 (R. Bygebjerg). Nørremosen, Skærsø, NG16: 2 stk. ♀ 16.vi. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Langmosen, Strandkjær, NH92: 3 stk. (2 ♂ & ♀) 19.vi. 1997 og 1 stk. ♀ 25.vi. 1992 (T. Munk). Vejlbø Mose, NH32: 1 stk. ♀ 18.vi. 2002 (R. Bygebjerg). – SZ: Holmegaards Mose, PG73: 2 stk. 4.vi. 2002 (Tolsgaard & Bygebjerg).

209. *Eumerus sabulorum* (Fallén, 1817). Sand-Løgsvirreflue.

NEJ: Øster Vrå, NJ75: 1 stk. ♂ 3.vii. 2000 (R. Bygebjerg). – NWJ: Bøgsted Rende, MJ61: 6 stk. (4 ♂ & 2 ♀) 13.vii. 2002 (S. Tolsgaard). – EJ: Hvidding Krat, NH46: 1 stk. ♀ 28.vi. 2001 (R. Bygebjerg). Heving Hede, NH86: 1 stk. ♂ 5.vii. 2000 (S. Tolsgaard). Gjerrild Nordstrand, PH16: 2 stk. (♂ & ♀) 22.vii. 2003 (S. Tolsgaard). Grenå Sønderstrand, PH15: 1 stk. ♀ 10.vii. 2002 (T. Munk). – F: Jordløse Bakker, NG71: 1 stk. ♀ 21.vii. 2000 på Blåmunke (*Jasione montana*) (O. Buhl).

215. *Helophilus affinis* Wahlberg, 1844. Nordlig Sumpsvirreflue.

NEJ: Skagen, NJ99: 3 stk. ♀ 2.-4.vii. 2001 og 2 stk. ♀ 9.-11.vi. 2003 (R. Bygebjerg). Hulsig Hede, NJ89: 1 stk. ♀ 17.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Pikkerbakken ved Frederikshavn, NJ96: 1 stk. ♀ 17.viii. 2001 (R. Bygebjerg). – EJ: Anholt, PH58: 1 stk. ♀ 3.-6.ix. 2001 (S. Tolsgaard) og 9 stk. 10.-15.viii. 2002 (Tolsgaard & Bygebjerg). – SZ: Holmegaards Mose, PG73: 1 stk. ♂ 20.viii. 2001 (R. Bygebjerg). – LFM: Ulvshale, UB20: 3 stk. ♀ 10.vi. 2003 (S. Tolsgaard). – B: Bornholms nordkyst 13 stk. juli 2003 på UV-lys (M. Top-Jensen).

219. *Parhelophilus consimilis* (Malm, 1863). Hede-Sumpsvirreflue.

NEJ: Napstjært Mose, NJ88: observeret i antal 10.vii. 2001 (R. Bygebjerg). Vester Nyland, Læsø, PJ14: 1 stk. ♂ 6.vii. 2003 (I. R. Wynne). – EJ: Flakket, Anholt, PH58: 1 stk. ♀ 28.v. 2001 (R. Bygebjerg). Wilhelmineslyst, Anholt, PH58: 1 stk. ♂ 25.v. 2002 (R. Bygebjerg). – SJ: Bjergskov Overdrev, NF29: 1 stk. ♂ på ranunkel (*Ranunculus* sp.) 22.vi. 2001 (K. Alminde). – LFM: Møllelung, Birket, PF58: 2 stk. ♂ 30.v. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg).

Ny for distriktet SJ.

225. *Anasimyia lunulata* (Meigen, 1822). Sen Damsvirreflue.

NEJ: Napstjært Mose, NJ88: 2 stk. ♂ 10.vii. 2001 (R. Bygebjerg). Pebermosen, Hammer Bakker, NJ63: 1 stk. ♂ 25.vi. 1998 (R. Bygebjerg).

229. *Mallota cimbiciformis* (Fallén, 1817). Uld-Svirreflue.

LFM: Ulvshale, UB20: 1 stk. ♂ 7.vi. 2003 på Hunderose (*Rosa canina*) (S. Tolsgaard).

Første fund fra distriktet LFM efter 1900.

234. *Eristalis cryptarum* (Fabricius, 1794). Hedemose-Dyndflue.

NEJ: Holtemmen, Læsø, PJ15: 7 stk. (3 ♂ & 4 ♀) 20.vii. 2003 på Hedelyng (*Calluna vulgaris*) (I. R. Wynne). Vester Nyland, Læsø, PJ14: 2 stk. (♂ & ♀) 6.vii. 2003 (I. R. Wynne).

Første danske fund af arten siden 1986.

000. *Eristalis pseudorupium* Kanervo, 1938.

NEJ: Skagen Klitplantage, NJ99: observeret i antal i perioden 19.vi.-8.vii. 2001, 2.vi. 2002 og 8.-9.vi. 2003 (R. Bygebjerg). Råbjerg Mose, NJ88: 3 stk. (♂ & 2 ♀) 23.vii. 2003 (R. Bygebjerg). Pikkerbakken ved Frederikshavn, NJ96: 1 stk. ♀ 17.viii. 2001 (R. Bygebjerg). Storedal, Læsø, PJ25: 1 stk. ♂ 18.vii. 2003 (I. R. Wynne). Rold Skov, NH49: 3 stk. ♂ 30.vi. 2001 (R. Bygebjerg). Mossø, Rold Skov, NH59: 1 stk. ♂ 8.vi. 2002 (R. Bygebjerg). – EJ: Anholt Fyr, PH69: 3 stk. 25.vii. 2001 (R. Bygebjerg). Anholt, PH58: 2 stk. ♂ 25.v. 2002 og 4 stk. ♀ 10.-15.viii. 2002 (Tolsgaard & Bygebjerg). Gråskegårde Kildeområde, Fuglslev, PH03: 1 stk. ♀ 13.vi. 1988 (T. Munk). Skramsø Plantage, PH03: 2 stk. ♀ 13.-16.vi. 2002 (T. Munk). – NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. ♀ 11.viii. 1999, 8 stk. 18.vii-10.viii. 2001, 3 stk. 5.viii.-20.viii. 2002 og observeret i antal medio juni-medio juli 2003 (B. Haagen Petersen). – LFM: Ulvshale, UB20: 7 stk. ♂ 28.v.-13.vi. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg). Liselund, UA49: 1 stk. ♀ 13.vi. 2003 (S. Tolsgaard). Kristianssæde Skov, PF57: 2 stk. (♂ & ♀) 6.vi. 2002 (R. Bygebjerg).

Ny for distriktet LFM og første fund fra NEJ siden 1960.

241. *Eristalis similis* (Fallén, 1817) (= *E. pratorum*). Sydlig Dyndflue.

NEJ: Hulsig, NJ89: 1 stk. ♀ 28.iv. 2003 på pilerakler (*Salix* sp.). Lyngholt, Læsø, PJ24: 1 stk. ♂ 18.vii. 2003 (I. R. Wynne). – EJ: Anholt Fyr, PH69: 5 stk. 24.-26.vii. 2001 (Tolsgaard & Bygebjerg). – SJ: Bolderslev Skov, NF29: 25.vii. 2001 på Småbladet Lind (*Tilia cordata*) (leg.: Louise Berg Hansen, coll.: NHMA). – LFM: Ydø Dragene, PF27: observeret i antal 9.viii. 2003 (Tolsgaard & Bygebjerg).

Ny for distriktet SJ.

240. *Eristalis picea* (Fallén, 1817). Tidlig Dyndflue.

NEJ: Skagen Klitplantage, NJ99: 1 stk. ♀ 19.vi. 2001 (R. Bygebjerg, verif. T.R. Nielsen). Hulsig, NJ89: observeret i antal 18.iv.-28.iv. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Wilhelmineslyst, Anholt, PH58: 4 stk. (3 ♂ & ♀) 25.-29.v. 2002 (R. Bygebjerg). Pindstrup, NH85: 1 stk. ♂ 21.v. 2002 (R. Bygebjerg). – SZ: Holmegaards Mose, PG73: 1 stk. ♂ 4.vi. 2002 (R. Bygebjerg). Knudsskov, PG70: 1 stk. ♂ 29.v. 2003 (R. Bygebjerg). – LFM: Kristianssæde Skov, PF57: 1 stk. ♀ 6.vi. 2002 (R. Bygebjerg). Horreby Lyng, UA07: 6 stk. 5.vi. 2002 (Tolsgaard & Bygebjerg). – B: Sorthat, VB81: 1 stk. ♂ 3.v. 2001 (R. Bygebjerg). Almindingen, VB90: 1 stk. ♂ 1.v. 2001 (R. Bygebjerg, verif. T.R. Nielsen).

Ny for distrikterne NEJ, EJ, SZ, LFM og Bornholm.

242. *Eristalis rupium* (Fabricius, 1805). Kilde-Dyndflue.

NEJ: Nymølle Bæk, NJ75: observeret i antal især på forskellige skærmpplanter (*Umbelliferae*) og på Brombær (*Rubus fruticosus*) 3.vii. 2000 (R. Bygebjerg). Rold Skov, NH49: 4 stk. 30.vi. 2001 og 2 stk. 21.v. 2002 (R. Bygebjerg). – EJ: Wilhelmineslyst, Anholt, PH58: 1 stk. ♀ 14.viii. 2002 (R. Bygebjerg).

246. *Criorhina asilica* (Fallén, 1816). Bi-Pelssvirreflue.

SJ: Bolderslev Skov, NF29: 1 stk. ♂ 22.vi. 2001 (K. Alminde).

2. lokalitet fra distriktet SJ.

248. *Criorhina floccosa* (Meigen, 1822). Uldhåret Pelssvirreflue.

NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. ♂ 30.v. 1994 og 1 stk. ♀ 14.v. 2000 begge på Fjeld-Ribs (*Ribes alpinum*) (B. Haagen Petersen). – SZ: Tågeby Kohave, UB10: 1 stk. ♀ 7.vi. 2003 (S. Tolsgaard). – LFM: Ulvshale, UB20: 3 stk. (2 ♂ & ♀) 28.-29.v. 2003 (R. Bygebjerg).

Ny for distriktet LFM.

250. *Blera fallax* (Linnaeus 1758). Bredbåndet Vedsvirreflue.

NEJ: Tolne Skov, NJ77: 1 stk. ♂ 3.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Børglum Klosterskov, NJ76: 1 stk. ♂ 8.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Nymølle Bæk, NJ75: 1 stk. ♂ 4.vi. 2001 (R. Bygebjerg). Vår Skov, NJ21: 1 stk. ♂ 9.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Troldeeskoven, Rold Skov, NH59: 1 stk. ♂ 1.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Rold Skov ved Madum Sø, NH59: 1 stk. ♂ 1.vi. 2002 (R. Bygebjerg). – WJ: Tågelund, NG16: 1 stk. ♂ 16.vi. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Sømosen, Løvenholm Skov, NH95: 1 stk. ♂ 23.vi. 2001 (Lars D. Bruun). Skramsø Plantage, PH03: 1 stk. ♀ 8.vi. 2001 og 1 stk. ♀ 2.vi. 2003 (T. Munk).

000. *Callicera aurata* (Rossi, 1790). Mørk Bronzesvirreflue.

NEJ: Skagen Klitplantage, NJ99: 2 stk. ♀ 19.vi. 2001 og 23.vi. 2001 på Engriflet Hvidtjørn (*Craetagus monogyna*) (R. Bygebjerg).

Det er de første fund af denne slægt fra Danmark (Bygebjerg, 2002a).

253. *Temnostoma vespiforme* (Fabricius, 1758). Gul Vedsvirreflue.

NEJ: Åsted Ådal, NJ86: 1 stk. ♀ 8.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Børglum Klosterskov, NJ76: 1 stk. ♀ 8.vi. 2000 på Alm. Hyld (*Sambucus nigra*) (R. Bygebjerg). Nymølle Bæk, NJ75: 1 stk. ♀ 4.vi. 2001 (R. Bygebjerg).

Første fund fra Vendsyssel.

257. *Xylota abiens* (Meigen, 1822). Lille Træsvirreflue.

F: Agernæs Storskov, NG86: 1 stk. ♂ 28.v. 2002 (O. Buhl).

258. *Xylota jakutorum* Bagatshanova, 1980 (= *X. coeruleiventris* Zetterstedt, 1838). Ranunkel-Træsvirreflue.

NEJ: Skagen Klitplantage, NJ99: 3 stk. (2 ♂ & ♀) 24.vi.-8.vii. 2001 og 4 stk. (♂ & 3 ♀) 8.vi. 2003 (R. Bygebjerg). Rold Skov, NH49: 1 stk. ♀ 1.vi. 2000 og 1 stk. ♂ 30.vi. 2001 (R. Bygebjerg). Madum Sø, NH59: 1 stk. ♂ 2.vi. 2003 (R. Bygebjerg). – EJ: Skramsø Plantage, PH03: 2 stk. (♂ & ♀) 5.vi. 2002 (T. Munk). Vråds, NH21: 1 stk. ♀ 15.vii. 2002 (S. Tolsgaard).

Navneændring ifølge Mutin & Gilbert (1999) og Bartsch et al. (2002).

260. *Xylota meigeniana* Stackelberg, 1964. Skinnende Træsvirreflue.

NEJ: Skagen Klitplantage, NJ99: 1 stk. ♀ 8.vi. 2003 (R. Bygebjerg) Skagen By, NJ99: 1 stk. ♀ 24.viii. 2003 fanget på UV-lys (R. Bygebjerg).

Ny for distriktet NEJ.

264. *Xylota xanthocnema* Collin, 1939. Gulbenet Træsvirreflue.

EJ: Stourup Skov ved Glud, NG68: 1 stk. ♀ 3.vi. 2000 (K. Alminde). Moesgård Have, NH71: 1 stk. ♂ 10.vii. 1996 (K. Alminde).

265. *Chalcosyrphus nemorum* (Fabricius, 1805). Lund-Træsmuldsvirreflue.

NEJ: Ålbæk Plantage, NJ88: 1 stk. ♂ 6.v. 2001 (R. Bygebjerg). Tolne Skov, NJ77: 1 stk. ♀ 3.vi. 2000 (R. Bygebjerg). Bangsbo Skov, NJ96: 1 stk. ♂ 23.v. 2001 på Mælkebøtte (*Taraxacum* sp.) (R. Bygebjerg). Nymølle Bæk, NJ75: 1 stk. ♀ 4.vi. 2001 (R. Bygebjerg).

Første registreringer fra Vendsyssel.

266. *Chalcosyrphus piger* (Fabricius, 1794). Fyrre-Træsmuldsvirreflue.

NEJ: Tranum Klitplantage, NJ23: 1 stk. ♂ 20.vi. 2000 på blomst af Tormentil (*Potentilla erecta*) tæt ved brændestabel bestående af gammelt løv- og nåle-træ (R. Bygebjerg). – EJ: Hemmed Plantage, PH06: 1 stk. ♂ 16.vi. 2002 (S. Tolsgaard). Skramsø Plantage, PH03: 2 stk. ♂ 6.-8.vi. 2002 og 1 stk. ♀ 2.vi. 2003 (T. Munk).

267. *Chalcosyrphus valgus* (Gmelin, 1790). Sort Træsmuldsvirreflue.

NEZ: Tisvilde, UC11: 1 stk. ♀ 28.v. 2001 siddende på hindbærbusk (*Rubus idaeus*) ved nåletræskævler under nedbrydning (B. Haagen Petersen).

Første danske fund fra maj måned.

269. *Brachypalpus laphriformis* (Fallén, 1816). Brun Træsmuldsvirreflue.

NEJ: Skindbjerglund, NJ50: 3 stk. ♂ 15.v. 2000 på stammer af gamle egetræer (*Quercus* sp.) (R. Bygebjerg). – B: Almindingen, VB90: 1 stk. 21.vi. 2002 (leg. Anthony Parsons, medd. L. Trolle).

Ny for Bornholm og Jylland.

Litteratur

Ball, S.G. & R.K.A. Morris, 2000. *Provisional atlas of British hoverflies (Diptera, Syrphidae)*. Huntington: Biological Records Centre. 167 pp.

Bartsch, H., 2001. Swedish Province Catalogue for Hoverflies (Diptera, Syrphidae). *Entomologisk Tidskrift* 122 (4): 189-215.

Bartsch, H., T. R. Nielsen & M. C. D. Speight, 2002. Reappraisal of *Xylota caeruleiventris* Zetterstedt, 1838, with remarks on the distribution of this species and *X. jakutorum* Bagatshanova, 1980 in Europe. *Volucella* 6: 69-79. Stuttgart.

- Bygebjerg, R., 2001. Fund af svirrefluer i Danmark i perioden 1994-1999 (Diptera, Syrphidae). *Entomologiske Meddelelser* 69: 49-64.
- Bygebjerg, R., 2002a. Svirrefluen *Callicera aurata* (Rossi, 1790) – ny for Danmark (Diptera, Syrphidae). *Entomologiske Meddelelser* 70: 47-50.
- Bygebjerg, R., 2002b. Observationer af Birkeblad-måleren *Rheumaptera hastata* (Linnaeus) (Lepidoptera, Geometridae) og svirrefluen *Eristalis pseudorupium* Kanervo (Diptera, Syrphidae) ved Skagen i 2001. *Flora og Fauna* 108 (3): 53-55.
- Bygebjerg, R., 2004. Svirrefluer I: Fagdatacenter for Biodiversitet og Terrestrisk Natur (B-FDC): Den danske Rødliste. <http://redlist.dmu.dk>. Danmarks Miljøundersøgelser.
- Doczkal, D., 1996. Schwebfliegen aus Deutschland: Erstnachweise und wenig bekannte Arten. (Diptera, Syrphidae). – *Volucella* 2 (1/2): 36-62. Stuttgart.
- Doczkal, D., 2000a. Description of *Cheilosia ranunculi* spec. nov. from Europe, a sibling species of *C. albitarsis* Meigen (Diptera, Syrphidae). *Volucella* 5: 63-78. Stuttgart.
- Doczkal, D., 2000b. Redescription of *Leucozona nigripila* Mik and description of *Leucozona inopiata* spec. nov. (Diptera, Syrphidae). *Volucella* 5: 115-127. Stuttgart.
- Doczkal, D. & U. Schmid, 1994: Drei neue Arten der Gattung *Epistrophe* (Diptera: Syrphidae), mit einem Bestimmungsschlüssel für die deutschen Arten. – *Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde. Serie A. Nr. 507*: 1-32.
- Goeldlin de Tiefenau, P., 1996. Sur plusieurs nouvelles espèces de *Syrphus* (Diptera, Syrphidae) et clé des espèces paléarctiques du genre. *Mitteilungen der schweizerischen entomologischen Gesellschaft* 69: 157-171.
- Goeldlin de Tiefenau, P., 1997. Le genre *Trichopsomyia* Williston, 1888 (Diptera: Syrphidae) en Europe avec description d'une nouvelle espèce, connue depuis longtemps. *Mitteilungen der schweizerischen entomologischen Gesellschaft* 70: 191-201.
- Hippa, H., T. R. Nielsen & J. van Steenis, 2001. The West Palaearctic species of the genus *Eristalis* Latreille (Diptera, Syrphidae). *Norwegian Journal of Entomology* 48: 289-327.
- Mutin, V. & F. Gilbert, 1999. Phylogeny of the genus *Xylota* Meigen, 1822 (Diptera, Syrphidae), with descriptions of new taxa. *Dipteron* 2 (3): 45-68.
- Sommaggio, D., 2002. *Paragus gorgus* Vujic, 1999: a junior synonym of *P. majoranae* Rondani, 1857, and reinstatement of *P. pecchiolii* Rondani, 1857 (Diptera, Syrphidae). *Volucella* 6: 53-56.
- Speight, M.C.D., 1988. Syrphidae known from temperate Western Europe: potential additions to the fauna of Great Britain and Ireland and a provisional list for N. France. *Dipterists Digest* 1: 2-35.
- Speight, M.C.D., 1999. *Syrphus rectus* Osten Sacken and its potential implications to the recording of *Syrphus* species. *Dipterists Digest (Second Series)* 6: 85-91.
- Stubbs, A., 1994. *Sphegina* (*Asiosphegina*) *sibirica* Stackelberg 1953 a new species and sub-genus of hoverfly (Diptera, Syrphidae) in Britain. *Dipterists Digest (Second Series)* 1: 23-25.
- Stuke, J.-H. & L.B. Carstensen, 2000. Biologie und Morphologie des dritten Larvenstadiums von *Cheilosia lasiopa* Kowarz, 1885 (Diptera, Syrphidae). *Volucella* 5: 95-101. Stuttgart.
- Thompson, F.C. & E. Torp, 1986. Synopsis of the European species of *Sphegina* Meigen (Diptera: Syrphidae). *Entomologica Scandinavica* 17: 235-269.
- Top-Jensen, M., 2003. Nye svirrefluer. *Natur på Bornholm* 1: 28-30.
- Torp, E., 1987. Nye fund af sjældnere danske svirrefluer (Diptera, Syrphidae). – *Entomologiske Meddelelser* 55: 57-64.
- Torp, E., 1990. Nye fund af sjældnere danske svirrefluer. 2. (Diptera, Syrphidae). – *Entomologiske Meddelelser* 58: 73-94.
- Torp, E., 1993. Nye fund af sjældnere danske svirrefluer. 3. (Diptera, Syrphidae). – *Entomologiske Meddelelser* 61: 39-60.
- Torp, E., 1994. Danmarks Svirrefluer (Diptera: Syrphidae). – *Danmarks Dyreliv* 6: 1-490.
- Vujic, A., S. Radenkovic & C. Stanesco, 1998. New data on hoverflies (Diptera, Syrphidae) in Romania. *Volucella* 3: 63-74. Stuttgart.

Oversigt over Entomologisk Forenings møder 2001

24. januar 2001. Peter Neerup Buhl: Danske snyltehvepse – introduktion og status for deres faunistik og systematik. – 19 deltagere.

13. februar 2001. Temamøde om “subjektiv” versus “objektiv” systematik ved Nils Møller Andersen, Niels Peder Kristensen og Nikolaj Scharff. – 21 deltagere.

10.-11. marts. Entomologisk årsmøde i København.

28. marts 2001. Niels Holst: Biologisk skadedyrsbekæmpelse i troperne. – 12 deltagere.

25. april. Ordinær generalforsamling, derefter auktion over entomologiske bøger mv.

11. september 2001. Mette P. Lund og Karsten Rahbek: Brug af faunistiske data i naturforvaltning og naturbeskyttelse. – 11 deltagere.

9. oktober 2001. Klubaften.

6. november 2001. Lars Trolle: Bornholm – et paradis for samlere? – eller for insekter? – 28 deltagere.

11. december 2001. Per Stadel Nielsen: Billeder fra Baikal. – 31 deltagere.

Oversigt over Entomologisk Forenings møder 2002

23. januar 2002. Bengt Ehnström: Insekter og træ. – 28 deltagere.

9.-10. marts 2002. Entomologisk årsmøde i Århus.

19. marts 2002. Jens Böcher: Udforskningen af den grønlandske leddyrfauna i fortid og fremtid. – 16 deltagere.

9. april 2002. Henrik Enghoff: Biogeografi og fylogeni: Hvorfor findes insekterne der hvor de findes. – 17 deltagere.

23. april 2002. Ordinær generalforsamling, derefter Søren Tolsgaard: Tægerne i dansk naturforvaltning. – 15 deltagere.

17. september 2002. Lisbeth Friis-Hansen og Hans Erik Svart: Revision af artsfredningsbekendtgørelsen. – 8 deltagere.

22. oktober 2002. Lars Vilhelmsen: Hymenopteras tidlige evolution. – 10 deltagere.

5. november 2002. Duur K. Aanen: Udviklingen af svampedyrkende termitter og deres symbiotiske svampe. – 11 deltagere.

10. december 2002. Michael Fibiger og Knud Larsen: Natsommerfuglefangst i den ækvatoriale regnskov på Sumatra. – 26. deltagere.

Oversigt over Entomologisk Forenings møder 2003

14. januar 2003. Niels Peder Kristensen: Nye insektordener siden 1900 – med særligt fokus på den seneste, Mantophasmatodea. – 17 deltagere.

18. februar 2003. Ib Bygbjerg: Arthropodoverførte sygdomme. – 19 deltagere.

8.-9. marts 2003. Entomologisk årsmøde i København.

25. marts 2003. Axel Michelsen: Biernes paradoksale dansesprog, ny viden om honningbierne. – 22 deltagere.

29. april 2003. Ordinær generalforsamling, derefter temamøde om fangst-teknikker. – 15 deltagere.
23. september 2003. Søren Tolsgaard: Anholts leddyrfauna. – 13 deltagere.
21. oktober 2003. Jørgen Jørgensen: Galmyg i Danmark. – 15 deltagere.
18. november 2003. Nils Ryrholm: Varmere vej, lykke eller ulykke for sommerfugle og entomologer? – 33 deltagere.
9. december 2003. Thomas Simonsen: Pyrenæerne, et eldorado for de naturinteressede. – 24 deltagere.

Indhold af bd. 72 – Contents of vol. 72

Buhl, O., P. Falck, B. Jørgensen, O. Karsholt, K. Larsen & F. Vilhelmsen: Fund af småsommerfugle fra Danmark i 2003. (Lepidoptera) <i>Records of Microlepidoptera from Denmark in 2003</i>	33
Buhl, P.N.: <i>Oxyserphus</i> Masner, 1961 represented in West Palaearctis by a new species (Hymenoptera, Proctotrupidae).....	79
Bygebjerg, R.: Snyltefluen <i>Phasia hemiptera</i> (Diptera, Tachinidae) genfundet i Danmark <i>The tachinid fly Phasia hemiptera (Diptera, Tachinidae) rediscovered in Denmark</i>	75
Bygebjerg, R.: Fund af svirrefluer i Danmark i perioden 2000-2003. (Diptera, Syrphidae) <i>Records of hoverflies from Denmark in the years 2000-2003</i>	81
Larsen, K. & B. Martinsen: <i>Eublemma ostrina</i> (Hübner, 1808) ny for den danske fauna. (Lepidoptera, Noctuidae) <i>Eublemma ostrina (Hübner, 1808) new to the Danish fauna</i>	13
Nekrolog: Ernst Torp Pedersen, *1929 – † 2003. Af Leif Lyneborg.....	19
Nekrolog: Preben Lindholm Holst * 1930 – † 2004. Af Svend Kaaber	47
Nielsen, O.F.: Ny guldøje fundet på Anholt – <i>Peyerimhoffina gracilis</i> (Schneider, 1851) ny for Danmark. (Neuroptera, Chrysopidae) <i>Peyerimhoffina gracilis (Schneider, 1851) recorded as new to Denmark</i>	31
Oversigt over Entomologisk Forenings møder 2001-2003	101
Pedersen, J., P. Jørum & O. Vagtholm-Jensen: Fund af biller i Danmark, 2003. (Coleoptera) <i>Records of beetles from Denmark in 2003</i>	49
Rasmussen, L.M.: Sydlig markgræshoppe – <i>Chorthippus mollis</i> (Charpentier, 1825) genfundet ved Ribe. (Saltatoria, Acrididae) <i>Chorthippus mollis (Charpentier, 1825) found again near Ribe</i>	3
Top-Jensen, M. & M. Fibiger: <i>Hadena capsincola</i> ([Denis & Schiffermüller], 1775), en for Danmark ny ugleart. (Lepidoptera, Noctuidae) <i>Hadena capsincola ([Denis & Schiffermüller], 1775) recorded for the first time in Denmark</i>	9
Vagtholm-Jensen, O.: De danske arter af slægten <i>Silvanus</i> Latreille, 1807, med <i>S. proximus</i> Grouvelle, 1904 og <i>S. lewisi</i> Reitter, 1876, som nye for Danmark. (Coleoptera, Silvanidae) <i>The Danish species of the genus Silvanus Latreille, 1807 with S. proximus Grouvelle, 1904, and S. lewisi Reitter, 1876, new to Denmark</i>	23
Anmeldelser	18, 22, 78

